

ΚΕΝ ΓΚΡΙΦΙΝ

Ο βασιλιάς των αποδόσεων

Κέρδη 16 δισ. δολ. εξασφάλισε για τους πελάτες του ο όμιλος Citadel του Κεν Γκρίφιν στη διάρκεια του 2022. Πρόκειται για νέο ρεκόρ κερδών μετά τα 15,6 δισ. δολ. που εξασφάλισε ο Τζον Πόλσον μετά το σορτάρισμα της στεγαστικής πίστης, το 2007. Η Citadel εξασφάλισε αποδόσεις 38,1% στα επενδυτικά κεφάλαια και μεγάλα έσοδα στα άλλα προϊόντα. **Σελ. 13**

ΚΡΙΣΤΑΛΙΝΑ ΓΚΕΟΡΓΚΙΕΒΑ

Λιγότερο δυσοίονες οι προοπτικές

Παρά τον προβληματισμό για τη διαφαινόμενη ύφεση στην παγκόσμια οικονομία, η επικεφαλής του ΔΝΤ, Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα, μίλησε με συγκρατημένη αισιοδοξία για τις προοπτικές. Όπως τόνισε από το βήμα του Νταβός, είναι λιγότερο δυσοίονες πλέον οι οικονομικές προοπτικές σε σύγκριση με τις εκτιμήσεις που εκφράζονταν πριν από δύο μήνες. **Σελ. 11**

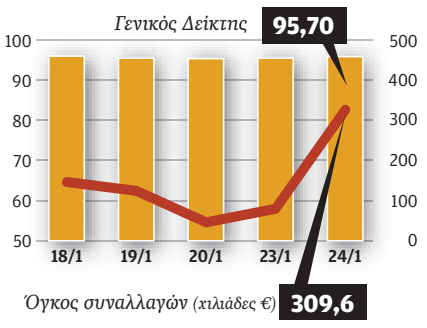

ΑΝΤΡΕΑ ΕΝΡΙΑ

Πρώτα στρες τεστ και μετά μέρισμα

Οι ελληνικές τράπεζες μπορούν να διανεμήσουν μέρισμα στους μετόχους εφόσον περάσουν τα στρες τεστ του SSM, τονίζει ο επικεφαλής του εποπτικού μηχανισμού της ΕΚΤ για το τραπεζικό σύστημα, Αντρέα Ενρία. Όπως αναφέρει, η άσκηση για το μέρισμα προβλέπεται να είναι λίγο πιο «ελαφριά» από τις παραδοχές των τυπικών στρες τεστ που διεξάγει ο SSM. **Σελ. 18**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Αλλάζουν τις τιμολογήσεις οι τράπεζες

Κάνουν ασκήσεις εργασίας ώστε ο νέος δανεισμός να αντανακλά τις συνθήκες και το πλαίσιο των επιτοκίων

Οι κυπριακές τράπεζες επανασχεδιάζουν τις τιμολογήσεις δανείων που θα παραχωρούν. Μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2023 θα δούμε μεγάλες αλλαγές στις τιμολογήσεις των νέων δανείων που θα δίνονται, φυσικά με αυξήσεις

των επιτοκίων που θα τα συνοδεύουν, αφήνοντας ως μακρινή ανάμνηση την περίοδο που τα επιτόκια του δανεισμού ήταν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Οι συνεχείς αυξήσεις επιτοκίων από την ΕΚΤ σε μια προσπάθεια να δαμάσει με-

σω νομισματικών αποφάσεων τον πληθωρισμό, έχει βάλει τις τράπεζες της Κύπρου σε μία καινούργια άσκηση εργασίας, ώστε ο νέος δανεισμός να αντανακλά τις συνθήκες και το πλαίσιο των επιτοκίων που ζούμε τώρα. Τράπεζα

Κύπρου και Ελληνική έχουν ήδη ανακοινώσει πως θα προχωρήσουν σε αυξήσεις, αλλά και έχουν επίσημα εκφράσει τις θέσεις τους για επανασχεδιασμό των τιμολογήσεων των δανείων τους. Αν και τα επιτόκια των δανείων «αν-

φόρισαν», αυξήθηκαν συνάμα και τα ποσά των νέων δανείων. Τον Νοέμβριο του 2022 τα συνολικά νέα δάνεια παραρυσίασαν αύξηση και έφτασαν στα 413,1 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 240,3 εκατ. τον προηγούμενο μήνα. **Σελ. 4**

ΠΡΟΣ ΝΕΟ ΡΕΚΟΡ

Αυξάνονται οι πτήσεις από ΗΠΑ προς Ελλάδα

Ενισχύονται οι εκτιμήσεις πως φέτος οι ταξιδιώτες από τις ΗΠΑ θα ξεπεράσουν το ένα εκατομμύριο του 2022 και οι εισπράξεις από τους Αμερικανούς επισκέπτες θα αυξηθούν σημαντικά πάνω από το 1 δισεκατομμύριο που υπολογίζεται πως εισπράχθηκε πέρυσι. Οι μεγάλες αμερικανικές αεροπορικές ενισχύουν το πτητικό τους πρόγραμμα προς την Ελλάδα. **Σελ. 16**

ΑΚΡΙΒΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

SOS εκπέμπει η ελληνική βιομηχανία

Την παρέμβαση του πρωθυπουργού για να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες από την εκτόξευση του ενεργειακού κόστους ζητούν με κοινή επιστολή οι εννέα βιομηχανικές ενώσεις της Ελλάδας. Τονίζουν ότι πλέον τίθεται θέμα επιβίωσης για πολλές επιχειρήσεις, ενώ υπογραμμίζουν τη μείωση της βιομηχανικής παραγωγής, κάτι που θα έχει συνέπειες στην απασχόληση και στο εισόδημα. **Σελ. 14**

ΑΝΑΤΡΟΠΕΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ

Σκάει η «φούσκα» της τεχνολογίας

Τους τελευταίους μήνες, Amazon, Google, Microsoft και Meta, ανακοίνωσαν σχέδια για πάνω από 50.000 απολύσεις. Πρόκειται για στροφή 180 μοιρών σε σχέση με τις ημέρες της πανδημίας, όταν οι τεχνολογικοί γίγαντες αναπτύσσονταν με ταχείς ρυθμούς για να ανταποκριθούν στη ζήτηση, καθώς αμέτρητα νοικοκυριά ψώνιζαν στο Διαδίκτυο. **Σελ. 8**

Ανησυχούν για εμπορικό πόλεμο ΗΠΑ και Ευρώπης

Παρά τα πολλά καυτά θέματα στο φετινό Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, από τον πληθωρισμό και την αντιμετώπισή του από τις κεντρικές τράπεζες μέχρι το μέλλον της βιομηχανίας των κρυπτονομισμάτων, η ανησυχία για έναν νέο εμπορικό πόλεμο, αυτή τη φορά μεταξύ δυνάμεων της Δύσης, κυριάρχησε στις συζητήσεις. Και αυτό επειδή όλα δείχνουν ότι κλιμακώνεται η ένταση ανάμεσα στις δύο πλευρές του Ατλαντικού για τις επιδοτήσεις στις πράσινες τεχνολογίες και το επίμαχο σχέδιο της Ουάσιγκτον να ενισχύσει όσες παράγονται εντός ΗΠΑ και μόνον αυτές. Οι δύο σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι διπλωματικοί, πολιτικοί και οικονομικοί σύμμαχοι στο μέτωπο της Δύσης κατά της Ρωσίας κινδυνεύουν να βρεθούν οικονομικοί αντίπαλοι, καθώς οι Βρυξέλλες έχουν απειλήσει να προσφύγουν στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου κατά της Ουάσιγκτον. Παράλληλα σοβεί ο εμπορικός και τεχνολογικός πόλεμος ανάμεσα σε ΗΠΑ και Κίνα, που έχει ήδη προσφύγει στον ΠΟΕ κατά της Ουάσιγκτον. **Σελ. 10**

Προς πώληση μετοχές πανάκριβων έργων τέχνης

Ενας πρίγκιπας του Λικτενστάιν και ομάδα στελεχών επενδυτικών τραπεζών έθεσαν στο στόχαστρό τους όσους φιλότεχνους επενδυτές είναι πρόθυμοι να αγοράσουν τίτλους έργων τέχνης, έστω και αν δεν πρόκειται ποτέ να έχουν ένα αριστούργημα στο σαλόνι τους. Επινόησαν μια ειδική αγορά, στην οποία πωλούν μετοχές έργων τέχνης, την Artex MTF AG, και θα εισάγουν μετοχές έργου τέχνης μέσα στο πρώτο εξάμηνο του έτους. Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, απέφυγε να προσδιορίσει για ποιο έργο τέχνης πρόκειται, αλλά τόνισε πως είναι ενός από τους διασημότερους καλλιτέχνες και η τιμή του δεν είναι προσιτή παρά μόνο στους βαθύπλουτους. **Σελ. 9**

Μικρή μείωση στη ζήτηση για αγορά κατοικίας

Αύξηση έργων ανάπτυξης
Η αυξητική τάση στην ζήτηση στην αγορά κατοικίας σκόνταψε λίγο πριν από το τέλος του 2022 στις αυξήσεις του κατασκευαστικού κόστους, του ΦΠΑ και του κόστους δανεισμού. Μείωση γύρω στο 10% καταγράφουν οι μονοκατοικίες, 4% οι διπλοκατοικίες και οριακή αύξηση 0,3% οι μικτές πολυκατοικίες. Κι αυτά την ώρα που αυξάνονται τα έργα ανάπτυξης. **Σελ. 5**

Μειώνουν τις δαπάνες για διασκέδαση οι Κύπριοι

Έρευνα «Ktrends» της «Κ»
Πρεμιέρα για τη δεύτερη μεγάλη τριμηνιαία έρευνα, «Ktrends» της «Κ». Η έρευνα δείχνει τις τάσεις σε οικονομία, νοικοκυριά και αγορά. Σε όλες τις κατηγορίες, οι ερωτηθέντες λόγω των αυξήσεων των τιμών και του κόστους ζωής είναι διατεθειμένοι να μειώσουν την κατανάλωση. Ωστόσο, δεν προτίθενται να μειώσουν τις δαπάνες για ένδυση και διακοπές. **Σελ. 3**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Πρώτα ασφάλεια και μετά ανταμοιβή

Το 2022 υπήρξε μια εξαιρετική χρονιά για τον τραπεζικό τομέα καταγράφοντας κέρδη και μοιράζοντας αισιοδοξία για καλύτερες μέρες στους επενδυτές. Η βελτίωση υπήρξε το αποτέλεσμα των προσπαθειών για εκκαθάριση του ισολογισμού από τα κόκκινα δάνεια, μιας διαδικασίας που κράτησε για μια εφταετία και καρποφόρησε το 2022 με μονοψήφιους δείκτες μη εξυπηρετούμενων κορηγήσεων. Την ίδια περίοδο, η προσπάθεια υπήρξε έντονη και στην κατεύθυνση των εξόδων, κυρίως στο κόστος προσωπικού και του δικτύου των καταστημάτων, δύο μεγέθη που έπυχαν μεγάλης συρρίκνωσης στα προηγούμενα χρόνια. Στην πολύ θετική εικόνα του 2022 σημαντικό ρόλο έπαιξαν και τα επιτόκια που μετά από μια δεκαετία

«ξεκόλλισαν» από τα χαμηλά σηματοδοτώντας την νέα εποχή. Οι κινήσεις των κεντρικών τραπεζών στο δεύτερο μισό του 2022 υπήρξαν μόνο θετικές για τις τράπεζες, αφού βελτίωσαν τα έσοδα χωρίς να προκαλούν ανησυχία από πιθανές επισφάλειες λόγω αυξημένου κόστους στους δανειολήπτες. Έγιναν όλα τόσο γρήγορα που μόνο τα θετικά πρόλαβαν να αποτυπωθούν στο οικονομικό έτος που μας αποκαίρεισε. Μέσα στο κλίμα ευφορίας που προκάλεσε το 2022 ακούστηκε για πρώτη φορά και η εξαγγελία για διανομή μερισμάτων, μια πρακτική που κόντευε να διαγραφεί από το λεξιλόγιο των επενδυτών αφού έχουν μεσολαβήσει πολλά χρόνια από την τελευταία φορά. Για το ενδεχόμενο το 2023 να απο-

τελέσει έτος αναστροφής της τάσης ρωτήθηκε ο επικεφαλής της τραπεζικής εποπτείας στην Φρανκφούρτη σε συνέντευξη που έδωσε στην «Καθημερινή». Ο κ. Ένρια σημείωσε ότι η προοπτική διανομής μερισμάτων αποτελεί μια εμπροσθοβαρή διαδικασία εκτίμησής των σεναρίων σε σχέση με την πορεία των κεφαλαίων των τραπεζών. Και συνέχισε, λέγοντας ότι οι τράπεζες θα πρέπει να εκτιμήσουν για τα επόμενα τρία χρόνια το ύψος των κεφαλαίων τους στην βάση ενός βασικού και ενός λιγότερο ευνοϊκού σεναρίου όπου σε κάθε περίπτωση το ύψος των επιτοκίων και ο ρυθμός ανάπτυξης στην οικονομία θα διαφοροποιούνται. Τα αποτελέσματα αυτών των εκτιμήσεων μετά που θα έχουν αφαιρεθεί

τα προς διανομή μερίσματα θα αξιολογηθούν σε σχέση με την διατηρησιμότητα των βασικών κεφαλαιακών δεικτών πάνω από τα εποπτικά όρια. Προφανώς και οι παραδοχές που στο τέλος θα υιοθετηθούν θα είναι αποτέλεσμα του εποπτικού διαλόγου κατά τον οποίο οι τράπεζες θα πρέπει να δικαιολογήσουν τις επιλογές τους. Η εποπτική αρχή για να δώσει την έγκρισή της και να προχωρήσει η διανομή μερισμάτων θα πρέπει να ικανοποιηθεί ότι η ανθεκτικότητα της κάθε τράπεζας ξεχωριστά δεν θα τρωθεί συνεπεία αυτής της απόφασης. Η συγκεκριμένη διαδικασία που σε κάποιο βαθμό «φέρνει» λίγο με τις ασκήσεις αντοχής ακραίων σεναρίων θα είναι μια πολύ πιο ήπια διαδικασία σε σχέση με τους ανά διετία ελέγχους

που ασκεί η Φρανκφούρτη. Η διαφοροποίηση έγκειται στο γεγονός ότι σε αυτή την περίπτωση τα σεναρία θα έχουν επιλεγεί από τις ίδιες τις τράπεζες και δεν θα έχουν αποφασιστεί κεντρικά όπως συμβαίνει με τις πανευρωπαϊκές ασκήσεις εξομολόγησης ακραίων σεναρίων. Αυτό που έχει σημασία και θα πρέπει να τονιστεί είναι ότι η άδεια για διανομή μερισμάτων θα δοθεί από τους επίτιπες στην βάση διατηρήσιμων σεναρίων κερδοφορίας και όχι στην βάση κάποιων μη επαναλαμβανόμενων καταστάσεων που ενδεχομένως να έχουν προκύψει στην πορεία του χρόνου. Με άλλα λόγια μόνο όταν διασφαλιστεί ένα επίπεδο ασφάλειας γύρω από τα κεφάλαια της τράπεζας θα ανάψει το πράσινο φως για ανταμοιβή των μετόχων.

5 291296 000378

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας; Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!

Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΡΘΡΟ / Της ΕΡΜΙΝΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Μια έκθεση για την πατριαρχία

Σκεδόν ενάμιση χρόνο πριν, η Αλεξία Ντισφόρου, η Νίκη Λιαλιάρη, η Μαρία Λοΐζου και η Ερμίνα Δημητρίου συναντιούνταν στο μπαλκόνι της μιας για να συζητήσουν την ιδέα για μία ομαδική έκθεση, φτιαγμένη απ' όλες. Δεν ήταν η πρώτη φορά που βρίσκονταν όλες μαζί, αφού είναι χρόνια φίλες αλλά και, κάποιες από αυτές, πρώην συναδέλφισσες. Ήταν, όμως, η πρώτη φορά που αποφάσιζαν να οργανώσουν, να στήσουν και να παρουσιάσουν στο κοινό μία δική τους έκθεση.

Το θέμα της έκθεσης είναι ξεκάθαρο ήδη από τον τίτλο «Women Need More Sleep Because Fighting The Patriarchy Is Exhausting», η καθημέρα όμως προσεγγίζει το θέμα από διαφορετική σκοπιά μέσω του

Την έκθεση «Women Need More Sleep Because Fighting The Patriarchy Is Exhausting» αποτελούν φωτογραφικά έργα, αυτοβιογραφικά κείμενα, ηχητικά εγγραμμάτια, ηχητικές εγκαταστάσεις, εικονογραφημένες και εγκαταστάσεις στον χώρο.

έργου της. Την έκθεση αποτελούν φωτογραφικά έργα, αυτοβιογραφικά κείμενα, ηχητικές εγκαταστάσεις, εικονογραφημένες και εγκαταστάσεις στον χώρο. Το έργο συνοδεύει μία έντυπη έκδοση, που διατίθεται προς πώληση και περιέχει όλα τα έργα της έκθεσης αλλά και επιπλέον κείμενα και εικαστικές δημιουργίες.

Παράλληλα, την έκθεση πλαισιώνουν αρκετές και πολύ ενδιαφέρουσες παράλληλες δράσεις, ξεκινώντας με μία συζήτηση σε ένα γεμάτο Πρόζακ Καφενείο, με καλεσμένες πέντε γυναίκες από διαφορετικά επαγγελματικά πεδία και τίτλο «Οι 12 Άθλοι μιας Εργαζόμενης». Στην, ανοικτή προς το κοινό, συζήτηση, αναφέρθηκαν πολύ σημαντικά στατιστικά στοιχεία που τοποθετούν την Κύπρο σε μία από τις τελευταίες χώρες στην Ευρώπη, όσον αφορά στο θέμα της ισοτιμίας των φύλων, αλλά, και αυτό είναι κάτι που συζητήθηκε εκτενώς, τον (ανύπαρκτο) ελεύθερο χρόνο που

έχουν οι γυναίκες στη χώρα μας. Το κοινό αγκάλιασε την προσπάθεια, συμμετείχε στη συζήτηση ενεργά και τοποθετήθηκε καίρια και ειλικρινά ως προς τα ζητήματα που θίχτηκαν. Η επόμενη δράση ήταν η συζήτηση «Τρεις γενιές Πατριαρχία», όπου καλεσμένες ήταν τρεις γυναίκες από τρεις διαφορετικές γενιές, για να μιλήσουν για την πατριαρχία στην Κύπρο στο παρελθόν, το παρόν, αλλά και το μέλλον. Ακούστηκαν προσωπικές εμπειρίες, λάθη, απορίες, συμβουλές, και το κοινό ακούραστο γέμισε και πάλι το Πρόζακ Καφενείο με την παρουσία του και την ενεργή συμμετοχή του.

Το Σάββατο 20 Ιανουαρίου πραγματοποιήθηκε προβολή των ταινιών «Δάφνη» και «Pause», την οποία ακολούθησε μια πολύ ενδιαφέρουσα και ζωντανή συζήτηση με τη σκηνοθέτιδα τους, Τώνια Μισαλά, αλλά και την πρωταγωνίστρια της ταινίας «Pause», Στέλα Φυρογένη. Θίχτηκαν τα (πολύ επίκαιρα) ζητήματα που πραγματεύονται και οι δύο ταινίες, με τη συμμετοχή του κοινού, το οποίο κατέθεσε την άποψή του, τις απορίες του και τις ανησυχίες του, σε μια κουβέντα που ασχολήθηκε με τα ταμπού της κυπριακής κοινωνίας, την (κατά πολύ καθυστερημένη) σεξουαλική απελευθέρωση των γυναικών, την αδύναμη σχέση καπιταλισμού και πατριαρχίας και, κάτι που θίγεται και στην ταινία «Pause», η αντιμετώπιση των γυναικών από τους ίδιους τους γαμπρούς που αναλαμβάνουν τη φροντίδα τους.

Κάποια από τα ζητήματα αυτά επανέλησαν την Κυριακή 22 Ιανουαρίου όπου, παρουσία ψυχολόγου, πραγματοποιήθηκε μία συζήτηση ανοικτή μόνο σε ενήλικες γυναίκες, με θέμα το σεξ, το φλερτ και τις σχέσεις, ενώ την Τετάρτη 25 Ιανουαρίου οι τέσσερις δημιουργοί του συναυλιού με λέκτορα Κοινωνικής Εργασίας και μία Κοινωνιολόγο σε μια εις βάθος συζήτηση για την έμφυλη βία. Ο κύκλος των δράσεων και η διαδρομή που ξεκίνησαν οι τέσσερις φίλες, κορυφώνεται το Σάββατο 28 Ιανουαρίου με ένα open mic ανοικτό σε όλες, όλα και όλους.

Η έκθεση «Women Need More Sleep Because Fighting The Patriarchy Is Exhausting» λειτουργεί Δευτέρα-Σάββατο 18:00-22:00 και Τρίτη & Πέμπτη 14:00-17:00 & 18:00-22:00, στο Common Room δίπλα από το Πρόζακ Καφενείο, Μέδωνος 3Α, στη Λευκωσία.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Εννέα κορυφικοί άνθρωποι των Γραμμάτων επίτιμα μέλη του Ομίλου Λογοτεχνίας και Κριτικής

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής (Ο.Λ.Κ.), που ιδρύθηκε το 2019, έχει καταστεί ένα πολύς σημαντικός φορέας πολιτισμού για το βιβλίο και τη λογοτεχνία γενικότερα, όπως άλλωστε ήταν και ο στόχος του από την πρώτη ημέρα δημιουργίας του, και αποσκοπεί στην προώθηση και ενίσχυση της λογοτεχνικής δημιουργίας και της λογοτεχνικής κριτικής, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάδειξη των νέων δημιουργών/λογοτεχνών σε αυτούς τους τομείς. Μία ακόμη βασική επιδίωξη του Ο.Λ.Κ. είναι η ανάπτυξη της έρευνας με αντικείμενο τη λογοτεχνία της Κύπρου και τις σχέσεις της με την ευρύτερη νεοελληνική και την παγκόσμια.

Μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του ο Όμιλος έχει πλούσια εκδοτική παραγωγή, με τέσσερις έως σήμερα εκδόσεις («Καβάφης και Κύπρος», «Τάσεις και αναζητήσεις στην ποίηση της Γενιάς της Εισβολής», «Ανθολογία Δύο αιώνων επώνυμης κυπριακής ποίησης (1837-2021)», «Παλαμιάς και κυπριακά γράμματα», και είναι υπό έκδοση τα πρακτικά του διεθνούς συνεδρίου «Σολωμός και Κύπρος». Εκδίδει επίσης και το ετήσιο περιοδικό «Ολκή». Ο Όμιλος έχει θεσμοθετήσει σειρά βραβείων (Διαγωνισμός πρωτοεμφανιζόμενου λογοτέχνη, Βραβείο Συνολικής Προσφοράς «Βασίλης Μιχαηλίδης», Διαγωνισμός Φιλολογικής Μελέτης – Δοκίμιο – Κριτικής Έκδοσης «Αντώνης Κ. Ιντιάνος», Διαγωνισμός Μυθιστορημάτων και Διαγωνισμός Ποίησης και Διηγήματος). Έχει επίσης διοργανώσει σημαντικά λογοτεχνικά και φιλολογικά συνέδρια («Καβάφης και Κύπρος», «Διονύσιος Σολωμός και Κύπρος», «Κωστής Παλαμιάς και κυπριακά γράμματα», καθώς και πολλές παρουσιάσεις βιβλίων, ημερίδες και άλλες λογοτεχνικές δράσεις.

Εννέα νέα επίτιμα μέλη

Ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής στο πλαίσιο αναγνώρισης της αξιόλογης προσφοράς στον πολιτισμό επιστημόνων που θεραπεύουν την επιστήμη της Φιλολογίας σε όλες τις εκφάνσεις, αλλά και λογοτεχνικών/συγγραφέων, στην τελευταία συνεδρία του Διοικητικού του Συμβουλίου, που πραγματοποιήθηκε στις 17 Ιανουαρίου 2023, αποφασίστηκε η απονομή του τίτλου του επίτιμου μέλους σε εννέα κορυφικούς ανθρώπους των Γραμμάτων. Τα εννέα νέα επίτιμα μέλη του Ο.Λ.Κ. είναι η θεατρική συγγραφέας, πεζογράφος Μαρία Αβρααμίδου, η οποία έχει τιμηθεί με διάφορα βραβεία και διακρίσεις (Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας, Βραβείο Θ.Ο.Κ. και Βραβείο Συνολικής Προσφοράς «Γ.Φ. Πιερίδης της Ε.Λ.Κ.) τόσο για τα θεατρικά της έργα όσο και για τα πεζογραφημάτα της. Έχει εκδώσει, εκτός από δύο τόμους θεατρικών έργων της, μια συλλογή με διηγήματα και δύο

Μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του ο Όμιλος έχει πλούσια εκδοτική παραγωγή, με τέσσερις έως σήμερα εκδόσεις. Εκδίδει επίσης και το ετήσιο περιοδικό του, με τίτλο «Ολκή».

νεανικές νουβέλες: Γράμμα στο μοναχικό αδελφό μου (Α' βραβείο Ελληνικού Νεανικού Βιβλίου) και Οι ωραίες Κυριακές (Α' βραβείο Κυπριακού Συνδέσμου Παιδικού Νεανικού Βιβλίου).

Η Αγάθη Γεωργιάδου, φιλόλογος, μελετήτρια, κριτικός λογοτεχνίας και συγγραφέας, με το έργο της συνέβαλε στην περαιτέρω προώθηση της φιλολογικής επιστήμης. Μερικά από τα βιβλία της είναι: Διαβάζοντας Κική Δημοπούλα (2001), Λογοτεχνικές διαδρομές (2005), Ιδανικές φωνές κι αγαπημένες (2006), Η ποιητική περιπέτεια (2006), Διδακτικά της λογοτεχνίας (2017), Προσεγγίζοντας το αδιδακτο λογοτεχνικό κείμενο (2020) κ.ά.

Ο Δημήτρης Δασκαλόπουλος, βιβλιογράφος, μελετητής της λογοτεχνίας και ποιητής, έχει συμβάλει με το έργο του στην προώθηση της μελέτης μεζόνων ποιητών και άλλων λογοτεχνών. Η συγκεκριμένη έκδοση ποιημάτων του με τίτλο «Τα χρόνια που θα 'ρθουν». Ποιήματα 1958-2018, οι Ανθολογίες Παρωδίες καβαφικών ποιημάτων και ελληνικά καβαφογενή ποιήματα και οι βιβλιογραφίες Γ. Σεφέρη, Οδ. Ελύτη, Αλ. Κοτζιά

και Κ.Π. Καβάφης είναι μερικά από τα βιβλία του.

Ο Γιώργος Κεχαγιόγλου, νεοελληνιστής με σημαντική προσφορά στους τομείς της πανεπιστημιακής διδασκαλίας και έρευνας, ασχολήθηκε συστηματικά με θέματα και μορφές της νεοελληνικής λογοτεχνίας, στις διάφορες περιόδους της εξέλιξής της, από τις απαρχές της έως σήμερα. Το βιβλίο του (σε συνεργασία με τον Δ. Παπαλεοντίου) Ιστορία της νεότερης Κυπριακής Λογοτεχνίας βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών και από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας (με το πρώτο βραβείο δοκιμίου-μελέτης).

Ο Νίκος Ορφανίδης, σημαντικός ποιητής της Γενιάς της Εισβολής, δοκιμογράφος και πεζογράφος, ασχολήθηκε επίσης συστηματικά με τη μελέτη και την κριτική της λογοτεχνίας και με τη φιλοσοφία. Ανάμεσα στα πολυάριθμα βιβλία του είναι: Ο ελληνικός Καβάφης, Η πολιτική διάσταση της ποίησης του Γιώργου Σεφέρη, η συγκεντρωτική έκδοση Ποιήματα 1970-2009 και Επιβατηγό Ρέθυμνο. Ιδιαίτερα σημαντικά είναι η

Τελετή Απονομής Βραβείων ΟΛΚ

Ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής διοργανώνει την Τελετή Απονομής Βραβείων του Ομίλου για το έτος 2022, στις 27 Ιανουαρίου 2023, στην Αίθουσα «Ανδρέας Παπαδόπουλος» του Πολιτιστικού Ιδρύματος της Τράπεζας Κύπρου (Φανερωμένη) στη Λευκωσία. Στην τελετή θα παραστεί ο Υφυπουργός Πολιτισμού δρ Γιάννης Τουμαζής, ο οποίος θα απευθύνει χαιρετισμό και θα απονεμίσει τα βραβεία στους τιμημένους συγγραφείς. Θα απονεμηθούν τα εξής βραβεία: Βραβείο Συνολικής Προσφοράς «Βασίλης Μιχαηλίδης» (2022): απονέμεται στον

Δημήτρη Δασκαλόπουλο για τη σημαντική προσφορά του στη νεοελληνική φιλολογία και στα κυπριακά γράμματα. Έπαινος Μυθιστορημάτων: απονέμεται στον Άντυ Παπαδημητρίου για το βιβλίο του «Η διατριβή». Βραβείο πρωτοεμφανιζόμενου λογοτέχνη: απονέμεται στον Παναγιώτη Πέτσα για τον ποιητικό του συλλογή «Στον κύκλο του Οδυσσέα». Βραβείο Ποίησης: απονέμεται στη Μάρω Παπαμηνιά-Καλλισίδου για το ποιήμα της «Απιστοι Έρωτες». Βραβείο Διηγήματος: απονέμεται στην Κωνσταντία Κατσαρή για το διηγημά της «Η διαίρεση».

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

«En Attendant»

Το Χοροθέατρο Ομάδα Πέντε παρουσιάζει το νέο έργο της Ρούλας Κλεοβούλου «En Attendant», με τη Ρούλα Κλεοβούλου και τη Χλόη Μελίδου να ανεβαίνουν στη σκηνή και να δοκιμάζουν την υπομονή τους, περιμένοντας για κάτι που δεν θα έρθει ποτέ... Η αναμονή είναι ένα βασικό «χαρακτηριστικό» της ανθρώπινης ψυχικής και συναισθηματικής κατάστασης. Περιμένουμε σε έναν παράλογο κόσμο, χωρίς να ξέρουμε ποιο είναι το μέλλον. Η φθορά του ανθρώπινου σώματος, η ματαιότητα της αναμονής, η έλλειψη και απώλεια επικοινωνίας, αφορούν και επηρεάζουν την ανθρώπινη ύπαρξη, όπως φυσικά και ο μεγαλύτερος φόβος όλων... Ο θάνατος. Χορογράφος: Ρούλα Κλεοβούλου. Περφόρμανς: Χλόη Μελίδου, Ρούλα Κλεοβούλου. Δραματογραφία: Χλόη Μελίδου. Μουσική: Chris Cara. Σκηνική εγκατάσταση: Έλενα Κωτασβίλη, Αντρέας Αντωνίου. Κοστούμια: Παντελής Παντελής.

Σάββατο 28 Ιανουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, Λεμεσός. Πληροφορίες 77777745 και Τετάρτη 1 Φεβρουαρίου στις 8:30, Στέγη Χορού Λευκωσίας, Παρθενώνος 25, Λευκωσία. Πληροφορίες και κρατήσεις για Λευκωσία τηλεφώνω 22780960.

Τα «Χρώματα»

Τα «Χρώματα», μια μουσική αφήγηση βασισμένη στον δίσκο που ετοιμάζουν οι Σαΐς τζιζι, με την ίδια αφορμή εγρά-

Το Χοροθέατρο Ομάδα Πέντε παρουσιάζει το νέο έργο της Ρούλας Κλεοβούλου «En Attendants», με τη Ρούλα Κλεοβούλου και τη Χλόη Μελίδου να ανεβαίνουν στη σκηνή και να δοκιμάζουν την υπομονή τους.

φτηκεν τζιζι ένας θεατρικός μονόλογος από τον Γιώργο Παπακωνσταντίνου. «Την ώρα που το μολύβι ή το πινέλο παύσουν στο άσπρο, την ώρα που το φως ανάφκει πάνω σε μια σκηνή τζιζι μια νότα φεύκει που μια κιθάρα, ξεκινά ένα ταξίδι. Ένα ταξίδι που εν ξέρεις που εννά σε πάρει κάθε φορά. Ένα ταξίδι μέσα στα χρώματα. Εν η αρκή της κουβέντας μας».

Την Κυριακή 29 Ιανουαρίου και 2 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Flea Theater, Γιάννη Κορομιά, Λευκωσία. Πληροφορίες/Κρατήσεις τηλεφώνω 99065962 / 99279178.

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου έχει αφιέρωμα στη Διεθνή Ημέρα Μνήμης για τα θύματα του Ολοκαυτώματος, με μεγάλη χαρά μοιράζεται τη σκηνή με τον διάσημο Ισραηλινό μαέστρο Doron Salomon, καθώς και το δικό της μέλος, τον βιολιστή Νίκο Πίττα.

Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

Αφιέρωμα στη Διεθνή Ημέρα Μνήμης για τα θύματα του Ολοκαυτώματος. Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου με μεγάλη χαρά μοιράζεται τη σκηνή με τον διάσημο Ισραηλινό μαέστρο Doron Salomon, καθώς και το δικό της μέλος, τον βιολιστή Νίκο Πίττα. Το κοινό θα απολαύσει την παγκύπρια προεμίση του Κονσέρτου για βιολί σε Λα ελάσσονα του Karl Goldmark. Πρόκειται για ένα κρυμμένο διαμάντι του ρομαντικού ρεπερτορίου, με τον Νίκο Πίττα αναμφισβήτητα να αποδίδει μοναδικά τα λεπτά συναισθήματα με τον ένθερμο πόθο

που διακρίνουν το έργο. Τη συναυλία συμπληρώνει η θαυμάσια Συμφωνία αρ. 7 του Anton η Dvo k, που δημιουργεί μια υποβλητική και δραματική ατμόσφαιρα.

Λάρνακα: Πέμπτη 26 Ιανουαρίου - Δημοτικό Θέατρο Γ. Λυκούργου, Λευκωσία: Παρασκευή 27 Ιανουαρίου - Θέατρο Παλλάς, Πύλη Πάφου. Πάφος: Σάββατο 28 Ιανουαρίου - Μαρκεδείο Δημοτικό Θέατρο, ώρα έναρξης 8:30 μ.μ. Πληροφορίες 22463144, www.cyo.org.cy

«Μαμά» της Μάρτα Μπαρσελό Ανεβαίνει στο Θέατρο Δέντρο το

Ανεβαίνει στο Θέατρο Δέντρο το έργο «Μαμά» της Μάρτα Μπαρσελό, σε σκηνοθεσία Γιώργου Μουσιμή με την Αννίτα Σαντορινναίου και την Κατερίνα Λούρα.

έργο «Μαμά» της Μάρτα Μπαρσελό, σε σκηνοθεσία Γιώργου Μουσιμή. Μια μοναχική άτεκνη γυναίκα βάζει αγελαία στις εφημερίδες ότι μπορεί να προσφέρει έναντι αμοιβής μπριζόλα μπριζόλα σε μια «θετή» με όρους συμβολαίου» κόρη. Και βρίσκει ανταπόκριση στο πρόσωπο μιας νεαρής γυναίκας που δεν υπήκουσε να γνωρίσει οικογένεια. Η Αμπαρ θα βρει επιτέλους ένα «καταφύγιο», όπως σημαίνει το όνομά της, μιας οικογένειας που δεν γνώρισε ποτέ; Και η Εσπεράνσα θα βρει επιτέλους την «επιτέλεια», όπως σημαίνει το δικό της όνομα, μιας ευτυχισμένης οικογένειας που δεν κατάφερε να έχει στη μέχρι τώρα ζωή της; Στους ρόλους η Αννίτα Σαντορινναίου και η Κατερίνα Λούρα. Μουσικός (σύνθεση και επί σκηνής): Κυριακή Ιακωβίδου.

Πρεμιέρα 29 Ιανουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Δέντρο, Ενόπιος, Λευκωσία.

«Άκου» του Δημήτρη Φανή

Μέσα στο πλαίσιο των δράσεων τους για ανάδειξη και προώθηση των τεχνών και του πολιτισμού, η Προεδρευτική Κίνηση Καθηγητών και η Προεδρευτική Κίνηση Δασκάλων και Νηπιαγωγών, παρουσιάζουν τη μουσική παράσταση του Δημήτρη Φανή, «Άκου». Ο Δημήτρης Φανής μας παροτρύνει να βουτήξουμε στα βαθιά του τραγουδιού και να βρούμε τους πολυτίμους θησαυρούς του. Μαζί με τον Νεοκλή Νεοφύτηδ στον πιάνο και τις ενορχηστρώσεις, τον Γιώργο Δημητρίου στο μπουζούκι και το λαούτο, τον Κωνσταντίνου Μακαρίτη στα πνευστά, και τη Μιράντα Παπανοκλέους στο τσέλο, θα συντονιστούμε στη συνχρόνια του τραγουδιού που απηχεί αδιάκοπα αιώνες τώρα. Ένας αέναος συγκινητικός ήχος, που ξεκινά από τα σπλάχνα της παράδοσης, περνά από το Σμυρνέικο, το ρεμπέτικο και το λαϊκό και βρίσκει το δρόμο του σήμερα. Ένα συναρπαστικό ταξίδι με αγαπημένες διαχρονικές μελωδίες και ακριβά λόγια. **Δευτέρα 30 Ιανουαρίου**, ώρα 8:30 μ.μ. Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας Γ. Λυκούργου. Πληροφορίες τηλεφώνω 99650187.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

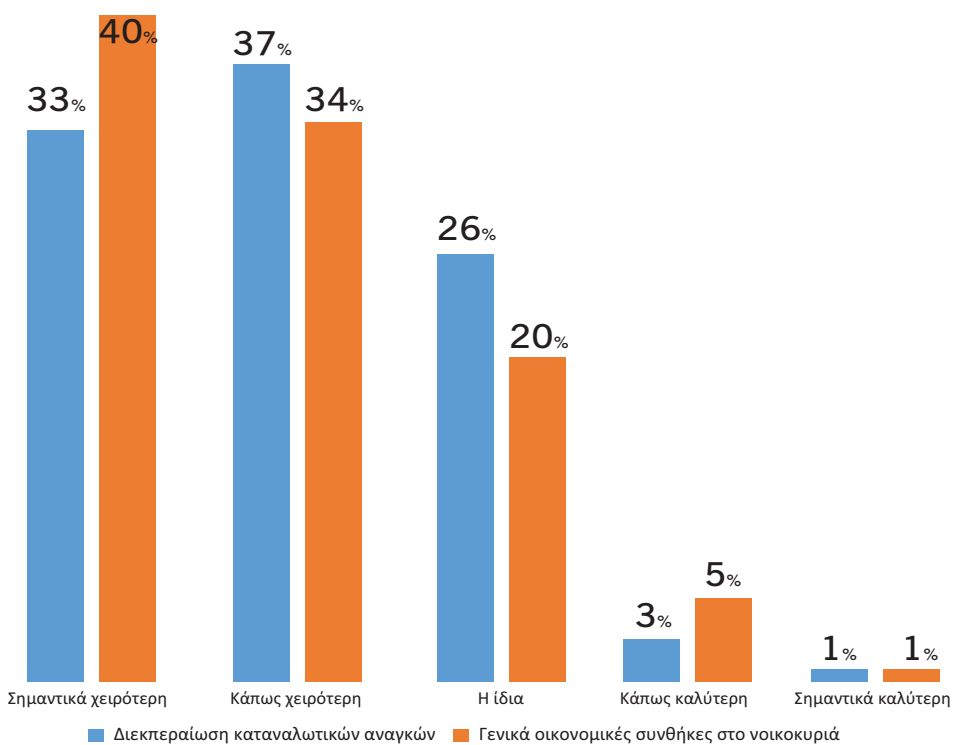
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλίκ: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτέλι: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

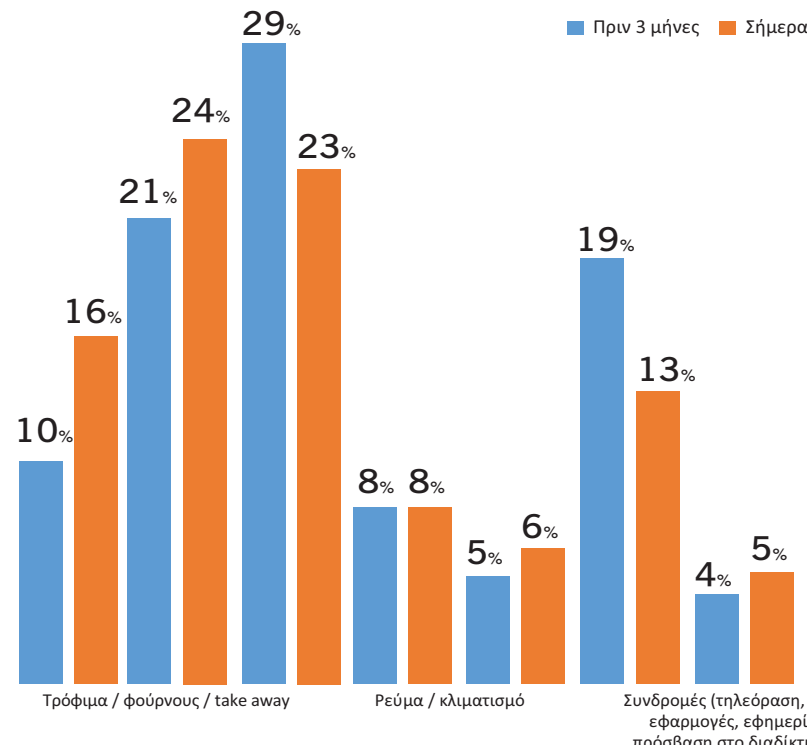
Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΑΛΛΗΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΛΑΟΥΤΗΣ - ΝΑΤΣΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΤΡΙΜΗΝΟ

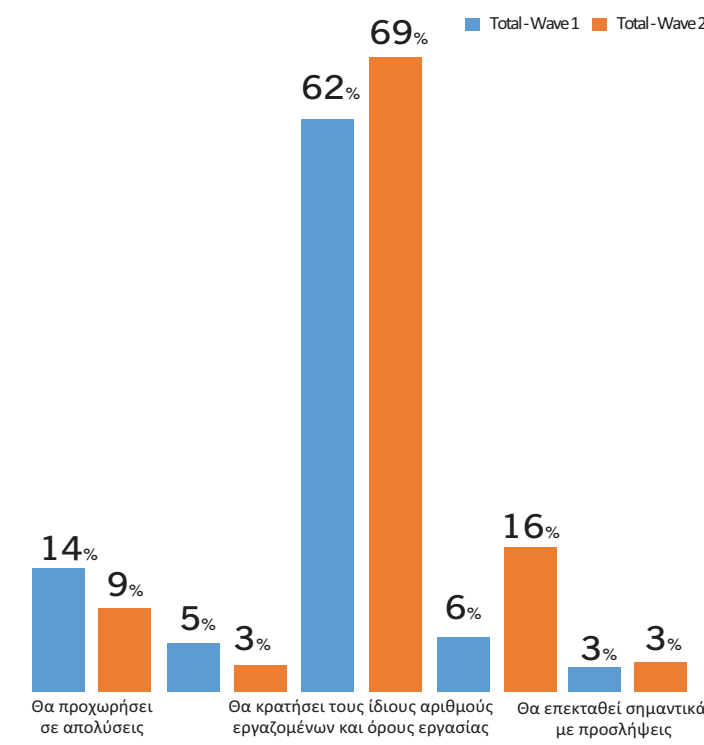

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ Οργανισμός Ερευνών: IMR/University of Nicosia. Περίοδος Διεξαγωγής: Κύμα 2: Δεκέμβριος 2022 - Ιανουάριος 2023. Κύμα 1: Ιούνιος 2022. Μέγεθος Δείγματος: 800 άτομα ανά κύμα. Χαρακτηριστικά Δείγματος: Γυναίκες και άνδρες ηλικίας 18+.

ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝ ΟΨΕΙ ΑΥΞΗΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥΣ ΕΠΟΜΕΝΟΥΣ 3 ΜΗΝΕΣ

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΓΙΑ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥΣ ΕΠΟΜΕΝΟΥΣ 3 ΜΗΝΕΣ

Δεν κόβουν ρούχα και διακοπές οι Κύπριοι

Οι οικονομικές τάσεις «Ktrends» για το πρώτο τρίμηνο του 2023 - Μεγάλη τριμηνιαία έρευνα της «Κ» - Η αγοραστική δύναμη των εισοδημάτων

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Πρεμιέρα για τη μεγάλη τριμηνιαία έρευνα «Ktrends» της «Κ» για τις τάσεις σε οικονομία, νοικοκυριά και αγορά. Σκοπός της έρευνας είναι να αναδείξει τις εκτιμήσεις και τις προσδοκίες σε σχέση με την κυπριακή οικονομία, μέσα από ένα δείγμα 800 ατόμων σε γυναίκες και άνδρες 18 ετών και άνω. Η κάλυψη του δείγματος είναι σε παγκύπρια βάση, σε αστικές και αγροτικές περιοχές, ενώ η επιλογή του δείγματος γίνεται με τυχαία στρωματοποιημένη δειγματοληψία. Η δεύτερη έρευνα για λογαριασμό της εφημερίδας «Η Καθημερινή» (η πρώτη είχε γίνει το καλοκαίρι του 2022) ώστε να υπάρχει μέτρο σύγκρισης τριμηνίων περιλαμβάνει ερωτήσεις με σκοπό τα πορίσματά της να αποτελέσουν χρήσιμο οικονομικό εργαλείο για επιχειρήσεις, αλλά και για ενεργούς πολίτες. Η έρευνα

συγκρίνει δύο περιόδους, αυτή του πρώτου κύματος που αφορά το τέταρτο τρίμηνο του 2022 και του δεύτερου κύματος, που αφορά τις τάσεις που θα υπάρξουν στο πρώτο τρίμηνο του 2023.

Η κυπριακή οικονομία κατέγραψε σημαντική μεγέθυνση το 2022 παρά τις δυσοίονες εκτιμήσεις που υπήρχαν λόγω πανδημίας, ουκρανικού και πληθωριστικών τάσεων. Όπως κατέγραψε σε σχετική έκθεση η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) στις μακροοικονομικές προβλέψεις της για την κυπριακή οικονομία, οι αυξημένες τιμές ενέργειας αναμένεται να μειώσουν την αγοραστική δύναμη των εισοδημάτων η οποία σε συνδυασμό με την αύξηση των επιτοκίων, θα έχουν ως αποτέλεσμα τον αρνητικό επηρεασμό της εγχώριας ζήτησης κατά το 2023. Και αυτή η τάση φαίνεται να επιβεβαιώνεται τουλάχιστον για το πρώτο τρίμηνο του 2023. Σε όλες τις

κατηγορίες, πλην του ρουσιισμού/ένδυσης και των διακοπών, οι ερωτηθέντες λόγω των αυξήσεων των τιμών και του κόστους ζωής είναι διατεθειμένοι να μειώσουν την κατανάλωση. Αναλυτικότερα, το 16% των ερωτηθέντων είναι διατεθειμένοι να μειώσουν την κατανάλωσή τους σε τρόφιμα, φούρνους και take away κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023, έναντι 10% των ερωτηθέντων στην ίδια ερώτηση που αφορούσε στο τέταρτο τρίμηνο του 2022. Αντίστοιχα θα πράξουν για διασκέδαση και ψυχαγωγία, αφού στο πρώτο τρίμηνο του 2023 είναι διατεθειμένοι να μειώσουν τις δαπάνες τους το 24%, έναντι 21% στο πρώτο. Ωστόσο, οι ερωτηθέντες δεν αναμένεται να «κόψουν» τις διακοπές τους, αφού η τάση μείωσης των δαπανών έχει μειωθεί στο 23%, έναντι 29% στην πρώτη έρευνα που αφορούσε στο τέταρτο τρίμηνο του 2022. Για ρουσιισμό

και ένδυση, αντίστοιχα η τάση, στο 13% για το πρώτο τρίμηνο του 2023 έναντι 19% στο τέταρτο του 2023.

Δεν πιστεύουν σε απολύσεις

Μεγάλο ενδιαφέρον υπάρχει και για την τάση που αναμένουν οι ερωτηθέντες στην αγορά εργασίας και συγκεκριμένα για το αν η επιχείρηση που εργάζονται ή διευθύνουν θα προχωρήσει σε απολύσεις, θα μειώσει μισθούς, θα προσλάβει δυναμικό ή θα κρατήσει τους ίδιους αριθμούς εργαζομένων. Βάσει της έρευνας για το πρώτο τρίμηνο του 2023, μόλις το 9% εκτιμά πως θα προχωρήσει σε απολύσεις η επιχείρηση που εργάζεται, ενώ στην πρώτη έρευνα (πρώτο κύμα) για το τέταρτο τρίμηνο του 2022 που είχε γίνει το καλοκαίρι του 2022, εκτιμούσε το 14% ότι θα υπάρξουν απολύσεις. Άρα, πρέπει να έχουν φύγει τα «σύννεφα αβεβαιότητας» για τον τομέα

της εργασίας, «σύννεφα» που –δικαιολογημένα– είχαν δημιουργηθεί λίγους μήνες μετά την έλευση του πολέμου της Ρωσίας στην Ουκρανία. Αντίστοιχα και η τάση για μείωση μισθών, εκτιμούσε το 5% ότι θα μειώονταν μισθούς, τώρα το πιστεύει το 3% των ερωτηθέντων, ενώ τα 2/3 των ερωτηθέντων λένε πως οι επιχειρήσεις τους θα κρατήσουν τους ίδιους αριθμούς εργαζομένων.

Υπάρχει εμπιστοσύνη

Τέλος, αναφορικά με το κομμάτι που αφορά την εμπιστοσύνη στις τράπεζες και συγκεκριμένα με τις αποταμιεύσεις, οι κύπριοι φαίνεται να μην έχουν αλλάξει ιδιαίτερα τη στάση τους σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Αναλυτικότερα, εκτιμά το 28% των ερωτηθέντων πως ο βαθμός εμπιστοσύνης που υπάρχει στις τράπεζες σε σχέση με τις αποταμιεύσεις είναι ο ίδιος, έναντι 27% των

ερωτηθέντων στο πρώτο κύμα (πρώτη έρευνα). Αντίστοιχα και τα αποτελέσματα αναφορικά με τον βαθμό της εμπιστοσύνης που έχουν στις τράπεζες για τις συναλλαγές τους, δεν υπάρχουν ιδιαίτερες διακυμάνσεις (41% στο δεύτερο κύμα έναντι 40% στο πρώτο). Μεγάλο ενδιαφέρον ωστόσο υπάρχει σε ερώτηση για το δανεισμό και το βαθμό ευκολίας για να λάβει δάνειο ένας πολίτης, δείχνοντας πως ο πληθωρισμός, η ακρίβεια και τα αυστηρότερα κριτήρια δανειοδότησης από τις τράπεζες να έχουν επηρεάσει το καταναλωτικό κοινό. Έτσι, βάσει της έρευνας «Ktrends» που δείχνει τις τάσεις για το πρώτο τρίμηνο του 2023, μόνο το 1% του δείγματος εκτιμά πως είναι πολύ εύκολο να λάβει νέο δάνειο σήμερα. Στον αντίποδα, το 51% των ερωτηθέντων απαντά πως είναι πολύ δύσκολο να λάβει δάνειο σήμερα ένας καταναλωτής.

GoGordian
REAL ESTATE

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Εμπορικό κτήριο στον Άγιο Νικόλαο, Λάρνακα

- Εμπορικό κτήριο επί της λεωφόρου Γεωργίου Γρίβα Διγενή.
- Χτισμένο εντός τριών οικοπέδων με εμβαδόν 898 τ.μ..
- Εξαιρετική εμπορική τοποθεσία με εγγύτητα σε όλες τις ανέσεις και εύκολη πρόσβαση στο κέντρο της Λάρνακας.
- Εμβαδόν εσωτερικών χώρων 802 τ.μ. Υπόγειο 635 τ.μ..
- Ενιαίος εκθεσιακός χώρος στο ισόγειο.
- Ένα γραφείο και μια μικρή κουζίνα στον 1^ο όροφο.
- Το κτήριο είναι κατελημμένο προσφέροντας σταθερή υψηλή απόδοση.

Ref: 7687

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

Από €2,500,000

Επανασχεδιάζουν τις τιμολογήσεις δανείων οι τράπεζες

Κάνουν ασκήσεις εργασίας ώστε οι νέες χορηγήσεις να αντανακλούν τις συνθήκες και το πλαίσιο των επιτοκίων που υπάρχει

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Οι κυπριακές τράπεζες σχεδιάζουν νέες τιμολογήσεις, σε μία προσπάθεια επανασχεδιασμού των τιμολογήσεων των δανείων που θα παραχωρούν. Μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2023 θα δούμε στις κυπριακές τράπεζες μεγάλες αλλαγές στις τιμολογήσεις των νέων δανείων που θα δίνονται, φυσικά με αυξήσεις των επιτοκίων που θα τα συνοδεύουν, αφήνοντας ως μακρινή ανάμνηση την παρατεταμένη περίοδο που τα επιτόκια του δανεισμού ήταν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Έτσι, οι συνεχείς αυξήσεις επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε μία προσπάθεια να δαμάσει μέσω νομισματικών αποφάσεων τον πληθωρισμό, έχει βάσει τις τράπεζες της Κύπρου σε μία καινούργια άσκηση εργασίας, ώστε ο νέος δανεισμός να αντανακλά τις συνθήκες και το πλαίσιο των επιτοκίων που ζούμε τώρα. Οι δύο μεγάλες τράπεζες, Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα, έχουν ήδη ανακοι-

Το παράδοξο είναι πως αν και τα επιτόκια των δανείων «ανηφόρισαν», αυξήθηκαν συνάμα και τα ποσά των νέων δανείων.

νώσει πως θα προχωρήσουν σε αυξήσεις, αλλά και έχουν επίσημα εκφράσει τις θέσεις τους για επανασχεδιασμό των τιμολογήσεων των δανείων τους.

Με ισχύ από τις 15/03/2023, το ποσό χρηματοδότησης της Τράπεζας Κύπρου από τις χρηματογαίες θα συμπεριλαμβάνει τον ομόλογο υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ύψους 300 εκατ. ευρώ που εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2021 (Senior Preferred Bond) και φέρει ετήσιο ετήσιο επιτόκιο ύψους 2,50% (κόστος χρηματοδότησης από τις χρηματογαίες). Όπως έχει ενημερώσει τους πελάτες της, εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια της Τράπεζας να συμπληρώσει ανά πάσα στιγμή το κόστος νέων μελλοντικών χρηματοδοτήσεων από τις χρηματογαίες (wholesale funding) στη μεθοδολογία υπολογισμού των βασικών επιτοκίων της Τράπεζας,

Οι αυξήσεις επιτοκίων της ΕΚΤ σε μία προσπάθεια να δαμάσει μέσω νομισματικών αποφάσεων τον πληθωρισμό, έχει βάσει τις τράπεζες της Κύπρου σε μία καινούργια άσκηση εργασίας.

εάν κριθεί απαραίτητο. Συγχρόνως, όλες οι πιστωτικές διευκολύνσεις που συνδέονται με τα βασικά επιτόκια της Τράπεζας επηρεάζονται από την συμπεριληψη του κόστους χρηματοδότησης από τις χρηματογαίες. Οι πιστωτικές διευκολύνσεις που συνδέονται με το EURIBOR και το βασικό Επιτόκιο Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ECB MRO) δεν επηρεάζονται από την συμπεριληψη του κόστους χρηματοδότησης από τις χρηματογαίες στα βασικά επιτόκια της Τράπεζας Κύπρου. Επίσης, η Τράπεζα Κύπρου έχει ενημερώσει πως, σε μεταγενέστερο στάδιο, μπορεί να τροποποιήσει τη μεθοδολογία ώστε να συνδέσει τα βασικά επιτόκια με άλλο επιτόκιο αναφοράς. Σε περίπτωση που το επιτόκιο αναφοράς αλλάξει, το σχετικό περιθώριο πάνω από το επιτόκιο αναφοράς ενδέχεται να αλλάξει ανα-

λόγως. Ακόμα, να τροποποιήσει τη μεθοδολογία του υπολογισμού των βασικών επιτοκίων εάν αυτό κρίνεται αναγκαίο λόγω πιθανών αλλαγών στο ρυθμιστικό πλαίσιο, στις συνθήκες της αγοράς ή ενδεχόμενης μη διαθεσιμότητας του δείκτη που χρησιμοποιείται για το επιτόκιο αναφοράς.

Η Ελληνική Τράπεζα από την άλλη, δια στόματος του CEO της, Ολίβερ Γκάτοκε, έχει παρουσιάσει ότι αναπόφευκτα θα αρχίσει ο επανασχεδιασμός των τιμολογήσεων του δανεισμού στο επόμενο διάστημα. Τα μηνύματα αυτά τα έχει αποστείλει από το τέταρτο τρίμηνο του 2022 και είναι δεδομένο πως μέχρι να ολοκληρωθεί το πρώτο εξάμηνο του έτους θα προχωρήσει και αυτή σε αναδιοργάνωση που θα έχουν σχέση με την τιμολογηση δανείων. Κατά την τελευταία ετήσια συνέλευση της Τράπεζας

για παράδειγμα, που στιγματίστηκε από άλλο γεγονός που είχε πρωταγωνιστή τον ίδιο, ο CEO τόνισε ότι ο εταιρικός πιστωτικός κίνδυνος δεν αντικατοπτρίζεται σωστά επί του παρόντος στην τιμολογηση των νέων δανείων στην Κύπρο. Όπως είχε υποδείξει, τα επιτόκια θα πρέπει να αντανακλούν το μακροοικονομικό περιβάλλον λειτουργίας, επομένως είναι αναπόφευκτα μια αύξηση από τα χαμηλά επιτόκια όλων των εποχών. Είχε παρουσιάσει δε, το παράδειγμα του ομολόγου της Κυπριακής Δημοκρατίας και του δανεισμού της που είναι στο 4%. Είχε τονίσει πως δεν γίνεται οι τράπεζες της Κύπρου να δίνουν δανεισμό σε πολύ χαμηλότερο επιτόκιο από αυτό που δανείζεται η ΚΔ, και ότι θα πρέπει να αντανακλάται ανάλογα και το ρίσκο. «Η απόδοση του 10ετούς ομολόγου της ΚΔ είναι σημα-

ντικά υψηλότερη από το μέσο επιτόκιο των εταιρικών δανείων», είχε συμπληρώσει εμφατικά, δίνοντας επί της ουσίας το μήνυμα ότι επείκεινται αυξήσεις.

Ανηφόρισαν τα επιτόκια δανείων

Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στα τελευταία της διαθέσιμα στοιχεία, το επιτόκιο που αφορά καταναλωτικά δάνεια σημείωσε το Νοέμβριο αύξηση στο 3,84%, σε σύγκριση με 3,57% τον Οκτώβριο του 2022. Το επιτόκιο που αφορά δάνεια για αγορά κατοικίας αυξήθηκε στο 2,95%, σε σύγκριση με 2,93% τον Οκτώβριο. Το επιτόκιο που αφορά δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά μέχρι 1 εκατ. ευρώ παρουσίασε αύξηση στο 4,52% το Νοέμβριο, σε σύγκριση με 4,17% τον Οκτώβριο, ενώ το επιτόκιο που αφορά δάνεια προς μη χρηματο-

Κάτω τα επιτόκια καταθέσεων

Μετά τις αυξήσεις των επιτοκίων που έχουν φέρει αυξήσεις στις δόσεις που καλούνται να δώσουν οι δανειολήπτες, τα επιτόκια των καταθέσεων δεν έχουν λάβει αντίστοιχη αύξηση. Κεφάλαιο που μέσα στο 2023 θα πρέπει οι τράπεζες να λάβουν κάποια μέτρα. Η ΚΤΚ αναφέρει στα τελευταία της δεδομένα ότι το επιτόκιο για καταθέσεις προθεσμίας έως ενός έτους από νοικοκυριά σημείωσε μείωση στο 0,12% το Νοέμβριο του 2022, σε σύγκριση με 0,19% τον προηγούμενο μήνα. Τέλος, το αντίστοιχο επιτόκιο για καταθέσεις από μη χρηματοδοτικές εταιρείες παρουσίασε μείωση στο 0,41%, σε σύγκριση με 0,47% τον Οκτώβριο του 2022.

δοτικές εταιρείες για ποσά άνω του 1 εκατ. ευρώ κατέγραψε αύξηση στο 4,35% το Νοέμβριο, σε σύγκριση με 3,43% τον προηγούμενο μήνα.

Πήγαν πάνω και τα δάνεια

Το παράδοξο είναι πως αν και τα επιτόκια των δανείων «ανηφόρισαν», αυξήθηκαν συνάμα και τα ποσά των νέων δανείων. Τον Νοέμβριο του 2022 τα συνολικά νέα δάνεια παρουσίασαν αύξηση και έφτασαν στα 413,1 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 240,3 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα, ενώ τα νέα καταναλωτικά δάνεια μειώθηκαν στα 14,1 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 15,1 εκατ. ευρώ τον Οκτώβριο του 2022. Τα ίδια στοιχεία αναφέρουν ότι τα νέα δάνεια για αγορά κατοικίας παρουσίασαν αύξηση στα 91,8 εκατ. ευρώ το Νοέμβριο του 2022, σε σύγκριση με 72,7 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Τα νέα δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά μέχρι 1 εκατ. ευρώ σημείωσαν αύξηση στα 48,9 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 42,7 εκατ. ευρώ τον Οκτώβριο του 2022. Τέλος, τα νέα δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά άνω του 1 εκατ. ευρώ κατέγραψαν αύξηση στα 247,5 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 102,6 εκατ. ευρώ τον Οκτώβριο του 2022.

Μία ημέρα πριν από την παναπεργία για την ΑΤΑ

Έδωσε «σύρμα» στο νέο Υπουργό Εργασίας ο κ. Κυριάκος Κούσιος να αναλάβει την επίλυση του δυσεπίλυτου προβλήματος

Έχει ανακοινωθεί η πραγματοποίηση τριώρου απεργίας την Πέμπτη 26/1/2023 μεταξύ των ωρών 12.00μ.μ. – 3.00μ.μ. στο πλαίσιο μίας παναπεργίας ως αποτέλεσμα του αδιεξόδου για το θέμα της Αυτόματης Τιμηριθμικής Απόδοσης (ΑΤΑ). Συντεχνίες και εργοδότες με «διαπιπτή» τον υπουργό Εργασίας κ. Κυριάκο Κούσιο δεν κατέφεραν να τα βρουν. Οι συζητήσεις έχουν αρχίσει από τις 7 Νοεμβρίου 2022 και κάτι λιγότερο από τρεις μήνες μετά, όχι απλώς δεν τα βρήκαν οι δύο πλευρές, αλλά οδηγήθηκαν σε παναπεργία τριών ωρών. Ο Υπουργός Εργασίας στο περιθώριο δημοσιογραφικής διάσκεψης στο Υπουργείο Εργασίας τόνισε πως το ζήτημα πλέον θα το διαχειριστεί ο «νέος Υπουργός Εργασίας», καλώντας τους κοινωνικούς εταίρους να αναμένουν την ανάληψη των καθηκόντων της νέας Κυβέρνησης για να μπορέσει να ολοκληρωθεί ένας σοβαρός και παραγωγικός διάλογος. Όπως ενημέρωσε σχετικά το ΚΕΒΕ,

Με βάση το Σύνταγμα κατοχυρώνεται το δικαίωμα των εργαζομένων να συνδικαλιζούνται ελεύθερα και να συμμετέχουν σε συλλογική αποχή από την εργασία τους.

προκειμένου να δοθεί χρόνος σε διάλογο το Επιμελητήριο αποδέχτηκε, για όσες επιχειρήσεις ή οργανισμούς που παραχωρούν την Α.Τ.Α, τη συνέχιση της καταβολής του 50% του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή με βάση τον οποίο το συνολικό ποσοστό Α.Τ.Α από 1/1/2023 αυξάνεται από 2,56% σε 7,03% επί του βασικού μισθού. Μέχρι την επανέναρξη και ολοκλήρωση του διαλόγου με νέα συμφωνία για ρύθμιση του θεσμού μεταξύ των Κοινωνικών Εταίρων, το ΚΕΒΕ κά-

Συντεχνίες και εργοδότες με «διαπιπτή» τον Υπουργό Εργασίας Κυριάκο Κούσιο δεν κατάφεραν να τα βρουν στο θέμα της ΑΤΑ.

λεσε όλα τα μέλη του να μην προβαίνουν σε μονομερή συμφωνία με τις Συντεχνίες.

Σύμφωνα με τα παρόντα δεδομένα, η ΑΤΑ καταβάλλεται μία φορά το χρόνο, κάθε Ιανουάριο συγκεκριμένα, αν στο

δεύτερο και στο τρίτο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου υπάρχει θετικός ρυθμός ανάπτυξης. Η απόδοση της φτάνει στο 50% της ετήσιας αύξησης του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή και αφορά το 46% των εργαζομένων στη χώρα, που απο-

τελούνται από τους δημόσιους υπαλλήλους από επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που έχουν συμφωνήσει να την αποδίδουν.

Οδηγίες προς εργοδότες

Με βάση το Σύνταγμα κατοχυρώνεται το δικαίωμα των εργαζομένων να συνδικαλιζούνται ελεύθερα και να συμμετέχουν σε συλλογική αποχή από την εργασία τους. Ως εκ τούτου οι εργαζόμενοι που θα συμμετάσχουν στην απεργία δεν πρέπει να έχουν οποιαδήποτε αρνητική συνέπεια στην απασχόληση τους. Την ίδια ώρα, ο εργοδότης δεν καταβάλλει οποιαδήποτε αμοιβή στους εργοδοτούμενους για τις ώρες που απεργούν σύμφωνα με το εργασιακό δικαίωμα και στη σχετική νομολογία. Ακόμα, το δικαίωμα των εργαζομένων που δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν στην απεργία είναι κατοχυρωμένο με το Σύνταγμα. Ως εκ τούτου οι εργαζόμενοι αυτοί πρέπει να έχουν όλες τις διευκο-

λύνσεις για να εργαστούν. Οι εργαζόμενοι έχουν τόσο το δικαίωμα της απεργίας όσο και το δικαίωμα της εργασίας.

Με βάση τον νόμο περί Συντεχνιών: α. Κατά τη διάρκεια της απεργίας οι απεργοί προβαίνουν σε ειρηνική διαμαρτυρία στον τόπο που πραγματοποιείται η εργατική διαφορά. β. Απαγορεύεται η χρήση βίας, ο εκφοβισμός από οποιονδήποτε για να εξαναγκάσει οποιοδήποτε πρόσωπο είτε να εργαστεί είτε να συμμετέχει στην απεργία. γ. Στην περίπτωση που επιχειρήσεις ή οργανισμοί εμπιπτούν στη κατηγορία «Καθορισμένες Ουσιώδεις Υπηρεσίες» θα πρέπει να γίνει συνεννόηση με τις Συντεχνίες για εγκαθίδρυση και λειτουργία «ελαχιστο όριο υπηρεσίας» η οποία είναι αναγκαία τόσο για την αντιμετώπιση βασικών αναγκών του πληθυσμού όσο και για την αποτροπή ανεπαρκών ζωών.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΞΑΝΘΗ*

Προκλήσεις και ευκαιρίες του Fund Industry σήμερα

Το γενικότερο περιβάλλον μέσα στο οποίο καλείται να λειτουργήσει το Fund Industry στην Κύπρο, καθώς και οι τάσεις και προκλήσεις στον τομέα αυτό, διαμορφώνονται σε μεγάλο βαθμό από τις τρέχουσες τοπικές και παγκόσμιες κοινωνικές, οικονομικές και γεωπολιτικές εξελίξεις. Αναμφίβολα, η περίοδος την οποία διανύουμε, χαρακτηρίζεται από μια σειρά σημαντικών προκλήσεων και δυσκολιών, οι οποίες οφείλονται κυρίως στην πανδημία και στον πόλεμο στην Ουκρανία. Οι παράγοντες αυτοί έχουν οδηγήσει σε δυσκολίες στην εφοδιαστική αλυσίδα, σε ενεργειακή κρίση και στη διαμόρφωση ενός οικονομικού περιβάλλοντος αβεβαιότητας, με χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, υψηλό κόστος και πληθωρισμό. Ταυτόχρονα, διανύουμε περίοδο συνεχόμενων αυξήσεων στα επιτόκια, η οποία επηρεάζει δυσμενώς τα επιτόκια δανεισμού, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ανπι-

σοχίες για χαμηλότερο ρυθμό χορηγήσεων νέων δανείων που, εφόσον επιβεβαιωθούν αυτές οι ανπισυχίες, θα επηρεάσουν δυσμενώς σε κάποιο βαθμό, την οικονομική ανάπτυξη. Επίσης, ενδεχομένως να δημιουργηθούν δυσκολίες ως προς την δυνατότητα εύρυθμης αποπληρωμής υφιστάμενων δανείων λόγω του αυξανόμενου σχετικού κόστους. Όπως σε κάθε οικονομικό κύκλο, η περίοδος αβεβαιότητας που διανύουμε γεννά ευκαιρίες τις οποίες η Κύπρος και το Fund Industry καλούνται να αναγνωρίσουν εγκαίρως, να τις αξιολογήσουν σωστά και να τις αξιοποιήσουν.

Η περίοδος αβεβαιότητας που διανύουμε γεννά ευκαιρίες τις οποίες η Κύπρος και το Fund Industry καλούνται να αναγνωρίσουν εγκαίρως, να τις αξιολογήσουν σωστά και να τις αξιοποιήσουν.

Το μοντέρνο ρυθμιστικό και κανονιστικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί, τόσο για τα επενδυτικά ταμεία όσο και για τους διαχειριστές τους, είναι σύμφωνο με τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές, ενώ σε συνδυασμό με το φιλικό προς το επηρεάζει κοινό δίκαιο, αποτελούν αξιόπιστη λύση για τους επαγγελματίες του χώρου που θέλουν να έχουν βάση και να δραστηριοποιηθούν σε μια ευ-

ρωπαϊκή χώρα. Παράλληλα, το χαμηλότερο κόστος δημιουργίας και λειτουργίας επενδυτικών ταμείων, όπως επίσης και τα ελκυστικά οικονομικά και φορολογικά κίνητρα για διαχειριστές επενδυτικών ταμείων, διαμορφώνουν ένα άριστο περιβάλλον για μεσαίου και μικρότερου μεγέθους διαχειριστές-επενδυτικά ταμεία, το κόστος ίδρυσης και λειτουργίας των οποίων είναι καθοριστικό για την βιωσιμότητά τους. Επίσης, το υψηλές καταρτίσιμος ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται στον τομέα αυτό ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της Κύπρου. Σε επίπεδο προκλήσεων στις οποίες το Fund Industry καλείται να στρέψει το βλέμμα του, εκ των πλέον σημαντικών είναι η τεχνολογία, καθώς αγγίζει κάθε πτυχή της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας. Έρχεται στο προσκήνιο μια νέα γενιά, η οποία έχει μεγαλώσει πολύ διαφορετικά και απαιτεί τη διαμόρφωση

ενός νέου οικονομικού περιβάλλοντος, όπου όλα είναι ψηφιοποιημένα και διεκπεραιώνονται ηλεκτρονικά. Αυτή η νέα γενιά αρχίζει να συγκεντρώνει κεφάλαια προς επένδυση, στοιχεία που θα επηρεάσει σημαντικά και θα μεταμορφώσει τον τρόπο που λειτουργεί η οικονομία, οι επενδύσεις και το Fund Industry. Επίσης, προτεραιότητα που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής, είναι η βιώσιμη ανάπτυξη. Οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης Environmental Social Governance (ESG) αποτελούν σημαντική πρόκληση, καθώς επηρεάζουν αναπόφευκτα όλο το φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών ταμείων, τα οποία επενδύουν σε διάφορους τομείς της οικονομίας και χρηματοδοτούν φορείς, οργανισμούς και επιχειρήσεις. Ως εκ τούτου, το ESG αποτύπωμα του κάθε διαχειριστή, επενδυτικού ταμείου και των επενδύσεών του, είναι σημαντικό και

εξετάζεται ως παράμετρος στη διαδικασία της επιλογής των επενδύσεων τόσο από την πλευρά των επενδυτών όσο και των διαχειριστών.

Οι εμπλεκόμενοι στην δημιουργία και λειτουργία επενδυτικών ταμείων οφείλουμε να προωθούμε τα πλεονεκτήματα της Κύπρου, προκειμένου να ενισχυθεί η θέση και η φήμη της στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή και διεθνή. Παράλληλα θα πρέπει να λαμβάνουμε υπ' όψιν, τους παράγοντες που επηρεάζουν το σημαντικό περιβάλλον της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας, έτσι ώστε να είμαστε σε θέση να αντιμετωπίζουμε τις προκλήσεις, να προσαρμόζουμε τις υπηρεσίες μας αναλόγως και να αξιοποιούμε τις ευκαιρίες που δημιουργούνται σε κάθε οικονομικό κύκλο.

*Head Wealth Management Operations της Eurobank Κύπρου

Μειώνεται το ενδιαφέρον για νέες κατοικίες

Η αυξητική τάση στην ζήτηση σκόνταψε λίγο πριν το τέλος του 2022 στις αυξήσεις κατασκευαστικού κόστους, κόστους δανεισμού και ΦΠΑ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Οι μεγάλες επενδύσεις και τα έργα ανάπτυξης στα οποία αναφέρθηκε στην πρόσφατη παρουσίαση του έργου του Υπουργείου του ο υπουργός Μεταφορών και Έργων Γιάννης Καραούσος, μπορεί να κράτησαν ψηλά τον κατασκευαστικό τομέα και το Real Estate για το 2022, ωστόσο οι προκλήσεις παραμένουν για τον κλάδο. Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας δείχνουν από την μια, αύξηση σε έργα όπως κατασκευές δρόμων, έργα πολιτικού μηχανικού, ενώ, από την άλλη, μείωση στα οικιστικά κτήρια. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, ο αριθμός οικιστικών μονάδων παρουσίασε μείωση 4,6%. Η κατηγορία οικιστικά κτήρια, κατέγραψε μείωση 7,6% πιο κάτω την περίοδο Ιανουαρίου- Οκτωβρίου 2022 σε σχέση με το 2021. Στις μετρήσεις που αφορούν το εμβαδόν, η μείωση ανέρχεται στο - 8,2% και σε αξία στο - 6,2%. Μείωση γύρω στο 10% καταγράφουν οι μονοκατοικίες, 4% οι διπλοκατοικίες και οριακή αύξηση οι μικτές πολυκατοικίες. Για να γίνει ξεκάθαρη η διαφορά σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες έργων, σημειώνεται ότι τα έργα πολιτικού μηχανικού είχαν αύξηση 12% και 23,4% η κατασκευή δρόμων. Σε αξία, τα μη οικιστικά κτήρια έχουν αύξηση 32,9% και η κατασκευή δρόμων 68,9%.

Το γεγονός ότι εισερχόμαστε σε περίοδο υψηλών επιτοκίων, όπως ανέφερε την περασμένη εβδομάδα ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας

ταρτισμένο προσωπικό). Αυτοί κράτησαν ψηλά την αγορά ακινήτων στην Κύπρο, ο οποίος δεν σημείωσε ύφεση παρά το αυξημένο κόστος. Σαφώς, η αγορά ακινήτων δεν είναι μόνο οι μεγάλες αναπτύξεις και οι high end κατοικίες, αλλά και η ανάγκη στέγασης των νεότερων ηλικιών με μικρομεσαία πορτοφόλια. Εντός του 2023 αναμένεται ότι αυτή η κατηγορία, θα συνεχίσει να καταγράφει μείωση στην ζήτηση κατοικίας. Αυτή η μείωση θα επηρεάσει δυσμενώς και τους εργολάβους κατηγορίας Δ και Ε: τους μικρούς εργολάβους οι οποίοι ασχολούνται με την κατασκευή ιδιωτικών κατοικιών, οι οποίες ως μικρότερες εταιρείες είναι και πιο ευάλωτοι στις αυξήσεις του κατασκευαστικού κόστους. «Το βλέπουμε και στα συμβόλαια που υπογράφουμε, πουλήθηκαν τους τελευταίους 6 μήνες λιγότερα συμβόλαια με μεγαλύτερο ποσό, άρα αυτό καταλήγει ότι είναι για πιο μεγάλες αναπτύξεις και όχι για κατοικίες», σχολιάζει ο κ. Γαβριήλ.

Κόστος για πράσινη μετάβαση

Ο πρόεδρος των εργολάβων εξέφρασε την εκτίμηση ότι οι τιμές των ακινήτων θα έχουν σταθερή ανοδική πορεία και το 2023, ενώ δεν βλέπει διόρθωση της τιμής των πρώτων υλών, κάτι που θα είχε θετικό αντίκτυπο στην τελική τιμή του ακινήτου, καθιστώντας την πιο προστιπ για τους μικρομεσαίους αγοραστές. Την ίδια ώρα, το κόστος των ενέργειας και το κόστος της πρώτης ύλης οδηγεί σε αυξημένο κόστος

Τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας δείχνουν αύξηση σε έργα όπως κατασκευές δρόμων, έργα πολιτικού μηχανικού, αλλά μείωση στα οικιστικά κτήρια.

Η μείωση της ζήτησης ιδιωτικής κατοικίας αναμένεται ότι θα μειώσει τον κύκλο εργασιών των μικρών εργολάβων κατηγορίας Δ και Ε.

Κωνσταντίνος Ηροδότου και παράλληλα η αύξηση του κατασκευαστικού κόστους, καθώς και η αβεβαιότητα για την ρύθμιση του ΦΠΑ πρώτης κατοικίας- το οποίο θα κληθεί να διευθετήσει η νέα κυβέρνηση- αναμένεται να διατηρήσουν σε χαμηλότερα επίπεδα το ενδιαφέρον για νέες κατοικίες. Μιλώντας στην «Κ» ο πρόεδρος της ΟΣΕΟΚ Σταύρος Γαβριήλ, εξήγησε ότι η τελευταία πρόταση ορίζει όπως η επιβολή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ ύψους 5% στην παράδοση ή ανέγερση κατοικίας θα καλύπτει μόνο τα πρώτα 170 τ.μ. της κατοικίας με συνολικό εμβαδόν τα 220 τ.μ. και μέγιστη αξία τις 340.000 ευρώ και 90 τ.μ. διαμερίσματος με συνολικό εμβαδόν τα 110 τ.μ. και μέγιστη αξία τις 200.000 ευρώ. Εξέφρασε την εκτίμηση ότι αυτές οι πρόνοιες θα δημιουργήσουν δυσκολίες στην αγορά και στένωση της αγοραστικής ικανότητας της μικρομεσαίας τάξης για απόκτηση ιδιότητας κατοικίας ή διαμερίσματος. Εξέφρασε την εκτίμηση ότι η μέγιστη αξία που τέθηκε είναι χαμηλή, ιδιαίτερα με τα σημερινά δεδομένα των τιμών στα ακίνητα. Την ίδια ώρα η αύξηση των επιτοκίων για τα στεγαστικά δάνεια αυξάνει το κόστος δανεισμού, μειώνει την δυνατότητα των καταναλωτών για σύναψη δανείου, επιβαρύνοντας παράλληλα και τους κατασκευαστές και δυσχεραίνει το πρόβλημα στην σχέση προσφοράς και ζήτησης ακινήτων.

Συν 30%

Ήδη το κατασκευαστικό κόστος για μια νεόδμητη κατοικία έχει αυξηθεί γύρω στο συν 30% φέτος σε σύγκριση με το 2022, λόγω της αύξησης του κόστους των κατασκευαστικών υλικών- σιδήρου, δομικού, χάλυβα κτλ. Παρά την αύξηση στο κόστος των υλικών και το αρχικό μούδιασμα της αγοράς, εντούτοις η αγορά των ακινήτων τελικά πήρε τα πάνω της, λόγω επενδύσεων αλλά και της καθόδου ξένων εταιρειών και τις ανάγκες στέγασης που προέκυψαν για το προσωπικό τους (πέραν των 1600 εγγραφών νέων εταιρειών στο Μητρώο Εταιρειών Ξένων Συμμετεχόντων μέσα σε 24 μήνες από Ισραήλ, Ουκρανία, Λίβανο, Ην. Βασίλειο, Ρωσία, Λευκορωσία, και έκδοση 10 χιλιάδων αδειών παραμονής και απασχόλησης σε κα-

«Τράπεζα της Χρονιάς 2022» στην Κύπρο από το διεθνές έγκυρο οικονομικό περιοδικό The Banker

Τράπεζα Κύπρου

Μείωση γύρω στο 10% καταγράφουν οι μονοκατοικίες, 4% οι διπλοκατοικίες και οριακή αύξηση 0,3% οι μικτές πολυκατοικίες.

των εταιρειών το οποίο μετακυλύεται στην τελική τιμή. Αυτό το κόστος δεν αναμένεται να μειωθεί σύντομα, δεν αναμένεται δηλαδή διόρθωση των τιμών στα επίπεδα πριν το 2020. Πρόσθεσε στην εξίσωση και το κόστος της πρόσθεσης μετάβασης, η οποία, όπως ανέφερε, θα έχει αποτύπωμα στον κατασκευαστικό τομέα. Όπως αναφέρθηκε και σε πρόσφατη παρουσίαση του, ο τομέας των κατασκευών ευθύνεται για το 40% των παγκόσμιων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Τόνισε ότι αποτελεί στόχο, να αξιοποιούνται περιβαλλοντικά βιώσιμα υλικά κατά την κατασκευή των κτηρίων, και χρήση ΑΠΕ, έξυπνων λύσεων φωτισμού, θέρμανσης και ψύξης. Θα πρέπει να θεωρείται δεδομένο ωστόσο ότι τα νέα πιο έξυπνα κτήρια, συνεπάγονται και αυξημένο κόστος κατά την κατασκευή τους.

Εργα εκατομμυρίων

Η **κινητικότητα** που καταγράφεται στην κατασκευή δρόμων αποδίδεται στο Υπουργείο Μεταφορών. Όπως αναφέρθηκε στην πρόσφατη παρουσίαση πεπραγμένων του Υπουργείου, στα κυριότερα έργα τα οποία είναι υπό εκτέλεση, εντάσσεται ο Περιμετρικός Λευκωσίας με κόστος €72,3 εκατ., ο αυτοκινητόδρομος Α-στρωμερίτη - Ευρύκου (€88,6 εκ.), ο αυτοκινητόδρομος Πόλης - Πάφου (€87 εκ.), ο δρόμος Λεμεσού - Σαϊτά (€31,1 εκατ.), η Λεωφόρος Ιπποκράτους και Αργυρουπόλεως (€30,7 εκατ.), η βελτίωση παραλιακού δρόμου Λάρνακας - Δεκέλειας Φάση Γ' (€17 εκατ.) και η βελτίωση δρόμου Σωτήρας-Δερύνειας (€15,6εκ.), Δρόμος Γερμασόγειας - Ακρούνας-Διερύνας - Αρακαπά (Α φάση) €8,2 εκ. Σύντομα θα πέσουν οι υπογραφές για τον αυτοκινητόδρομο Λευκωσίας - Παλαιχωρίου (€71,4 εκ.). Μέσα στο 2023 θα προκηρυχθούν έργα 400 εκατ. σύμφωνα με την παρουσίαση. Αυτά βεβαίως δεν απευθύνονται σε μικρούς εργολάβους, ωστόσο θεωρείται ότι έχουν θετικό αποτύπωμα στον κατασκευαστικό κλάδο.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ***

Η Γερμανία αποφεύγει τη βαθιά ύφεση

Η ροή ειδήσεων για τη γερμανική οικονομία συνεχίζει να βελτιώνεται. Οι τιμές του φυσικού αερίου μειώθηκαν από τα υψηλότερα επίπεδα στα τέλη του καλοκαιριού, τα επίπεδα αποθήκευσης φυσικού αερίου διατηρούνται ακόμη καλύτερα από το αναμενόμενο και, την περασμένη Παρασκευή, τα πρώτα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας της χώρας κατέδειξαν ότι το ΑΕΠ έμεινε στάσιμο το τέταρτο τρίμηνο, αντί να συρρικνωθεί.

Είναι πλέον πιθανό ότι η γερμανική οικονομία μπορεί να ξεφύγει με μια μικρή μόνο οπισθοδρόμηση αυτόν τον χειμώνα, της τάξεως του 0,4% συνολικά. Υπογραμμίζοντας αυτή τη στροφή προς το καλύτερο, ο δείκτης οικονομικών προσδοκιών για τους επόμενους έξι μήνες στην έρευνα του οικονομικού ινστιτούτου ZEW αυξήθηκε στις 16,9 μονάδες τον Ιανουάριο από -23,3 μονάδες τον Δεκέμβριο, ήτοι πολύ πάνω από τις -15 μονάδες που ανέμεναν οι αναλυτές του Reuters. Αυτή η ανοδική κίνηση κατά 40,2 μονάδες σε μηνιαία βάση είναι πολύ μεγαλύτερη από τη μηνιαία μέση αλλαγή των 9,2 μονάδων

Εκτιμάται ότι η συρρίκνωση του ΑΕΠ θα περιοριστεί στο 0,4% στη διάρκεια του φετινού χειμώνα.

και σηματοδοτεί την τέταρτη μηνιαία αύξηση στη σειρά. Ωστόσο, ο δείκτης των τρεχουσών συνθηκών ανέβηκε πιο αργά, στις -58,6 μονάδες τον Ιανουάριο από τις -61,4 μονάδες τον Δεκέμβριο και την εκτίμηση για -58 μονάδες. Ο χειμώνας δεν έχει τελειώσει, ακόμη κι αν πρόκειται να είναι λιγότερο σκληρός από ό,τι φοβόμασταν.

Αναφορικά με τις βιομηχανίες της χώρας, αυτές δεν προσβλέπουν σε βελτιωμένη κερδοφορία. Οι προσδοκίες για κέρδη παραμένουν αρνητικές για πολλούς κλάδους και ειδικά για τις κατασκευές και για όλους τους μεταποιητικούς κλάδους (οι οποίοι είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι στο υπερβολικά υψηλό κόστος για την ενέργεια και σε άλλες εισροές), αλλά και για τους ομίλους

λιανικού εμπορίου (η εμπιστοσύνη των καταναλωτών έχει αρχίσει να ανακάμπτει, αλλά είναι ακόμη πολύ χαμηλά). Ωστόσο, τουλάχιστον οι προοπτικές καλύτερες σε γενικές γραμμές, με μόνη εξαίρεση την πληροφορική (όπου οι προσδοκίες για τα κέρδη ήταν ήδη αρκετά υψηλές). Τέλος, μια παρόμοια εικόνα επικρατεί και στην Ευρωζώνη. Τα αποτελέσματα της έρευνας του ZEW για την Ευρωζώνη φανερώνουν σε μεγάλο βαθμό τα αντίστοιχα της Γερμανίας. Ο δείκτης προσδοκιών εκτινάχθηκε στις 16,7 μονάδες τον Ιανουάριο από τις -23,6 τον Δεκέμβριο και ο δείκτης τρεχουσών συνθηκών αυξήθηκε σε -54,8 μονάδες τον Ιανουάριο από τις -57,4 μονάδες τον Δεκέμβριο. Καθώς η Γερμανία, με τον μεγάλο μεταποιητικό τομέα της, είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη στο ενεργειακό σοκ, τα καλά νέα για την οικονομία της υποδηλώνουν επίσης ότι η Ευρωζώνη στο σύνολό της μπορεί να υποστεί μικρότερο πλήγμα από όσο αρχικά αναμενόταν.

* Ο κ. Σάλομον Φίντλερ είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΠΕΤΕΡ ΤΑΛ ΛΑΡΕΝ** και **ΛΟΡΙΝ ΣΙΒΑ ΛΑΦΛΙΝ** / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η διεθνής οικονομία γλίτωσε τα χειρότερα

Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στα ελβετικά βουνά είναι συνάντηση ενός μοντέλου παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού το οποίο δεχεται επίθεση πανταχόθεν. Το Φόρουμ αναγνώρισε φέτος αυτές τις προκλήσεις, δανειζόμενο τον μοντέρνο όρο «πολυκρίση» για να περιγράψει το πολυδιάστατο δίλημμα που τίθεται από τη γεωπολιτική αντιπαράθεση, τις μακροοικονομικές στρεβλώσεις και την κλιματική αλλαγή. Οι πολυεθνικές, από τη Microsoft έως την Goldman Sachs, περικρίπτον προσωπικό. Επί συνόλου 4.000 και πλέον διευθυντικών στελεχών, τα οποία συμβούλευτηκε η PwC τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο για να έρευνα που παρουσιάστηκε στο Νταβός, το 40% πιστεύει ότι η εταιρεία του δεν θα είναι πλέον οικονομικά βιώσιμη σε μια δεκαετία. Ωστόσο, οι επικεφαλής των διεθνών ομίλων που ταξίδεψαν στην Ελβετία ήταν λιγότερο απογοητευμένοι. «Τα πράγματα δεν είναι υπέροχα, αλλά είναι πολύ καλύτερα από ό,τι θα μπορούσαν να είναι», ήταν ο τρόπος με τον οποίο ο Ντάνιελ Πίντο, πρόεδρος και διευθύνων σύμ-

«Τα πράγματα δεν είναι υπέροχα, αλλά είναι πολύ καλύτερα από ό,τι θα μπορούσαν να είναι».

βουλός της JP Morgan, συνοψίσει την κατάσταση.

Υπάρχουν τρεις βασικοί λόγοι για μια πιο θετική προσέγγιση. Πρώτον, η Κίνα παραιτείται από την πολιτική μηδενικής ανοχής στον ιό πολύ γρηγορότερα από όσο φανταζόταν κανείς. Οι αναλυτές της Standard Chartered αναμένουν ότι η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο θα αναπτυχθεί σχεδόν 6% φέτος, ήτοι κατά διπλάσιο ποσοστό από το 2022.

Δεύτερον, η Ευρώπη κατάφερε να κρατήσει τα φέτος αναμμένα. Ο συνδυασμός ενός ζεστού χειμώνα, της χαμηλότερης βιομηχανικής χρήσης ενέργειας και της ταχείας στροφής σε εναλλακτικές πηγές σημαίνει ότι η Γηραιά Ήπειρος απέφυγε την κατα-

στροφή μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Τρίτον, ο πληθωρισμός δείχνει σημάδια χαλάρωσης. Ως αποτέλεσμα, οι επενδυτές έχουν περιστείλει τις προσδοκίες τους για μελλοντικές αυξήσεις επιτοκίων. Ο S&P 500 ενισχύθηκε περισσότερο από 5% το τελευταίο τρίμηνο. Εξέχων επενδυτής υποστήριξε ότι οι αγορές προσφέρουν τώρα περισσότερες ευκαιρίες για την αγορά περισσότερου που αποκαλεί QARP, ή ποίητας σε λογική τιμή. Πολλά στελέχη πιστεύουν ότι οι ΗΠΑ και η Ευρώπη θα υποστούν ήπια ύφεση φέτος και ίσως να αποφύγουν τη συρρίκνωση.

Ωστόσο, το Νταβός δεν αντικατοπτρίζει την παγκόσμια οικονομία. Οι περισσότεροι από τους CEOs που παρουσιάζονται πηρούνται παγκόσμιων επιχειρήσεων των οποίων η εξάπλωση και η πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές της εξοπλίζει καλύτερα για να αντιμετωπίσουν οικονομικά σοκ. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν λιγότερα αποθέματα ασφαλείας, μόλις και μετά βίας εκπροσωπούνται.

Εξι πυλώνες στρατηγικής του Υπουργείου Άμυνας

Ο 5ετής απολογισμός στον τομέα της άμυνας - Οι στόχοι και τα αποτελέσματα σε στρατιωτικό και γεωπολιτικό επίπεδο

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η συνεκτική και εντεινόμενη αναβάθμιση των αμυντικών δυνατοτήτων της Κύπρου και της Εθνικής Φρουράς, αποτελεί τον βασικό στόχο της παρούσας πολιτικής ηγεσίας του τόπου προς αντιμετώπιση της αδιαιρέτητας και αυξανόμενης επιθετικής στάσης της κομμουνιστικής δύναμης. Κάτι που προκύπτει και από τους οικονομικούς πόρους που διατέθηκαν την τελευταία πενταετία για την ποιοτική και ποσοτική ενίσχυση της Εθνικής Φρουράς. Ο υπουργός Άμυνας Χαράλαμπος Πετρίδης, κάνοντας τον απολογισμό του έργου που παράχθηκε στο Υπουργείο Άμυνας, εστίασε στους στόχους που τέθηκαν αλλά και τα αποτελέσματα που προέκυψαν. Από τον απολογισμό ξεχωρίζει το κομμάτι της οικονομικής στήριξης το οποίο ειδικά τα τελευταία χρόνια είναι σχεδόν το διπλάσιο από το 2004 και εντεύθεν. Μόνο για το 2023 οι προϋπολογισμένες

Στο κομμάτι σχέσεις με τους πολίτες το υπουργείο Άμυνας ενίσχυσε την ψηφιοποίηση μιας σειράς υπηρεσιών του, όπως η διεκπεραίωση των στρατολογικών υποχρεώσεων μέσω των ΚΕΠ-ΚΕΠΟ, η «Δήλωση Ατομικών Στοιχείων Στρατεύσιμων» και άλλες.

δαπάνες για την αμυντική θωράκιση ξεπερνούν τα 180 εκατ. ευρώ. Αναλύοντας τις αμυντικές δαπάνες που παρουσιάστηκαν στον απολογισμό πενταετίας φαίνεται πως από το 2014, χρονιά κατά την οποία τα κονδύλια ξεπερνούσαν μετά βίας τα 20 εκατ. ευρώ, οι οικονομικοί πόροι εκτοξεύθηκαν τα επόμενα χρόνια για να φθάσουν το 2023 πάνω από τα 180 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα από το 2017 και μετά ο προϋπολογισμός αμυντικής θωράκισης καταγράφει μια σταθερή αυξητική πορεία προκειμένου η Εθνική Φρουρά να ενισχυθεί ποσοτικά και ποιοτικά με νέα οπτικά συστήματα. Παράλληλα

Το πλέγμα συνεργασιών της Εθνικής Φρουράς ενισχύθηκε σε διμερές και τριμερές επίπεδο με 16 περιφερειακές και ευρωπαϊκές χώρες. Η άρση του στρατιωτικού εμπόργκο των ΗΠΑ άνοιξε ένα νέο κεφάλαιο στις σχέσεις των δυο χωρών.

με τα βήματα ενίσχυσης προχώρησε και η πάταξη της φυγοστρατίας, η οποία μειώθηκε στο 1,8%.

Οι πυλώνες

Το έργο που επιτελέστηκε τα τελευταία χρόνια συμπυκνώνεται σε έξι πυλώνες που εκτός από το οικονομικό σκέλος καταδεικνύουν το πέρασμα της Εθνικής Φρουράς από την εσωστρέφεια στην εξωστρέφεια, με κύρια χαρακτηριστικά τις συνεργασίες με το σύνολο των χωρών της περιοχής και όχι μόνο. Στο κομμάτι ενίσχυσης των σχέσεων αμυντικής συνεργασίας με άλλα κράτη με σκοπό τη δημιουργία συνθηκών α-

σφάλειας, ειρήνης και σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο αναπτύχθηκαν διμερείς και τριμερείς συνεργασίες στους τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας με 16 περιφερειακές και ευρωπαϊκές χώρες και με άλλες σημαντικές χώρες που ενεργούν στην περιοχή όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και οι ΗΠΑ. Σημαντική εξέλιξη αποτελεί η τετραμερής συνεργασία μεταξύ Κύπρου - Ελλάδας - Ιταλίας και Γαλλίας.

Κύπρος - ΗΠΑ

Η άρση του στρατιωτικού εμπόργκο που είχαν επιβάλει στην Κυπριακή Δημοκρατία οι Ηνωμένες Πολιτείες απο-

τελεί το σημαντικότερο επίτευγμα τα προηγούμενα χρόνια. Πέρα από το άνοιγμα της στρατιωτικής αγοράς των ΗΠΑ στην Εθνική Φρουρά, η άρση του εμπόργκο ουσιαστικά ήλθε να επισφραγίσει τη νέα εποχή στις σχέσεις ΗΠΑ με την Κυπριακή Δημοκρατία. Στην άρση θα πρέπει να προστεθεί η υπογραφή της Διμερούς Συμφωνίας Παροχής Υπηρεσιών και Διοικητικής Μέριμνας (ACSA), αλλά και η συχνή συνεκπαίδευση αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων με την Εθνική Φρουρά. Στο κομμάτι συνεργασιών θα πρέπει να προστεθεί και η συνεκπαίδευση με άλλες προηγμένες στρατιω-

τικές χώρες που ενίσχυσαν την μαχητική ισχύ της ΕΦ.

ΕΦ - Πολίτες

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός υπηρεσιών του Υπουργείου Άμυνας άνοιξε ένα νέο κεφάλαιο στις σχέσεις ενός υπουργείου με έντονη επαφή με τους πολίτες. Στο πλαίσιο αυτό, εφαρμόστηκαν μεταρρυθμιστικές δράσεις ενώ θεομοθετήθηκε η εύκολη πρόσβαση των πολιτών για διεκπεραίωση των στρατολογικών τους υποχρεώσεων μέσω των ΚΕΠ-ΚΕΠΟ, η «Δήλωση Ατομικών Στοιχείων Στρατεύσιμων» των 16χρονων αρρένων, η «Δήλωση Κατά-

ΕΦ ενέργεια και ΑΠΕ

Η λήψη σειράς μέτρων και η ανάληψη δράσεων για τη μείωση του ενεργειακού ίκνου και τη λειτουργία των στρατοπέδων με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής και ενεργειακής πολιτικής του Υπουργείου, είχαν ως αποτέλεσμα την εξασφάλιση οικονομικών πόρων ύψους 19 εκ. ευρώ από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία (πρόγραμμα ΘΑ-ΛΕΙΑ). Τα ευρωπαϊκά κονδύλια χρησιμοποιήθηκαν για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων συνολικής δυναμικότητας 12 MW. Το έργο θα ξεκινήσει αρχές του 2023 και η σταδιακή υλοποίηση αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2027. Στα πλαίσια της κυβερνητικής πολιτικής, το Υπουργείο Άμυνας προώθησε σειρά μέτρων, αξιοποιώντας στο μέγιστο βαθμό τους διαθέσιμους κρατικούς πόρους, με απώτερο σκοπό την ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης της Δημοκρατίας.

ταξης επιλογής» και Υποβολής Πρόσκλησης ΣΥΟΠ μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας «Gon.cy». Επίσης στο πλαίσιο της δράσης «ΑΘΗΝΑ», υλοποιήθηκαν εθνικές δράσεις έρευνας και καινοτομίας ύψους περίπου 900.000 ευρώ με ανάθεση δύο έργων σε κυπριακές κοινοπραξίες.

Έρευνα - τεχνολογία

Η ενθάρρυνση στροφής προς τον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης νέων και εξεισμένων αμυντικών συστημάτων αποτελεί μια σημαντική επίτευξη. Σε 17 προγράμματα του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Βιομηχανικής Ανάπτυξης στην Άμυνα (EDIDP) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας στηρίχθηκε οικονομικά και διοικητικά η συμμετοχή κυπριακών νοσημάτων. Παράλληλα σε συνεργασία με το ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας, το ΥΠΙΑΜ έχει προκηρύξει πρόσφατα νέα Έργα Έρευνας και Ανάπτυξης στον τομέα των τεχνολογιών Διττής Χρήσης (dual use), αντλώντας συνολικά ποσό 3 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

«Ναι» από Βερολίνο για Leopard

Η κυβέρνηση Μπάιντεν ετοιμάζεται να στείλει άρματα μάχης Abrams στην Ουκρανία

Απέδωσαν οι διεθνείς πιέσεις για την παροχή γερμανικών αρμάτων μάχης Leopard, παρά την αρχική επιφυλακτικότητα του Βερολίνου. Σύμφωνα με αποκλειστικές πληροφορίες του γερμανικού περιοδικού Der Spiegel, έπειτα από πολύμηνες συζητήσεις ο καγκελάριος Ολαφ Σολτς επέσθη να στείλει στην Ουκρανία τα πολυπόθητα άρματα μάχης, ενώ οι σύμμαχοί του επίσης αναμένεται να συνδράμουν το ουκρανικό οπλοστάσιο: οι ΗΠΑ εμφανίζονται έτοιμες να παράσχουν τα ανκς Abrams, όπως ζήτησε η Γερμανία. Υπενθυμίζεται πως η Βαρσοβία υπέβαλε χθες επίσημο αίτημα στο Βερολίνο να επιτρέψει την παράδοση Leopard στην Ουκρανία, με το πρακτορείο Bloomberg να προεξόφλει

Ο Βολοντίμιρ Ζελένσκι απομάκρυνε σειρά αψηλόβαθμων κρατικών αξιωματούχων, τους οποίους δημοσιεύματα έφεραν να εμπλέκονται σε προκλητικές υποθέσεις διαφθοράς.

Πέρα από το εσωτερικό πολιτικό κόστος για την κυβέρνηση Ζελένσκι, οι υποθέσεις διαφθοράς απειλούσαν να υπονομεύσουν την εικόνα της Ουκρανίας στα μάτια των δυτικών συμμάχων της, από την οικονομική και στρατιωτική βοήθεια των οποίων εξαρτάται άμεσα η επιβίωσή της.

ότι η απάντηση της κυβέρνησης Σολτς θα δοθεί εντός τριών τρέχουσας εβδομάδας και θα είναι θετική.

Όπως αποκάλυψε χθες ο Πολωνός πρωθυπουργός Ματέους Μοραβιέτσκι, η χώρα του και άλλες δυτικές χώρες, τις οποίες δεν κατονόμασε, ήδη εκπαιδεύουν στα εδάφη της Ουκρανίας στρατιώτες στη χρήση Leopard, προφανώς προσδοκώντας θετική απάντηση της Γερμανίας.

Επιπλέον, ο Μοραβιέτσκι γνωστοποίησε ότι η Βαρσοβία θα ζητήσει αποζημίωση από την Ε.Ε. για τα άρματα μάχης που θα παραδώσει στον ουκρανικό στρατό. Νωρίτερα, δύο Αμερικανοί αξιωματούχοι που μιλούσαν στο πρακτορείο Reuters υπό την προϋπόθεση της ανωνυμίας, ανέφεραν ότι η κυβέρνηση Μπάιντεν ετοι-

μάζεται να στείλει, τελικά, άρματα μάχης Abrams στην Ουκρανία, κάτι που έως τώρα απέφυγε επικαλούμενη προβλήματα εμπλεκτικότητας.

Στους 11 μήνες που μεσολάβησαν από τη ρωσική εισβολή, η συχνά τρικυμώδης εσωτερική αντιπαράθεση στην Ουκρανία βρισκόταν σε αναστολή, καθώς προείχε η εθνική ενότητα απέναντι στην εξωτερική απειλή. Χθες, όμως, ο Βολοντίμιρ Ζελένσκι έσπασε το άτυπο μορατόριουμ, απομακρύνοντας σειρά υψηλόβαθμων κρατικών αξιωματούχων, τους οποίους πρόσφατα δημοσιεύματα του ουκρανικού Τύπου έφεραν να εμπλέκονται

σε προκλητικές υποθέσεις διαφθοράς. Μέχρι χθες το βράδυ είχαν απομακρυνθεί συνολικά 11 αξιωμα-

τούχοι - τέσσερις υφυπουργοί, πέντε κυβερνητές περιοχών, ένας αναπληρωτής γενικός εισαγγελέας και ο αναπληρωτής διευθυντής του προεδρικού γραφείου.

«Ο πρόεδρος βλέπει και ακούει την κοινωνία. Και απαντάει ευθέως σε μια κεντρική απαίτηση της κοινής γνώμης - δικαιοσύνη για όλους», δήλωσε σχετικά ο κορυφαίος σύμβουλος της προεδρίας, Μικαίλο Ποντόλιακ. Η πιο ευαίσθητη υπόθεση αφορά τον υφυπουργό Άμυνας, Βιατσέσλαβ Σαποβάλοφ, ο οποίος κατηγορείται ότι «φούσκωνε» τεχνητά τους λογαριασμούς του υπουργείου του για τον εφοδιασμό των Ουκρανών στρατιωτών, στην πρώτη γραμμή του μετώπου και στα μετόπισθεν, με τα ημερήσια γεύματά τους.

Σε παρόμοια μοίρα βρίσκεται και ο υφυπουργός Υποδομών Βασίλ Λοζίνσκι, για τον οποίο καταγγέλλεται ότι υπεξείρεσε δημόσια κονδύλια που προορίζονταν για την αγορά γεννητριών, απαραίτητων λόγω των ρωσικών βομβαρδισμών στο ενεργειακό δίκτυο της χώρας.

Σημαντικές, για το κύρος της ουκρανικής κυβέρνησης, ήταν και δύο άλλες υποθέσεις που σκανδάλισαν την κοινή γνώμη. Ο αναπληρωτής γενικός εισαγγελέας Ολέξι Σιμονένκο απόλαυσε εν μέσω πολέμου χριστουγεννιάτικες διακοπές στη Μαριμπέλα της Ισπανίας, ενώ ο αναπληρωτής διευθυντής του προεδρικού γραφείου, Κίριλο Τιμοσένκο, ήδη εκτεθειμένος στα μίντια λόγω της ακατανίκητης έλξης του προς τα υπερπολυτελή αυ-

τοκίντητα, κατηγορήθηκε για υπεξαίρεση της διεθνούς ανθρωπιστικής βοήθειας στην περιοχή της Ζαπορίζια. Πέρα από το εσωτερικό πολιτικό κόστος για την κυβέρνηση Ζελένσκι, οι υποθέσεις διαφθοράς απειλούσαν να υπονομεύσουν την εικόνα της Ουκρανίας στα μάτια των δυτικών συμμάχων της, από την οικονομική και στρατιωτική βοήθεια των οποίων εξαρτάται άμεσα η επιβίωσή της. Υπό αυτό το πρίσμα, είναι εύλογη η σπουδή του Ουκρανού προέδρου να απαντήσει αποφασιστικά στα κρούσματα διαφθοράς, πολύ περισσότερο σε αυτήν τη συγκυρία, όπου ζητεί επίμονα από τη Δύση αναβαθμισμένα οπτικά συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των βαρέων αρμάτων μάχης.

ΑΡΘΡΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥΛΑ

Σιωπηρή πλειοψηφία των εκλογών

Έρχονται εκλογές στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Τα κόμματα και οι υποψήφιοι είναι έτοιμοι για τη μεγάλη μάχη! Τη μάχη των εκλογών. Ήδη, οι σκληροί πυρήνες υποστηρικτών θα υποστηρίξουν τον υποψήφιο ή το κόμμα τους ό,τι κι αν συμβεί. Η προσπάθεια για συστράτευση του φανατικού κοινού βρίσκεται σε μια συνεχιζόμενη διεύρωση με τα κόμματα να θεωρούν ότι αυτός ο σκληρός πυρήνας κερδίζει τις εκλογές. Διαφωνώ κάθεται με αυτή την άποψη, αφού οι σκληροί πυρήνες υποστηρικτών είναι συνήθως μια βάση στην οποία πρέπει να χτίσουν πάνω οι υποψήφιοι και τα κόμματα για να μπορέσουν να προσθέσουν ψηφοφόρους και να κερδίσουν τις εκλογές. Μιλώμε δηλαδή για ομάδες που είτε έχουν συμφέρον είτε πιστεύουν στην ιδεολογία του κινήματος. Τα τελευταία χρόνια όμως βλέπουμε ότι δεν υπάρχουν σοβαρές διαφορές στις προτάσεις από την πλευρά των υποψηφίων. Ακόμα και οι ιδεολογίες άρχισαν να μπαίνουν σε μια γκριζα ζώνη με αποτέλεσμα οι ψηφοφόροι να θεωρούν ότι έχουν περισσότερες επιλογές που τους εκφράζουν. Εδώ λοιπόν έρχεται η σιωπηρή πλειοψηφία. Όλοι αυτοί οι οποίοι δεν βρίσκονται στα ραντάρ κομμάτων και υποψηφίων που απλώς θέλουν ένα καλύτερο μέλλον για τους ίδιους και τις οικογένειές τους. Οι ψηφοφόροι αυτοί δεν έχουν κανένα πρόβλημα να μετακινήθουν από τη μια πλευρά στην άλλη αν θεωρήσουν ότι οι προτάσεις που ακούν τους εκφράζουν. Σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να τους ονομάσουμε κεντρικούς αφού τα κόμματα του «κέντρου» δεν φαίνεται να τους κερδίζουν. Αυτοί συνήθως είναι οικογενειάρχες της λεγόμενης μεσαίας τάξης που σκέφτονται και αναλύουν περισσότερο από όλους την πολιτική κατάσταση. Απεχθάνονται το λαϊκισμό και επενδύουν στην ελίτι για τη χώρα τους και τα παιδιά τους. Δεν είναι ακραίοι και όταν νιώσουν ότι εκβιάζονται τότε αντιδρούν και δεν στηρίζουν αυτόν που τους εκβιάζει. Όποιος λοιπόν καταφέρει να τους κερδίσει, θα είναι και ο νικητής των εκλογών. Με σοβαρότητα, προτάσεις, ελίτι για το αύριο, υπεύθυνη βγάλα και εντιμότητα η σιωπηρή πλειοψηφία θα βγάλει την επόμενη κυβέρνηση.

Ο κ. Γιάννης Γεωργίουλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

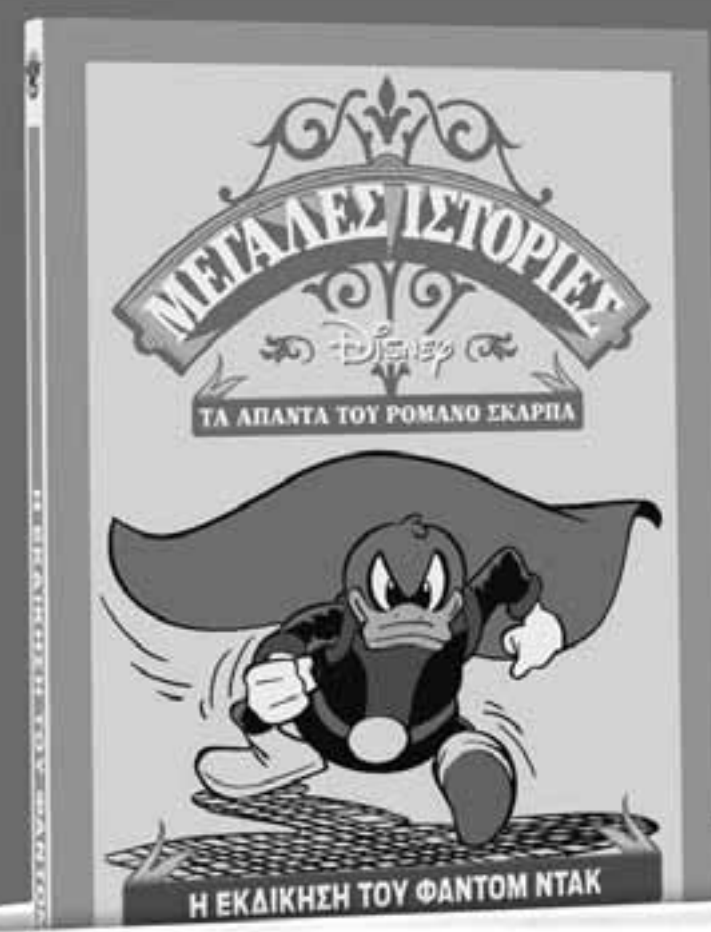

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΜΑΝΟ ΣΚΑΡΠΑ

**Η ΕΚΔΙΚΗΣΗ
ΤΟΥ ΦΑΝΤΟΜ ΝΤΑΚ**

**Κυριακή
29/01**

Σκάει η «φούσκα» της τεχνολογίας που γεννήθηκε στην πανδημία

Ανατροπές στον κλάδο με χιλιάδες απολύσεις και μεγάλη μείωση εσόδων

Τον Ιανουάριο του 2021, ο διευθύνων σύμβουλος της Microsoft, Σάτια Ναντέλα, εξήγησε πώς το πρώτο έτος της πανδημίας είχε πυροδοτήσει μια εκπληκτική στροφή προς τις online υπηρεσίες, με την εταιρεία του να ωφελείται από την τάση. «Αυτό που είδαμε τον περασμένο χρόνο είναι η αυγή ενός δεύτερου κύματος ψηφιακού μετασχηματισμού που σαρώνει κάθε εταιρεία και κάθε κλάδο», έλεγε. Δύο χρόνια αργότερα, η κατάσταση στον τεχνολογικό κλάδο δεν είναι και τόσο ευοίωνη. Την προηγούμενη εβδομάδα, η Microsoft ανακοίνωσε ότι σχεδιάζει να απολύσει 10.000 υπαλλήλους καθώς οι επιχειρήσεις επανεξετάζουν τις δαπάνες που έκαναν στον ψηφιακό τομέα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, με φόντο και την ευρύτερη οικονομική αβεβαιότητα. Οι πελάτες της Microsoft, όπως λέει τώρα ο Ναντέλα, προσπαθούν πλέον «να κάνουν περισσότερα με λιγότερα».

Η Microsoft δεν είναι η μοναδική εταιρεία που βιώνει μια τόσο δραματική ανατροπή. Χθες η εταιρεία streaming Spotify ανακοίνωσε ότι σχεδιάζει να περικόψει το 6% των εργαζομένων της, ποσοστό που αντιστοιχεί περίπου σε

600 θέσεις εργασίας. «Τους τελευταίους μήνες έχουμε κάνει μια σημαντική προσπάθεια για να συγκρατήσουμε το κόστος, η οποία ωστόσο δεν ήταν αρκετή», τόνισε ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Ντάνιελ Εκ, ανακοινώνοντας και την περικοπή περίπου 600 θέσεων εργασίας. «Ήμουν τελικά πολύ πιο αισιόδοξος στο να επενδύσω πάνω από την αύξηση των εσόδων μας», ανέφερε ο ίδιος, μιλώντας σε τόνο παρόμοιο με εκείνον που υιοθετούν αρκετοί επικεφαλής του κλάδου τεχνολογίας, προχωρώντας σε αντίστοιχες ανακοινώσεις. Όπως αναφέρει το Reuters, τα λειτουργικά έξοδα της εταιρείας αυξήθηκαν σε διπλάσιο ρυθμό σε σύγκριση με τα έσοδα του τελευταίου χρόνου, καθώς η Spotify διοχέτευσε αρκετά κεφάλαια για την υποστήριξη του τομέα που σχετίζεται με τα podcasts.

Παράλληλα, προς τα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, η μητρική εταιρεία της Google, Alphabet, ακολούθησε το παράδειγμά της, ανακοινώνοντας ότι σχεδιάζει να περικόψει περίπου 12.000 θέσεις εργασίας, που αντιστοιχούν σε πάνω από το 6% του προσωπικού της. Τους τελευταίους τρεις μήνες, η Amazon,

Τους τελευταίους τρεις μήνες, η Amazon, η Google, η Microsoft και η μητρική του Facebook, Meta, ανακοίνωσαν σχέδια για πάνω από 50.000 απολύσεις. Πρόκειται για στροφή 180 μοιρών σε σχέση με τις πρώτες ημέρες της πανδημίας, όταν οι τεχνολογικοί γίγαντες αναπτύσσονταν με ταχείς ρυθμούς για να απαντήσουν στην τεράστια ζήτηση, καθώς αμέτρητα νοικοκυριά ζούσαν, ψώνιζαν και εργαζόνταν στο Διαδίκτυο.

Οι επιχειρήσεις επανεξετάζουν τις δαπάνες που πραγματοποιούν στον ψηφιακό τομέα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, με φόντο και την οικονομική αβεβαιότητα.

η Google, η Microsoft και η μητρική του Facebook, Meta, ανακοίνωσαν σχέδια για πάνω από 50.000 απολύσεις. Πρόκειται για στροφή 180 μοιρών σε σχέση με τις πρώτες μέρες της πανδημίας, όταν οι τεχνολογικοί γίγαντες αναπτύσσονταν με ταχείς ρυθμούς για να απαντήσουν στην τεράστια ζήτηση, καθώς αμέτρητα νοικοκυριά ζούσαν, ψώνιζαν και εργα-

ζόνταν στο Διαδίκτυο. Εκείνη την εποχή, πολλοί CEO της τεχνολογίας έμοιαζαν να πιστεύουν ότι η ανάπτυξη αυτή θα συνεχιζόταν επί αόριστον. Η Google έκανε μια σειρά από κινήσεις μείωσης του κόστους τους τελευταίους μήνες, ακυρώνοντας την επόμενη γενιά του φορητού υπολογιστή Pixelbook και κλείνοντας οριστικά το Stadia, την υπηρεσία παιχνιδιών cloud της. Νωρίτερα τον Ιανουάριο, η Verily, μια μονάδα βιοτεχνολογίας της Alphabet, δήλωσε ότι περικόπιε το 15% του προσωπικού της.

Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2022, η Amazon είχε υπερδιπλασιάσει το προσωπικό στα γραφεία της σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του 2019, σύμφωνα με το CNN. Η Meta σχεδόν διπλασίασε τον αριθμό των εργαζομένων της μεταξύ Μαρτίου 2020 και Σεπτεμβρίου του 2022. Η Microsoft και η Google προσέλαβαν

επίσης χιλιάδες επιπλέον εργαζομένους, ενώ το ίδιο έκαναν και άλλες εταιρείες τεχνολογίας όπως η Salesforce, η Snap και το Twitter. Όλες τους ανακοίνωσαν απολύσεις τις τελευταίες εβδομάδες. Πολλοί από τους CEO της τεχνολογίας φαίνεται ότι έκαναν λανθασμένες εκτιμήσεις για το κατά πόσον αυτή η ανάπτυξη θα συνεχιζόταν όταν οι άνθρωποι θα επέστρεφαν στα γραφεία και στην offline ζωή τους.

Τους τελευταίους μήνες, τα υψηλότερα επιτόκια καθώς και οι φόβοι για τον πληθωρισμό και την ύφεση προκάλεσαν υποχώρηση στις διαφημιστικές και καταναλωτικές δαπάνες, με αποτέλεσμα να επηρεάζονται τα κέρδη και οι τιμές των μετοχών των εταιρειών τεχνολογίας. Οι αναλύτες της Wall Street προβλέπουν τώρα μονοψήφια αύξηση εσόδων κατά τη διάρκεια του πολύ σημαντικού τρι-

μήνου του Δεκεμβρίου για την Google, τη Microsoft και την Amazon και πώση για τη Meta και την Apple. Οι CEO της τεχνολογίας, από τον Μαρκ Ζούκερμπεργκ της Meta μέχρι τον Μαρκ Μπίνοφ της Salesforce, έχουν κατηγορήσει τους εαυτούς τους ότι έκαναν υπερβολικές προσλήψεις στις αρχές της πανδημίας και παρερμήνευσαν το πώς θα κινούνταν η ζήτηση για τα προϊόντα τους με τη χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων του κορωνοϊού. Όμως, όπως σημειώνει το CNN, κανένας από τους CEO των εταιρειών του Big Tech δεν είδε τον τίτλο ή την αμοιβή του να πλάττεται από αυτά τα λάθη, την ώρα που δεκάδες χιλιάδες εργαζόμενοι χάνουν τις δουλειές τους. Και σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, οι ανακοινώσεις απολύσεων στην τεχνολογία είναι πιθανό να συνεχιστούν τους επόμενους μήνες.

Οι πέντε προτεραιότητες των επιχειρήσεων στο νέο, ασταθές διεθνές περιβάλλον

Σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον ακριβότερης ρευστότητας, οι επιχειρήσεις βρίσκονται αντιμέτωπες με εξαιρετικά σύνθετες και επίπονες επιλογές πολιτικής που θα καθορίσουν την πορεία τους το 2023 και μετέπειτα. Αυτό προκύπτει από την τελευταία έκδοση της τακτικής έκθεσης της EY, Geostategic Outlook 2023.

Σύμφωνα με την έκθεση, η τάση προς τη συνεχή απελευθέρωση του παγκόσμιου εμπορίου και τη διαρκώς αυξανόμενη παγκοσμιοποίηση βρίσκεται σε υποχώρηση, ενώ στο αναδυόμενο νέο παγκόσμιο περιβάλλον λειτουργίας των επιχειρήσεων, οι γεωπολιτικές εκτιμήσεις υπερισχύουν πλέον συχνά, έναντι των καθαρά οικονομικών εκτιμήσεων. Η έκθεση προορίζεται 10 ισορροπές, αλληλοεξαρτώμενες παγκόσμιες τάσεις που προκύπτουν από τις εξελίξεις των τελευταίων ετών και θα επηρεάσουν καθοριστικά το επιχειρηματικό περιβάλλον το 2023.

Αρχικά, ο πόλεμος στην Ουκρανία οδήγησε στη μεγαλύτερη μετατόπιση

Η επιδίωξη οικονομικής αυτάρκειας αναδεικνύεται σε κεντρική στρατηγική επιλογή για τις μεγάλες δυνάμεις του πλανήτη.

των γεωπολιτικών σχέσεων μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, με σημαντικές επιπτώσεις για την Ευρώπη, και, δυνητικά, σε περίπτωση περαιτέρω κλιμάκωσης, για την παγκόσμια ειρήνη, αλλά και την εσωτερική σταθερότητα στη Ρωσία. Επίσης, το παγκόσμιο σύστημα συνεργασίας μεταξύ των ισχυρών πάλιν του πλανήτη δίνει τη θέση του σε έναν εντεινόμενο ανταγωνισμό και στη σταδιακή αποσύνδεση των οικονομιών των ΗΠΑ και της Ευρώπης από αυτήν της Κίνας. Ενώ η μετάβαση σε έναν διπολικό κόσμο εντείνει την πίεση στις μικρότερες οικονομίες να ευθυγραμμιστούν με ένα γεωπολιτικό μπλοκ,

Η διαχείριση του αυξημένου κόστους, η επανεξέταση των προμηθειών, η διερεύνηση ευκαιριών σε «φιλικές» αγορές αποτελούν κατά την EY μερικές από τις σημαντικότερες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις.

μια σειρά από μεσαίου μεγέθους παγκόσμιες δυνάμεις επιλέγουν να διαφοροποιηθούν και να αυξήσουν τη διαπραγματευτική τους ισχύ. Χαρακτηριστικά παραδείγματα η Ινδία, η Βραζιλία, η Σαουδική Αραβία και η Τουρκία.

Η επιδίωξη της οικονομικής αυτάρκειας, ιδιαίτερα σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας, αναδεικνύεται σε κεντρική στρατηγική επιλογή για τις μεγαλύτερες δυνάμεις του πλανήτη. Ειδικότερα, στην E.E. προχωράει η υλοποίηση της ατζέντας στρατηγικής αυτονομίας, στις ΗΠΑ, ο νόμος για τη μείωση του πληθωρισμού (Inflation Reduction Act) επιδιώκει την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής ενέργειας, ενώ στην Κίνα η πολιτική της «διπλής κυκλοφορίας» (Dual circulation) βάζει ως προτεραιότητα την εγχώρια κατανάλωση, επιδιώκοντας όμως να διατηρήσει την οικονομία ανοικτή σε ξένες επενδύσεις. Όπως αναφέρει η έκθεση της EY, η τεχνολογία αναδεικνύεται σε κεντρικό πεδίο γεωπολιτικού ανταγωνισμού. Ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει ουσιαστικά

αποκόψει τη Ρωσία από τις τεχνολογίες των ανεπτυγμένων αγορών, ενώ μια σειρά από χώρες, με επικεφαλής τις ΗΠΑ, την E.E. και την Ιαπωνία, επιδιώκουν να περιορίσουν περαιτέρω την πρόσβαση της Κίνας σε κρίσιμες τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων των ημιαγωγών. Παράλληλα, η ενεργειακή αυτάρκεια εκτοξεύεται στην κορυφή της ατζέντας των κυβερνήσεων ιδιαίτερα στην Ευρώπη, ενώ σε ό,τι αφορά τους δείκτες ESG, οι κυβερνήσεις και οι επιχειρήσεις υιοθετούν πολιτικές διαφορετικών ταχυτήτων για το ESG, επηρεάζοντας την πορεία για την επίτευξη των στόχων για το περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση δεν θα είναι πάντα ευθυγράμμιση. Η ενεργειακή κρίση ενδέχεται να καθυστερήσει την πρόσνη μετάβαση, ενώ έρχονται στην επιφάνεια διλήμματα μεταξύ του στόχου της ενεργειακής μετάβασης και της βιωσιμότητας των κοινοτήτων που εξαρτώνται από τα ορυκτά καύσιμα.

Αναφορικά με το παράδοξο του στασιμοληθωρισμού, η έκθεση επισημαίνει πως οι υπερκρεωμένες οικονομίες αναμένεται να αντιμετωπίσουν σημαντικές προκλήσεις από την αύξηση του κόστους δανεισμού, ενώ οι αναδυόμενες αγορές θα πληγούν, επίσης, λόγω της υψηλής συμμετοχής των τροφίμων και της ενέργειας στις καταναλωτικές δαπάνες των νοικοκυριών. Τέλος, το κόστος των τροφίμων μπορεί να οδηγήσει σε πολιτικά αστάθεια.

Η EY επισημαίνει πως οι τιμές των τροφίμων εκτοξεύτηκαν σε ιστορικά υψηλά επίπεδα τον Μάρτιο του 2022, ενώ το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθωρισμού εξακολουθεί να μην έχει πρόσβαση σε επαρκείς ποσότητες τροφίμων. Η έκθεση καταλήγει πως πέντε στρατηγικές θα πρέπει να αποτελέσουν τις επεξεργασίες προτεραιότητας. Ανάμεσα σε αυτές είναι η διαχείριση του αυξημένου κόστους, η επανεξέταση του οικοσυστήματος των προμηθειών, η διερεύνηση ευκαιριών σε «φιλικές» αγορές, η συστηματική ανάλυση εναλλακτικών σεναρίων κ.ά.

Ερχονται δύσκολες μέρες για το ευρωπαϊκό real estate

Τα προβλήματα που σημειώθηκαν τις προηγούμενες ημέρες σε μεγάλες συμφωνίες για ακίνητα σημαντικής αξίας σε Λονδίνο και Φρανκφούρτη αποτελούν απλώς μια ένδειξη των ζημιών που έρχονται για τους επενδυτές στην ευρωπαϊκή αγορά ακινήτων. Οι τελευταίοι βρίσκονται αντιμέτωποι με μια από τις μεγαλύτερες ανατροπές στην Ιστορία.

Όπως αναφέρει το Bloomberg, από την αναχρηματοδότηση ενός κτηρίου γραφείων στο Σίτι του Λονδίνου έως και την πώληση του πυργου της Commerzbank στο επιχειρηματικό κέντρο της Γερμανίας, οι επενδυτές προσπαθούν να βρουν τρόπους για να καλύψουν το χρ-

ματοδοτικό κενό που δημιουργείται από την αύξηση των επιτοκίων. Η νέα πραγματικότητα θα αρχίσει να γίνεται εμφανής τις επόμενες εβδομάδες, καθώς οι ευρωπαϊκές τράπεζες θα αρχίσουν να λαμβάνουν τις ετήσιες αποτιμήσεις των ακινήτων που έχουν χρηματοδοτήσει. Οι μεγάλες πτώσεις στις αξίες, που αναμένονται, απειλούν ακόμη και να προκαλέσουν «σπάσιμο» συμβολαίων χρηματοδότησης, οδηγώντας τους επενδυτές σε έκτακτα μέτρα, όπως οι αναγκαστικές πωλήσεις και οι αναχρηματοδοτήσεις, με όρους σημαντικά πιο επαχθείς.

«Η Ευρώπη πρόκειται να περάσει σε μια νέα εποχή μετά δέκα χρόνια

Η Ευρώπη περνάει σε μια νέα εποχή ύστερα από 10 χρόνια εύκολου χρήματος.

εύκολου χρήματος», σημειώνει στο Bloomberg ο Σκράντον Μπέικερ, εταίρος στην Apollo Global Management, εκτιμώντας ότι το συνολικό ποσό των δανείων που θα καταστούν προβληματικά θα είναι εκτός των όποιων προβλέψεων. Τα δάνεια, τα ομόλογα και άλλες μορφές δανεισμού που είναι ασφαλισμένα έναντι επαγγελματικών ακινήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

και στο Ηνωμένο Βασίλειο ή έχουν ληφθεί από εταιρείες ακινήτων προσεγγίζουν το συνολικό ποσό του 1,9 τρις. ευρώ, ίσο σχεδόν με το μέγεθος της ιταλικής οικονομίας.

Περίπου το 20%, ή περίπου 390 δις. ευρώ, ωρμάζει εντός του 2023. Αυτό θα είναι και το πρώτο κρίσιμο τεστ έπειτα από την εφαρμογή των κανονισμών που επιβλήθηκαν μετά την κρίση του 2008, για τον περιορισμό των κινδύνων από την αγορά ακινήτων στο χρηματοοικονομικό σύστημα. Οι ευρωπαϊκές τράπεζες καλούνται να δράσουν πιο γρήγορα και επιθετικά στα μη εξυμπετούμενα δάνεια, ενώ βρίσκονται σε κα-

λύτερη θέση από αυτή που ήταν κατά την προηγούμενη κρίση, και έτσι δεν έχουν πολλούς λόγους να αφήσουν ζητήματα σε εκκρεμότητα, επιζητώντας πως οι αξίες των ακινήτων θα ανακάμψουν. Αυτό αυξάνει το βάρος στους δανειστές, σημειώνει το Bloomberg. Μέχρι στιγμής οι αποτιμήσεις των επαγγελματικών ακινήτων δεν έχουν υποχωρήσει σε βαθμό που να καθιστούν προβληματικό το χρέος από τις τράπεζες, αλλά αυτό μπορεί να αλλάξει σύντομα. Οι τιμές των ακινήτων επαγγελματικής χρήσης της Βρετανίας έχουν υποχωρήσει κατά 13% το 2022, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της CBRE.

Οι επενδυτές ακινήτων προσπαθούν να βρουν τρόπους για να καλύψουν το χρηματοδοτικό κενό που δημιουργείται από την αύξηση των επιτοκίων.

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

ΑΝΑΛΥΣΗ

Σε τροχιά συρρίκνωσης
ο πληθυσμός της Κίνας

Του ΠΙΤ ΣΟΥΝΙ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Επί σειράν ετών ξένες εταιρείες και επενδυτές συρρέουν στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας αναζητώντας φθινό εργατικό δυναμικό, νέες αγορές και, σε ορισμένες περιπτώσεις, λιγότερη κανονιστική προστασία για τους εργαζόμενους και το περιβάλλον. Καθώς η χώρα φαίνεται έτοιμη να χάσει τον τίτλο της πολυπληθέστερης στον κόσμο από τη γειτονική Ινδία, ορισμένοι καπιταλιστές αναρωτιούνται αν η επόμενη Κίνα θα βρεθεί εκεί ή θα αποδειχθεί πως θα είναι η Ινδονησία ή το Μεξικό. Ωστόσο, η δημογραφική καταστροφή της Κίνας δεν είναι βέβαιη.

Ο πληθυσμός της χώρας συρρικνώθηκε κατά 850.000 πέρυσι και οι προβλέψεις των Ηνωμένων Εθνών κάνουν λόγο για μείωση κατά 109 εκατομμύρια μέχρι το 2050. Ενώ οι περισσότερες κοινωνίες της Ανατολικής Ασίας γερνούν επίσης, τα μειούμενα ποσο-

Οι επιπτώσεις στην
οικονομία και η διαχείριση
της κατάστασης.

στά γεννήσεων και γάμων στην Κίνα συνεπάγονται μια σιωπηρή ψήφο δυσπιστίας στο μέλλον – και ένα κατηγορητήριο για τις κρατικές απόπειρες μικροδιαχείρισης του μεγέθους της οικογένειας. Πριν από την πανδημία το κύριο εθνικό συνταξιοδοτικό ταμείο προβλεπόταν ότι θα ήταν αφερέγγυο έως το 2035.

Η ανεπαρκής επένδυση στο δίκτυ ασφαλείας σημαίνει ότι τα κινεζικά ζευγάρια πρέπει να υποστηρίξουν εκ παραλλήλου τους παππούδες και τους απογόνους. Μια ανάλυση από την Ακαδημία Κοινωνικών Επιστημών της Σαγκάης έδειξε ότι οι οικογένειες χαμηλού εισοδήματος στην πόλη Χοδεόουν περισσότερα από τα δύο τρίτα του εισοδήματός τους στο μοναχοπαιδί τους.

Η κοινωνική πίεση για κραυγαλέα και ευδιάκριτη κατανάλωση

και εργασία ατελείωτων ωρών στο γραφείο είναι αντίθετη με τις θυσίες που υπονοούνται στην ανατροφή των παιδιών. Λίγα ζευγάρια της μεσαίας τάξης βλέπουν χώρο για ένα δεύτερο παιδί.

Ωστόσο, τεχνικά τίποτα δεν εμποδίζει αυτήν την απολυταρχική κυβέρνηση, που εποπτεύει την ισχυρότερη μηχανή εξαγωγών του κόσμου με τεράστια χρηματοοικονομικά αποθέματα και μερίδια σε κρατικές επιχειρήσεις με περισσότερα στοιχεία περίπου 30 τρις. δολαρίων, να προσφέρει πιο δίκαιη κατανομή πλούτου και καλύτερες κοινωνικές υπηρεσίες. Η παραγωγικότητα ενός γνάθσκοντος εργατικού δυναμικού μπορεί να αναβαθμιστεί με την αυτοματοποίηση και την τεχνητή νοημοσύνη. Με λίγη προσπάθεια ο «εργοστάσιο του κόσμου» θα μπορούσε να διατηρήσει το πλεονέκτημά του έναντι των αναδυόμενων οικονομικών όπως η Ινδία, η οποία εμφανίζει πολλά από τα μειονεκτήματα της Κίνας σε σχέση με τα δικαστήρια, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τους ελέγχους κεφαλαίων και τον προστατευτισμό, χωρίς να επαναλαμβάνει την πολυπλοκότητα της στις υποδομές, στις αλυσίδες εφοδιασμού ή στην πνευματική ιδιοκτησία. Το ακαθάριστο κατά κεφαλήν εισόδημα της Κίνας, μια μέτρηση που προτιμούν εταιρείες όπως η Starbucks και η Tesla, ξεπέρασε το Μεξικό το 2018 και είναι υπερπενταπλάσιο της Ινδίας. Αυτές τις μέρες τα στελέχη δείχνουν επιφύλαξη στο να ακολουθήσουν το κάλεσμα της σειρήνας του χαμηλού κόστους. Δεν θέλουν να επαναλάβουν τα λάθη που έκαναν στην Κίνα.

Ο σεξισμός, η τοιγκουνιά και η αδεξιότητα είναι τα μεγαλύτερα εμπόδια. Η απόφαση των κρατικών αξιωματικών το 2021 να θέσουν εκτός λειτουργίας τον τομέα των διαδικτυακών φροντιστηρίων με τον ισχυρισμό ότι αυτό θα μείωνε το κόστος της ταμειοφύλαξης των παιδιών και ως εκ τούτου θα μεγάλωνε το μέγεθος της οικογένειας ήταν απλώς ανόητη. Οι αξιωματικοί, που ζητούν από τα νεαρά ζευγάρια να κάνουν παιδιά, απλώς επιδεινώνουν τη δυσαρρεσκεία τους.

Είναι δύσκολο να αυξηθούν τα ποσοστά γεννήσεων, αλλά η Γαλλία και η Σκανδιναβία δείχνουν ότι μπορεί να γίνει. Εάν η μείωση του πληθυσμού του 2022 εμπνεύσει το Πεκίνο να βελτιώσει την πολιτική του, το δημογραφικό άγχος δεν κριάζεται να προηγηθεί ούτως ή άλλως και οικονομική δυσπραγία.

Προς πώληση μετοχές έργων
τέχνης των Ντα Βίντσι και Πικάσο

Το «χρηματιστήριο» Artex θα τιτλοποιήσει δημιουργίες διάσημων καλλιτεχνών

Εξαιρετικά ευρηματικοί αποδείχθηκαν ένας πρίγκιπας του Λιχτενστάιν και ομάδα στελεχών επενδυτικών τραπεζών που έθεσαν στο στόχαστρό τους όσους φιλότεχνους επενδυτές είναι πρόθυμοι να αγοράσουν τίτλους έργων τέχνης, έστω και αν δεν πρόκειται ποτέ να έχουν ένα αριστούργημα στο σαλόνι τους. Επινόησαν μια ειδική αγορά, στην οποία πωλούν μετοχές έργων τέχνης, την Artex MTF AG, και θα εισάγουν μετοχές έργων τέχνης μέσα στο πρώτο εξάμηνο του έτους. Μιλώντας στο Bloomberg, ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Γιασίρ Μπεντζελούν Τουϊμί, απέφυγε να προσδιορίσει για ποιο έργο τέχνης πρόκειται, αλλά τόνισε πως είναι ενόσ από τους διασημότερους καλλιτέχνες και η τιμή του δεν είναι προστήτ παρά μόνο στους βαθύπλουτους.

«Μέσα στα τελευταία 500 χρόνια μόνο πολύ λίγοι τυχεροί και έξυπνοι άνθρωποι είχαν τη δυνατότητα να αποκτήσουν έργα τέχνης γι' αυτό και προσπαθούμε να τα μεταφέρουμε σε μια ρυθμισμένη, προστήτ και ασφαλή πλατφόρμα», υπογραμμίζει ο Μπεντζελούν Τουϊμί, ο οποίος στο παρελθόν διετέλεσε στέλεχος του ομίλου UBS και της BNP Paribas. Η Artex

Ενας πρίγκιπας του Λιχτεν-
στάιν και ομάδα στελεχών
επενδυτικών τραπεζών
επινόησαν μια ειδική αγορά.

εντάσσεται, έτσι, στην κατηγορία των αγορών που προσφέρουν τμηματική ιδιοκτησία μέσω προστήτων μετοχών ή γενικών μεριδίων σε πολύτιμα είδη, από διαμάντια μέχρι αυτοκίνητα-αντίκες. Στην ίδια κατηγορία ανήκει, για παράδειγμα, η Masterworks, καθώς τιτλοποιεί πίνακες ζωγραφικών καλλιτεχνών δρόμου όπως ο Μπάνκσι ή εμβληματικών εκπροσώπων της ποπ τέχνης όπως ο Αντι Γουόρχολ. Σύμφωνα με τον Μπεντζελούν Τουϊμί, πάντως, η Artex θα είναι διαφορετική καθώς θα έχει τη διάθρωση χρηματοπιστωτική. Τα έργα τέχνης θα εισάγονται στο ιδιότυπο αυτό χρηματιστήριο μέσω διαδικασίας παρόμοιας με εκείνη της αρχικής δημόσιας εγγραφής και οι τράπεζες θα προτείνουν στους πελάτες τους ένα έργο τέχνης ως επένδυση. Θα υπάρχει επίσης η δευτερογενής αγορά, με τιμές που θα αλλάζουν σε πραγματικό χρόνο και με χρηματιστές που θα είναι έτοιμοι να πουλήσουν ή να αγοράσουν. Η Masterworks, αντιθέτως, κρατάει ένα έργο τέχνης για ένα διάστημα από τρία έως δέκα χρόνια προτού το πουλήσει και διανείμε τα κέρδη στους μετόχους. Οι επενδυτές έχουν τη δυνατότητα να πουλήσουν τις μετοχές τους στη δευτερογενή αγορά, αλλά η Masterworks δεν τους παρέχει καμία εγγύηση ότι θα

Η Artex εντάσσεται στην κατηγορία των αγορών που προσφέρουν τμηματική ιδιοκτησία μέσω προστήτων μετοχών ή γενικών μεριδίων σε πολύτιμα είδη, από διαμάντια μέχρι αυτοκίνητα-αντίκες. Στην ίδια κατηγορία ανήκει, για παράδειγμα, η Masterworks, καθώς τιτλοποιεί πίνακες ζωγραφικών καλλιτεχνών δρόμου όπως ο Μπάνκσι ή εμβληματικών εκπροσώπων της ποπ τέχνης όπως ο Αντι Γουόρχολ.

βρουν πρόθυμους αγοραστής. Το ρίσκο για την Artex είναι η μάλλον περιορισμένη ρευστότητα στην αγορά, που σημαίνει πως θα είναι δύσκολο να πουλάει ή να αγοράζει μετοχές των έργων τέχνης χωρίς μεγάλες διακυμάνσεις στις τιμές. Σε αντίθεση με τις μετοχές εταιρειών, που δημοσιεύουν έσοδα και κέρδη, οι επενδυτές δεν θα έχουν παρά ελάχιστη ενημέρωση ώστε να διαμορφώνουν άποψη για την αξία ενός έργου τέχνης. Η Artex θα αποτελέσει, ωστόσο, μια δοκιμασία από την οποία θα αποδειχθεί κατά πόσον τα έργα τέχνης μπορούν να ενταχθούν στις επενδύσεις χαρτοφυλακίου όπως οι μετοχές και τα ομόλογα.

Πολλοί προσωπικοί σύμβουλοι επενδύσεων είναι επιφυλακτικοί και επισημαίνουν πως ένας πίνακας ζωγραφικός της Αναγέννησης δεν έχει ροές κεφαλαίων ούτε μερίσματα και έτσι πρόκειται για καθαρή κερδοσκοπία.

Επιπλέον, η Artex γεννάει επιφυλακτικότητα και για έναν άλλο λόγο: διότι έχουν υπάρξει πολλές περιπτώσεις επενδύσεων που προωθούσαν απόκρυφα έγγραφα ή παλιά κρασιά, προσφάτως ακόμη και ψηφιακά έργα, και αποδείχθηκαν απάτες. Και βέβαια, το γεγονός ότι επί δεκαετίες αυξάνονται οι δείκτες τιμών των έργων τέχνης δεν αποτελεί εγγύηση για τους επενδυτές πως θα μπο-

ρέσουν να επλέξουν τα συγκεκριμένα έργα τέχνης των οποίων η αξία θα ανεβαίνει. Από την πλευρά της, η Artex προσπαθεί να καθιστά αυτών τους προβληματισμούς των επίδοξων επενδυτών σχετικά με την αξία ενός έργου τέχνης επιλέγοντας έργα μόνον από μία κατηγορία διάσημων καλλιτεχνών των περασμένων πέντε αιώνων, από τον Ντα Βίντσι μέχρι τον Πικάσο. Σημειωτέον ότι η επενδυτική τράπεζα Rothschild θα παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στην Artex, η οποία έχει άδεια λειτουργίας από την αρχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών του Λιχτενστάιν.

BLOOMBERG

Το χάσμα πλουσίων - φτωχών
διευρύνθηκε μέσα σε μία διετία

Στο πλουσιότερο 1% του πληθυσμού πήγαν τα δύο τρίτα του πλούτου που δημιουργήθηκε

Ενώ οι ισχυροί και πλούσιοι του κόσμου ετοιμάζονται να συγκεντρωθούν στο Νταβός εν τω μέσω του πολέμου στην Ουκρανία και του ψυχρού πολέμου ανάμεσα στην Ουάσινγκτον και στο Πεκίνο, η οργάνωση για την καταπολέμηση των ανισοτήτων και της φτώχειας Oxfam έρχεται για μία ακόμη φορά να τονίσει το χάσμα των ανισοτήτων και τη διαρκή διευρύνσή τους και να ζητήσει άμεση δράση για την αντιμετώπισή τους.

Στην τελευταία έκθεσή της, που δημοσιεύεται καθώς ξεκινά η σύνοδος του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, επισημαίνει ότι σχεδόν τα δύο τρίτα του πλούτου που δημιουργήθηκε από την έναρξη της πανδημίας πήγε στο πλουσιότερο 1% του πληθυσμού. Όπως τονίζει, το πλουσιότερο 1% αύξησε τον πλούτο του κατά 26 τρις. δολάρια τη διετία έως το τέλος του 2021, ενώ το ίδιο διάστημα το υπόλοιπο 99% αύξησε τον δικό του πλούτο κατά 16 τρις. δολ. Σύμφωνα με την Oxfam, είναι η πρώτη φορά εδώ και 25 χρόνια που η αύξηση του ακραίου πλούτου συνοδεύεται από αύξηση της ακραίας φτώχειας, κάτι που ενισχύει το αίτημα να επιβληθούν νέοι φόροι στους υπερ-πλούσιους. Οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν για να περιοριστούν οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας, όπως οι μειώσεις των επιτοκίων και η ποσοτική

καλάρωση, ενίσχυσαν την αξία των ακινήτων και των μετοχών, των περισσότερων στοιχείων που συνήθως βρίσκονται στα χέρια των πλουσιότερων.

Σύμφωνα με την έκθεση, για κάθε 1 δολάριο νέου πλούτου που κέρδισε ένα άτομο από το 90% του πληθυσμού της Γης τα τελευταία δύο χρόνια, ο κάθε δισεκατομμυριούχος κέρδισε περίπου 1,7 εκατ. δολάρια. Και την ίδια στιγμή 1,7 δισ. άτομα ζουν σε χώρες με υψηλό πληθωρισμό, που

Είναι η πρώτη φορά εδώ
και 25 χρόνια που η αύξηση
του ακραίου πλούτου συνοδεύεται
από αύξηση της ακραίας φτώχειας.

διαβρώνει επιθετικά τα εισοδήματά τους οδηγώντας στη φτώχεια ολόκληρα τμήματα του πληθυσμού.

Παρότι το 2022 σημειώθηκε μικρή πτώση, η συνολική περιουσία των δισεκατομμυριούχων αυξήθηκε από την έναρξη της πανδημίας κατά 2,7 δισ. δολάρια την ημέρα. Μάλιστα, τα κέρδη της πανδημίας ήρθαν έπειτα από μία δεκαετία όταν τόσο ο αριθμός όσο και ο πλούτος των δισεκατο-

μυριούχων είχαν διπλασιαστεί.

Η Oxfam καλεί τις κυβερνήσεις να επιβάλουν έκτακτο φόρο στο πλουσιότερο 1%, μαζί με φόρους στα υπερκέρδη, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κερδοσκοπία κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας κρίσης ακρίβειας. Στη συνέχεια, θα πρέπει να υπάρξει μόνιμη αύξηση των φόρων για τους πλούσιους, με υψηλότερους συντελεστές για τους πολυεκατομμυριούχους και τους δισεκατομμυριούχους.

Σε ό,τι αφορά τους βαθύπλουτους και πανίσχυρους του Νταβός, αναμένεται να επικεντρωθούν σε θέματα όπως η ενεργειακή κρίση και η ενέργεια ως όπλο, αλλά και η έλλειψη επεξεργαστών. Όπως επισημαίνει το Bloomberg, στον πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας έχουν συνταχθεί με την Ουκρανία οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους και τόσο η μία πλευρά όσο και η άλλη έχουν επιχειρήσει να χρησιμοποιήσουν την ενέργεια ως όπλο. Η Μόσχα μείωσε δραματικά τις ροές φυσικού αερίου στην Ευρώπη, οι χώρες του G7 και της Ε.Ε. επέβαλαν το πλαφόν των 60 δολ. στις τιμές του ρωσικού αργού και ο Βλαντιμίρ Πούτιν απάντησε πως η Ρωσία δεν θα πουλάει πετρέλαιο σε όσες χώρες συμμετέχουν στη συμφωνία. Την ίδια στιγμή, ένα από τα σημαντικότερα πεδία αντιπαράθεσης ανάμεσα κυρίως στην

Ουάσινγκτον και στο Πεκίνο είναι η έλλειψη επεξεργαστών, που έχει γίνει παράμετρος στον υπογείως συνεχιζόμενο εμπορικό πόλεμο ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη. Στη διάρκεια του περασμένου έτους, η κυβέρνηση Μπάιντεν επέβαλε απαγορεύσεις και περιορισμούς στις εξαγωγές για να εμποδίσει την Κίνα να αγοράσει ή να κατασκευάσει τους μικροεπεξεργαστές της υψηλότερης τεχνολογίας. Παράλληλα, ανακοίνωσε πρόγραμμα επιδοτήσεων στον κλάδο, ύψους 52 δισ. δολ. Και σίγουρα οι ισχυροί του Νταβός θα συζητήσουν και τη διεκυστήνδα ανάμεσα στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ για το πρόγραμμα επιδοτήσεων που έχει ανακοινώσει η κυβέρνηση Μπάιντεν για όσες πράσινες τεχνολογίες παράγονται εντός Αμερικής και μόνο γι' αυτές. Και τέλος, εκτιμάται πως θα βρεθεί στο επίκεντρο των συζητήσεων η ενίσχυση του δολαρίου, που στη διάρκεια του περασμένου έτους πίεσε υπερβολικά τα οικονομικά χωρών εξαρτημένων από τις εισαγωγές. Η λάμψη του Νταβός θα είναι και πάλι μειωμένη φέτος, μια και ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς αναμένεται να είναι ο μοναδικός νέος γέγνης του G7 που θα παρευρεθεί φέτος στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ.

BLOOMBERG, REUTERS

Σύμφωνα με την οργάνωση για την καταπολέμηση των ανισοτήτων και της φτώχειας Oxfam, για κάθε 1 δολάριο νέου πλούτου που κέρδισε ένα άτομο από το 90% του πληθυσμού της Γης τα τελευταία δύο χρόνια, ο κάθε δισεκατομμυριούχος κέρδισε 1,7 εκατ. δολάρια. Την ίδια στιγμή, 1,7 δισ. άτομα ζουν σε χώρες με υψηλό πληθωρισμό, που διαβρώνει επιθετικά τα εισοδήματά τους οδηγώντας στη φτώχεια ολόκληρα τμήματα του πληθυσμού.

Διπλός στόχος

Σκολιάζοντας τις εντάσεις ανάμεσα στις δύο πλευρές του Ατλαντικού για τις επιδοτήσεις στις πράσινες τεχνολογίες, ο επίτροπος Οικονομικών, Πάολο Τζεντιλόνι, τόνισε από το βήμα του Νταβός ότι «πρέπει σιωπηρότητα να αποφύγουμε έναν εμπορικό πόλεμο ή έναν πόλεμο επιδοτήσεων, αλλά παράλληλα πρέπει και να τονώσουμε την ανταγωνιστικότητά μας».

Ο αντίλογος

Υπερασπιζόμενος την πολιτική της Ουάσιγκτον ως προς τις επιδοτήσεις στις πράσινες τεχνολογίες, αλλά μόνον σε όσες παράγονται στην επικράτεια της υπερδύναμης, ο εκπρόσωπος των Ηνωμένων Πολιτειών για θέματα κλίματος, Τζον Κέρι, τόνισε πως «η Ευρώπη δαπάνη ήδη τεράστια ποσά για τη στήριξη των πράσινων βιομηχανιών, αλλά όλοι πρέπει να κάνουμε περισσότερα».

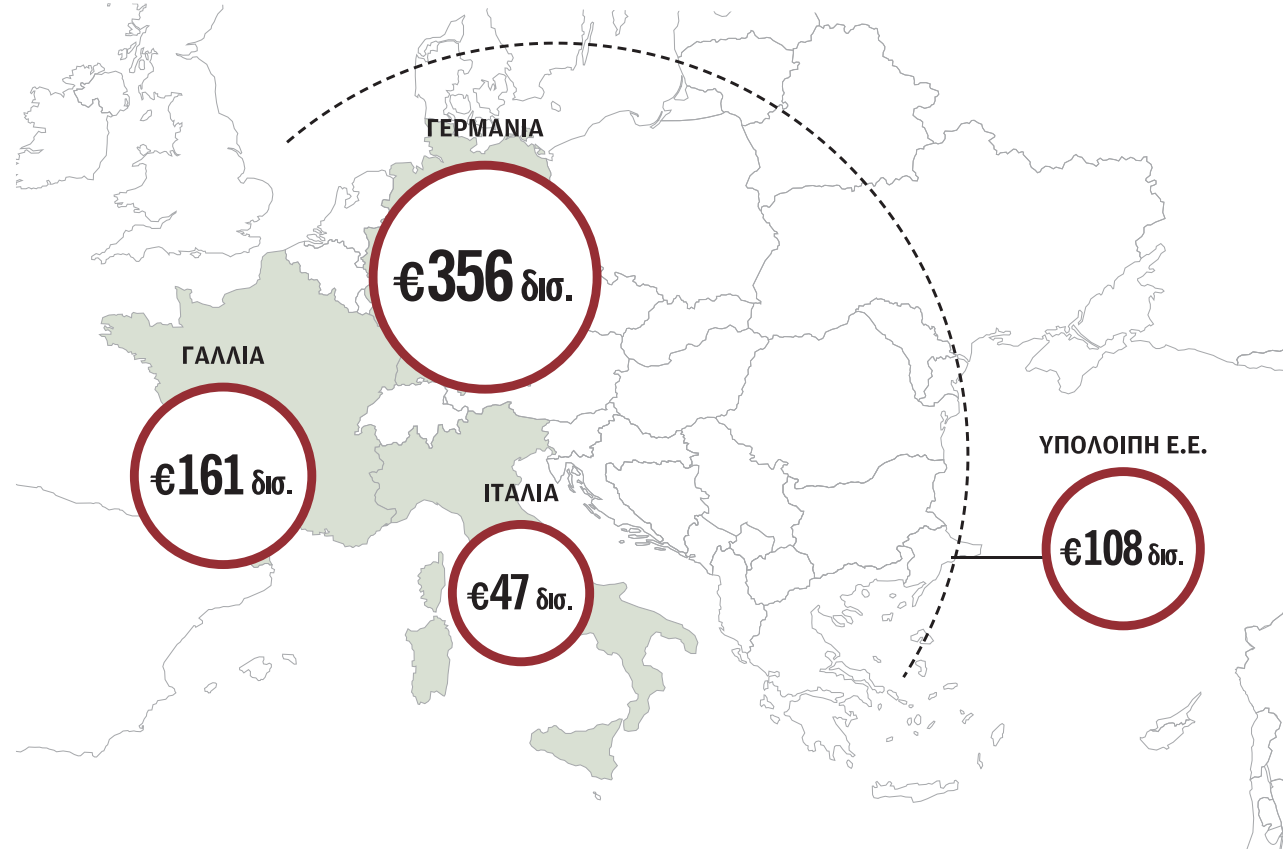
Η βιωσιμότητα

Από το βήμα του Νταβός η Αμερικανίδα εκπρόσωπος Εμπορίου, Κάθριν Τάι, τόνισε πως ο κόσμος οδεύει προς μια «νέα εκδοχή της παγκοσμιοποίησης» και πως οι ΗΠΑ εφαρμόζουν μια εμπορική πολιτική που «προωθεί τη βιωσιμότητα, όχι μόνον για τον πλανήτη, αλλά και για τους ανθρώπους».

Στην Ευρώπη
παράγεται πάνω από το **25%** της παγκόσμιας παραγωγής ηλεκτροκίνητων οχημάτων και το **20%** της συναφούς εφοδιαστικής αλυσίδας

Στις ΗΠΑ
παράγεται μόλις το **10%** των ηλεκτροκίνητων οχημάτων και το **7%** των μπαταριών

Εντείνονται οι προσπάθειες της Ε.Ε. να ανταγωνιστεί τις επιδοτήσεις των ΗΠΑ
Χρηματοδοτήσεις που έχει εγκρίνει η Κομισιόν στο πλαίσιο της προσωρινής χαλάρωσης των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις

- ▼ Οι Βρυξέλλες εκτιμούν ότι η Ε.Ε. πρέπει να αυξήσει τις επενδύσεις της κατά 520 δισ. ευρώ ετησίως την επόμενη δεκαετία για να επιτύχει τους περιβαλλοντικούς στόχους της,
- ▼ Οι ΗΠΑ θα στηρίξουν τις αμερικανικές βιομηχανίες πράσινων τεχνολογιών με το σχέδιο ύψους 370 δισ. δολ. για φοροαπαλλαγές και δάνεια.

Φόβοι για εμπορικό πόλεμο ΗΠΑ-Ευρώπης

Η κλιμάκωση της έντασης γύρω από τις αμερικανικές επιδοτήσεις στη βιομηχανία κυριαρχεί στο Νταβός

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Η απουσία ή τουλάχιστον, η ιδιαίτερα περιορισμένη παρουσία χιονιού στο διάσημο χειμερινό θέρετρο της Ελβετίας να υπογραμμίζει την κλιματική κρίση, ο τίτλος «Συνεργασία σε έναν κατακερματισμένο κόσμο» να υπενθυμίζει τον απροσδόκητο παρατεταμένο πόλεμο εντός Ευρώπης και η προειδοποίηση του ΔΝΤ για τις βαρύτερες επιπτώσεις που θα έχει ο κατακερματισμός της παγκόσμιας οικονομίας να υπενθυμίζουν τους οικονομικούς πολέμιους, σίγουρα δεν ήταν οι καλύτεροι οιωνοί για το φετινό Νταβός. Παρά τα πολλά καυτά θέματα στο φετινό Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, από τον πληθωρισμό και την αντιμετώπισή του από τις κεντρικές τράπεζες μέχρι το μέλλον της βιομηχανίας των κρυπτονομισμάτων, η απουσία

για έναν νέο εμπορικό πόλεμο, αυτή τη φορά μεταξύ δυνάμεων της Δύσης, κυριάρχησε στις συζητήσεις. Και αυτό επειδή όλα δείχνουν ότι κλιμακώνεται η ένταση ανάμεσα στις δύο πλευρές του Ατλαντικού για τις επιδοτήσεις στις πράσινες τεχνολογίες και το επίμαχο σχέδιο της Ουάσιγκτον να ενισχύσει όσες παράγονται εντός ΗΠΑ και μόνον αυτές. Οι δύο σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι διπλωματικοί, πολιτικοί και οικονομικοί σύμμαχοι στο μέτωπο της Δύσης κατά της Ρωσίας κινδυνεύουν να βρεθούν οικονομικοί αντίπαλοι, καθώς οι Βρυξέλλες έχουν απειλήσει να προσφύγουν στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου κατά της Ουάσιγκτον. Και βέβαια, παράλληλα σοβεί ο εμπορικός και τεχνολογικός πόλεμος ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στην Κίνα, που έχει ήδη προσφύγει στον ΠΟΕ κατά της Ουάσι-

γκτον. Όχι για τους δασμούς του Ντόναλντ Τραμπ κατά των κινεζικών προϊόντων, που παραμένουν σε ισχύ δύο χρόνια μετά την ανάληψη της προεδρίας από τον Τζο Μπάιντεν, αλλά για τις απαγορεύσεις και τα εμπόδια που έχει επιβάλει η κυβέρνηση Μπάιντεν στις κινεζικές βιομηχανίες εμποδίζοντας τις να παράγουν επεξεργαστές υψηλής τεχνολογίας. Κι ενώ εκπρόσωποι του Πεκίνου και της Ουάσιγκτον επιχειρούν μια επαναπροσέγγιση, όλα δείχνουν πως το χάσμα διευρύνεται ανάμεσα σε Βρυξέλλες και Ουάσιγκτον. Όταν επιτέλους κίνησε αρκετά στο Νταβός, ο Γερμανός καγκελάριος συναντήθηκε με τον Δημοκρατικό γερουσιαστή Τζο Μάντινι, ο οποίος έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο επίμαχο σχέδιο της Ουάσιγκτον να επιδοτήσει όσες πράσινες τεχνολογίες παράγονται

εντός ΗΠΑ. Και όπως ο ίδιος ο γερουσιαστής δήλωσε αργότερα σε δημοσιογράφους, ο Ολαφ Σολτς διαμαρτυρήθηκε ότι τα σχέδια της Ουάσιγκτον θα ζημιώσουν ευθώς τη γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία και αγορά, θα βλάψουν και την επέκταση της Ευρώπης και τελικά θα πυροδοτήσουν έναν εμπορικό πόλεμο ανάμεσα στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Και βέβαια ο Αμερικανός πολιτικός απάντησε ευθαρσώς στον Γερμανό καγκελάριο ότι τίποτε δεν εμποδίζει τη Γερμανία να παράγει περισσότερα αυτοκίνητα εντός των ΗΠΑ. Αλλά αυτό ακριβώς τρομάζει την Ευρώπη, ο κίνδυνος να μεταφερθεί περαιτέρω μέρος της παραγωγής της στην υπερδύναμη. Εν ολίγοις, οι επιδοτήσεις των ΗΠΑ στις πράσινες τεχνολογίες μπορούν να επιταχύνουν ραγδαία την αποβιομηχάνιση της Γηραιάς Ηπείρου, προϊόν της ενεργειακής

κρίσης και του δυσβάσταχτου κόστους της ενέργειας που γονάτισε βιομηχανίες της και τις εξώθησε να ζητήσουν την προστασία των κυβερνήσεων. Σε άλλη συζήτηση στο πλαίσιο του Φόρουμ, ο πρωθυπουργός του Λουξεμβούργου, Χαβιέ Μπετέλ, έθεσε στον κ. Μάντινι το ίδιο θέμα υπογραμμίζοντας τους κινδύνους για την ευρωπαϊκή βιομηχανία εν μέσω του ιλιγγιώδους κόστους της ενέργειας. Ο Αμερικανός γερουσιαστής του απάντησε πως το Λουξεμβούργο θα δει τις τιμές της ενέργειας να υποκαρπύουν εάν υπογράψει μακροπρόθεσμα συμβόλαια με τους Αμερικανούς παραγωγούς. Επιβεβαίωσε, έτσι, την άποψη των Βρυξελλών, πως οι αμερικανικές βιομηχανίες φυσικού αερίου σπεύδουν να επωφεληθούν από την ενεργειακή κρίση της Ευρώπης.

Μεγάλο το κόστος μιας ρήξης, προειδοποιεί το ΔΝΤ

Δύο ημέρες πριν από την έναρξη του φετινού Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ κι ενώ σοβούσε η ένταση ανάμεσα στην Ε.Ε και τις ΗΠΑ, τη Δύση και τη Ρωσία, την Ουάσιγκτον και το Πεκίνο, το ΔΝΤ προειδοποίησε πως ένας σοβαρός κατακερματισμός της παγκόσμιας οικονομίας έπειτα από δεκαετίες εντεινόμενης ενοποίησης των οικονομιών μπορεί να μειώσει το παγκόσμιο ΑΕΠ έως και κατά 7%. Τόνισε όμως ότι η ζημία θα είναι πολύ μεγαλύτερη σε ορισμένες χώρες, στις οποίες το πλήγμα στις οικονομίες τους μπορεί να φθάσει σε μια μείωση του ΑΕΠ τους κατά 8% έως 12% αν υπάρξει αποσύνδεση των

οικονομιών στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας. Και προειδοποίησε κατηγορηματικά πως η ρήξη στους δεσμούς του παγκόσμιου εμπορίου θα πλήξει κατά κύριο λόγο τις φτωχές χώρες και τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα στις ανεπτυγμένες οικονομίες. Διευκρίνισε, μάλιστα, πως ακόμη και ένας περιορισμένος κατακερματισμός της παγκόσμιας οικονομίας μπορεί να αφαιρέσει από το παγκόσμιο ΑΕΠ ένα ποσοστό 0,2%. Όπως επισήμανε το Ταμείο, μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση στις διετίες 2008-2009 οι ροές προϊόντων και κεφαλαίων έχουν μείνει στάσιμες.

Όμως η μείωση των ροών κεφαλαίου συνεπάγεται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων. Υπενθύμισε, επίσης, πως τα χρόνια που ακολούθησαν μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση αυξάνονται διαρκώς οι οικονομικές και εμπορικές διενέξεις, ενώ «η πανδημία του κορωνοϊού και η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία έχουν θέσει σε περαιτέρω δοκιμασίες τις διεθνείς σχέσεις και έχουν εντείνει τη δυσπιστία σε ό,τι αφορά τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης». Προειδοποίησε, όμως, πως αν μειωθεί η παγκόσμια συνεργασία μεταξύ χωρών και οικονομιών υπάρχει κίνδυνος ελλείψεων αγαθών ζωτικής σημασίας. Για πολλοστή

φορά το ΔΝΤ υπογράμμισε ότι η σύφιξη των εμπορικών σχέσεων που έχει μεσοαβδήσει επί δεκαετίες οδήγησε σε μείωση της φτώχειας σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ παράλληλα ωφέλησε τους καταναλωτές χαμηλού εισοδήματος και στο εσωτερικό των ανεπτυγμένων οικονομιών καθώς προσέφερε προϊόντα σε χαμηλές τιμές. Στη σχετικά έκθεσή του το Ταμείο επικαλείται, άλλωστε, τις πλέον πρόσφατες σχετικές μελέτες που καταδεικνύουν πως όσο βαθύτερος είναι ο κατακερματισμός της παγκόσμιας οικονομίας τόσο μεγαλύτερο θα είναι το κόστος. Κι ενώ σοβεί ο εμπορικός και τεχνολογικός πόλεμος ανάμεσα στις

ΗΠΑ και την Κίνα και ο μεταξύ τους επιθετικός ανταγωνισμός για την κυριαρχία στους μικροεπεξεργαστές και στην υψηλή τεχνολογία, το Ταμείο προειδοποίησε πως η τεχνολογική αποσύνδεση των οικονομιών θα επιτείνει εις το επάκρον τις ζημιές από τους περιορισμούς στο διεθνές εμπόριο. Καταγράφοντας μάλιστα την τάση που εμφανίζουν οι μεγάλες οικονομίες μετά την πανδημία είτε για επανεθνικοποίηση της παραγωγής είτε για μεταφορά της σε γειτονικές περιοχές, το Ταμείο επισημαίνει πως συνεπάγεται το μέγιστο κόστος για τις χώρες χαμηλού εισοδήματος και τις αναδυόμενες οικονομίες.

Οι «παγωμένες» sinoαμερικανικές σχέσεις και η συνάντηση Γέλεν - Λιου στη Ζυρίχη

Ενώ οι εργασίες στο Νταβός συνεχίζονταν ερήμην της ηγεσίας των ΗΠΑ και με ηχηρή την παρουσία κάθε ισχυρού Αμερικανού αξιωματούχου, η Αμερικανίδα υπουργός Οικονομικών, Τζανέτ Γέλεν, που επίσης δεν παρευρέθη στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, επικείμενη να σπάσει τον πάγο με το Πεκίνο. Η κ. Γέλεν συναντήθηκε με τον αντιπρόεδρο της κινεζικής κυβέρνησης, Λιου Χε, στη Ζυρίχη σε μια στιγμή που οι σχέσεις των δύο μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη παραμένουν «παγωμένες». Ατία είναι σειρά γεωπολιτικών εντάσεων όπως εκείνη της Κίνας με την Ταϊβάν,

αλλά και εξαιτίας του εντεινόμενου ανταγωνισμού ανάμεσά τους με διακρίβη την κυριαρχία στην υψηλή τεχνολογία και κατ' επέκταση στην παγκόσμια οικονομία. Έναν ανταγωνισμό που άρχισε να εντείνεται ή, τουλάχιστον, να γίνεται ορατός παγκοσμίως πριν από έξι χρόνια, όταν ανέλαβε καθήκοντα ο τώως πρόεδρος των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ. Δύο χρόνια βρίσκεται ήδη στο τιμόνι της υπερδύναμης ο Τζο Μπάιντεν και οι δασμοί που επέβαλε ο ανεκδιήγητος προκατόχος του παραμένουν ενεργοί. Τον Δεκέμβριο, άλλωστε, η κυβέρνηση Μπάιντεν προσέθεσε καμιά σαρανταριά

ακόμη κινεζικές εταιρείες στη «μαύρη» λίστα των εταιρειών στις οποίες απαγορεύονται οι εξαγωγές αμερικανικής τεχνολογίας. Δύο μήνες νωρίτερα, τον Οκτώβριο, η Ουάσιγκτον είχε υιοθετήσει σειρά σκληρών κανόνων που απαγόρευαν στις αμερικανικές επιχειρήσεις και γενικότερα στους Αμερικανούς τη συνεργασία με κινεζικές βιομηχανίες για την παραγωγή μικροεπεξεργαστών. Πρόκειται για την τεχνολογία από την οποία εξαρτάται η πλειονότητα των βιομηχανιών και για να παραχθεί χρειάζεται η συνδρομή αμερικανικών εταιρειών αλλά και εταιρειών τρίτων χωρών. Οι

κανόνες είχαν σχεδιαστεί έτσι ώστε να δυσοχεράνουν εξαιρετικά τις προσπάθειες της Κίνας να αγοράσει ή να παράγει μικροεπεξεργαστές υψηλής τεχνολογίας με τις δικές της βιομηχανίες. Το Πεκίνο αντέδρασε αρχικά επιβάλλοντας δασμούς σε αμερικανικές εξαγωγές, αλλά στη συνέχεια τον Δεκέμβριο προσέφυγε στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου κατά της Ουάσιγκτον. Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση της κινεζικής πλευράς, ο Κινέζος αξιωματούχος τόνισε ότι «η Κίνα ελπίζει πως η Ουάσιγκτον λαμβάνει υπ' όψιν τον αντίκτυπο που έχει αυτή η πολιτική και για τις δύο πλευρές».

Κι ενώ η συνάντηση των δύο πλευρών στη Ζυρίχη ήταν σε εξέλιξη και ο κ. Λιου καλούσε την κ. Γέλεν να επισκεφθεί το Πεκίνο, ο Κολμ Κέλεχερ, πρόεδρος της UBS, δήλωσε στο Νταβός ότι η επιδείνωση στις σχέσεις των ΗΠΑ με την Κίνα εξακολουθεί να αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους κινδύνους σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο Καρμίν ντι Σίμπο, διευθύνων σύμβουλος της ΕΥ, εξέφρασε τη δική του ανσυχία για το ενδεχόμενο αποσύνδεσης των δύο μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη. Εδωσε μάλιστα ιδιαίτερη έμφαση όταν τόνισε πως πολλές εταιρείες προσπαθούν να πείσουν την

αμερικανική κυβέρνηση ότι «χρειάζομαστε τις επενδύσεις της Κίνας και χρειαζόμαστε να επενδύσουμε και εμείς στην Κίνα». Δήλωσε, όμως, εξαιρετικά ανήσυχος γιατί οι σχέσεις των δύο πλευρών δεν βελτιώνονται ενώ σε ό,τι αφορά την υπερδύναμη, υπογράμμισε ότι «στις ΗΠΑ η διάθεση προς την Κίνα δεν βελτιώνεται επειδή οι δύο πλευρές του πολιτικού συστήματος, τα δύο κόμματα του Κογκρέσου, αντιμετωπίζουν αυτήν την ένταση σαν σημαντικό τμήμα της πολιτικής τους ατζέντας και είναι το μοναδικό ζήτημα στο οποίο μπορούν να συμφωνήσουν».

Φορολογικός οδηγός για το 2023 - Κύπρος

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην αγγλική γλώσσα

Γκεοργκίεβα: Λιγότερο δυσοίωνες πλέον οι οικονομικές προοπτικές

Παρά τον γενικότερο προβληματισμό για τη διαφαινόμενη ύφεση στην παγκόσμια οικονομία, έναν προβληματισμό που μεταφέρθηκε και στις συζητήσεις στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στο Νταβός, η επικεφαλής του ΔΝΤ, Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα, μίλησε με συγκρατημένη αισιοδοξία για τις προοπτικές. Όπως τόνισε από το βήμα του Νταβός, είναι λιγότερο δυσοίωνες πλέον οι οικονομικές προοπτικές σε σύγκριση με τις εκτιμήσεις που εκφράζονταν πριν από έναν δύο μήνες. Δεν παρέλειψε, ωστόσο, να υπογραμμίσει πως ο πόλεμος στην Ουκρανία εξακολουθεί να αποτελεί έναν «τρομερό κίνδυνο» για την εμπιστοσύνη και ιδιαιτέρως στην Ευρώπη.

Η Λαγκάρντ δεν έκρυψε την ανησυχία της για τον επίμονο υψηλό πληθωρισμό, στο πλαίσιο των συζητήσεων στο φόρουμ.

Μιλώντας στο πλαίσιο ενός πάνελ στην ετήσια σύνοδο του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (WEF), η επικεφαλής του ΔΝΤ τόνισε ότι αυτό που βελτιώθηκε κυρίως είναι οι δυνατότητες της Κίνας να ενισχύσει την οικονομία της και την ανάπτυξη της μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας. Παρέθεσε, άλλωστε, τις νέες εκτιμήσεις του ΔΝΤ που, όπως τόνισε, προβλέπει τώρα πως η κινεζική οικονομία θα σημειώσει ρυθμό ανάπτυξης 4,4% το τρέχον έτος. Η ίδια διευκρίνισε, ωστόσο, ότι δεν βλέπει «δραματική βελτίωση» στην τω-

ρινή πρόβλεψη του ΔΝΤ για ρυθμό αύξησης 2,7% της παγκόσμιας οικονομίας το 2023.

Σε ό,τι αφορά την επανεκκίνηση της Κίνας και το τι συνεπάγεται για την παγκόσμια οικονομία, η πρόεδρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, δεν φάνηκε να συμμερίζεται την αισιοδοξία της κ. Γκεοργκίεβα. Η κ. Λαγκάρντ εξέφρασε, αντιθέτως, την εκτίμηση πως η επανεκκίνηση της Κίνας μπορεί να επιταχύνει τις πληθωριστικές πιέσεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Σύμφωνα με την πρόεδρο της ΕΚΤ, το άνοιγμα της Κίνας μετά τους εξουθενωτικούς περιορισμούς της πανδημίας είναι πιθανό να αυξήσει τις παγκόσμιες πληθωριστικές πιέσεις, καθώς η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο θα αυξήσει την παγκόσμια ζήτηση για εμπορεύματα. Μιλώντας από το βήμα του Νταβός, η κ. Λαγκάρντ προέβλεψε ότι «θα υπάρξουν περιορισμοί, θα υπάρξει μεγαλύτερη πληθωριστική πίεση, που θα προέλθει από αυτή την πρόσθετη ζήτηση εμπορευμάτων – και ενέργειας ειδικότερα». Σημειώτεον ότι η Κίνα είναι η δεύτερη πιο ενεργοβόρα οικονομία του πλανήτη μετά τις ΗΠΑ και η επανεκκίνηση της θεωρείται βέβαιο ότι θα αυξήσει τη ζήτηση για υδρογονάνθρακες. Ήδη από τη στιγμή που ανακοινώθηκε η άρση των ακραίων περιοριστικών μέτρων σημείωσε ανάκαμψη η τιμή του πετρελαίου.

Η κ. Λαγκάρντ δεν έκρυψε την ανησυχία της για τον επίμονο υψηλό πληθωρισμό στο πλαίσιο των συζητήσεων στο φόρουμ. Μία ημέρα νωρίτερα είχε τονίσει ότι όσο ο πληθωρισμός παραμένει σε υψηλά επίπεδα, η ΕΚΤ δεν πρόκειται να αλλάξει στάση σε ό,τι αφορά τη στροφή της σε περιοριστική νομισματική πολιτική με επιθετικές αυξήσεις των επιτοκίων. Προειδοποίησε μάλιστα τις αγορές ότι η Τράπεζα της Ευρωζώνης θα εξακολουθήσει να αυξάνει το κόστος του δανεισμού. Θα διατηρήσει εν ολίγοις τα επιτόκια σε ύψος που θα λειτουργούν περιοριστικά για την οικονομική ανάπτυξη μέχρις ότου υποχωρήσει ο πληθωρισμός της Ευρωζώνης στον στόχο του 2%. Μιλώντας σε πάνελ στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, η κ. Λαγκάρντ τόνισε πως «θα παραμείνουμε σε αυτή την πορεία μέχρις ότου μπορούμε να επιστρέψουμε σε πληθωρισμό 2% έγκαιρα». Υπογράμμισε επίσης ότι οι αγορές κακώς προεξοφλούν νωότερη στάση της τράπεζας σε ό,τι αφορά τις αυξήσεις των επιτοκίων και τους συνέστις «να αναθεωρήσουν τη θέση τους».

Η κάνναβη δίνει ώθηση στον τουρισμό της Ταϊλάνδης

Μισή ντουζίνα ποικιλίες κάνναβης είναι προσεκτικά τοποθετημένες σε έναν κομψό μεταλλικό πάγκο. Τα ονόματά τους εξάπτουν τη φαντασία, όπως Painkiller, Gorilla Burger ή Mango Sunset Haze. Η τρέλα για τα καταστήματα κάνναβης στην Ταϊλάνδη, που έχουν ξεφύτρωσει σαν μανιτάρια σε όλη τη χώρα το τελευταίο καιρό, δεν γνωρίζει όρια. Είτε πρόκειται για ντόπιους, είτε για τουρίστες, είτε για ξένους που ζουν εκεί, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευσμά της η Deutsche Welle.

Μέκκα της μαριχουάνας

«Όλα τα προϊόντα μας καλλιεργούνται εδώ στην Ταϊλάνδη, γεγονός που βοηθάει πραγματικά την οικονομία», λέει ένας πωλητής στο κομψό κατάστημα The Dispensary στην Μπανγκόκ. Από τότε που η κυβέρνηση νομιμοποίησε αφηρημένα την κάνναβη τον περασμένο Ι-

Μετά την απονομικοποίηση του Ιουνίου, τα καταστήματα κάνναβης ανοίγουν στη χώρα και οι τουρίστες αυξάνονται.

ούνιο, το πρώην Σιάμ έχει γίνει η νέα Μέκκα για τους χρήστες μαριχουάνας από όλο τον κόσμο.

Τα ονόματα των αμέτρων καταστημάτων τα λένε όλα: Cannabangka, Cannabis Twins, The Chillax, Ministry of High και Fat Buds Weed Shop, για να αναφέρουμε μόνο μερικά. Σε άλλες χώρες, όπως η Ινδονησία, η Μαλαισία ή η Σιγκαπούρη, ωστόσο, η κατοχή κάνναβης μπορεί να οδηγήσει σε μακροχρόνια φυλάκιση ή ακόμη και σε θανατική ποινή. «Το τρέχον νομικό πλαίσιο βοηθάει τον τουρισμό, που αργά να ανακάμψει μετά την πανδημία», λέει ο Τόμας, ένας Γερμανός που μετανάστευσε στην Μπανγκόκ πριν από 20 χρόνια.

Και επειδή οι κανόνες συνεχώς προσαρμόζονται και ο σχετικός νόμος βρί-

σκεται ακόμη σε φάση διαβούλευσης στο Κοινοβούλιο, το υπουργείο Υγείας δημοσίευσε τώρα έναν οδηγό για την κάνναβη. Ο οδηγός έχει τίτλο «Δέκα πράγματα που πρέπει να γνωρίζουν οι τουρίστες για την κάνναβη στην Ταϊλάνδη». Τα γραφεία τουρισμού των επιμέρους επαρχιών έχουν λάβει εντολή να τον διανείμουν. Ο οδηγός έχει ως στόχο να βοηθήσει τους τουρίστες να γνωρίσουν και να προσαρμοστούν σε αυτό το περιβάλλον, να κατανοήσουν τι επιτρέπεται και τι παραμένει παράνομο. Ίσως ο πιο σημαντικός κανόνας είναι ότι τα προϊόντα κάνναβης δεν επιτρέπεται να καταναλώνονται από άτομα κάτω των 20 ετών. Τα προϊόντα απαγορεύονται επίσης για εγκύους ή όσες θηλάζουν, εκτός εάν βρίσκονται υπό ιατρική φροντίδα. Επίσης δεν επιτρέπεται η μεταφορά σπόρων ή τμημάτων του φυτού κάνναβης προς ή από την Ταϊλάνδη για προσωπική χρήση. «Αλλά όσο η μαριχουάνα παραμένει στη χώρα, οι πελάτες μπορούν βασικά να αγοράζουν όση ποσότητα θέλουν», σημειώνει ο Αντρέ, ο Ρωσοκαναδός ιδιοκτήτης της επιχειρήσης Cannabis Kingdom, στην κεντρική συνοικία Σιλόμ, που ανοίξε τις πόρτες της μόλις πριν από λίγες ημέρες και είναι ένα μείγμα καταστήματος και καφετέρας.

Και από τότε οι δουλειές ανθούν, όπως αναφέρει η DW. «Κορεάτες, Ιάπωνες, Ρώσοι και Γερμανοί, αλλά και πολλοί Ταϊλανδοί, έχουν ήδη έρθει, έμπειροι καταναλωτές αλλά και άπειροι», συμπληρώνει ο Αντρέ. Ωστόσο, δεν επιτρέπεται το κάπνισμα μαριχουάνας απευθείας μέσα στον χώρο.

Φυτά στα νοικοκυριά

Ο αρχιτέκτονας πίσω από την αποτιμολογία της κάνναβης είναι ο Ανουτίν Τσαρνβιρακούλ, υπουργός Δημόσιας Υγείας της Ταϊλάνδης. Πέρσι η κυβέρνηση χάρισε μέχρι και ένα εκατομμύριο φυτά κάνναβης σε νοικοκυριά για την τόνωση της παραγωγής. Με αυτόν τον τρόπο θέλει να βοηθήσει την εξασθενημένη από την πανδημία οικονομία.

Η πορτογαλική κυβέρνηση, στην οποία ανήκει η TAP δόλωσε ότι εξετάζει το ενδεχόμενο οριστικής ή μερικής πώλησης της επιχείρησής. Κατά τους αναλυτές, οι Lufthansa, Air France-KLM και η μητρική της British Airways και Iberia, IAG, είναι πιθανοί αγοραστές.

Ανοίγει κύκλος εξαγορών στον κλάδο των αερομεταφορών

Μετά την πρόταση Lufthansa για ITA – Ποιοι ενδιαφέρονται για TAP, SAS, easyJet

Η προσφορά της γερμανικής αεροπορικής εταιρείας Lufthansa για να αποκτήσει ένα μειοψηφικό μερίδιο στην ιταλική ITA Airways, τη διάδοχο της Alitalia, έχει πυροδοτήσει συζητήσεις για περαιτέρω κινήσεις προς την κατεύθυνση συσπείρωσης του κλάδου, ο οποίος επιζητεί μια πιο επικερδή ανάκαμψη μετά την πανδημία. Πολλές από τις αεροπορικές εταιρείες της Ευρώπης αποπειρώνται να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά τους αερομεταφορείς χαμηλών ναύλων, αλλά δυσκολεύονται εξαιτίας των αδύναμων ισολογισμών τους, οι οποίοι πάντως θα μπορούσαν να ενδυναμωθούν.

Και ο τρόπος δεν είναι άλλος από τις συγχωνεύσεις, όπως εισημαίνονται αναλυτές. Αν και η κατάσταση στις αερομεταφορές βελτιώνεται και παρατηρείται αναζωογόνηση των ταξιδιών, και οι πιλότοι επανήλθαν στο πιλοτήριο μετά την πανδημία, για τους ίδιους υπάρχουν προβλήματα. Πολλοί άνδρες και γυναίκες πιλότοι ανησυχούν

Πολλές από τις αεροπορικές εταιρείες της Ευρώπης αποπειρώνται να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά τους αερομεταφορείς χαμηλών ναύλων.

για τους μισθούς τους. Σε πρόσφατη έρευνα, που επικαλείται το Reuters, οι μισοί απάντησαν πως τα τελευταία πέντε χρόνια δεν είδαν κάποια αύξηση στις αποδοχές τους. Η έρευνα διεξήχθη από την ειδικευμένη στη στελέχωση του κλάδου Goose recruitment, με τη συμμετοχή 1.184 πιλότων κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2022. Σχεδόν τα 2/3 των ερωτηθέντων είπαν ότι θέλουν να αλλάξουν δουλειά μέσα στο προσεχές 12μηνο για καλύτερες αποδοχές και συνθήκες. Εξάλλου, το 89% πιστεύει πως θα υπάρξει έλλειψη πιλότων μέσα στην προσεχή πενταετία εν συγκρίσει

με το αντίστοιχο ποσοστό του 66% το 2021.

Πέραν τούτου, οι κινήσεις της Lufthansa ίσως σηματοδοτούν αλλαγές στον κλάδο των ευρωπαϊκών αερομεταφορών. «Αυτό μπορεί να είναι το επόμενο βήμα στην ενοποίηση των ευρωπαϊκών αεροπορικών εταιρειών», δήλωσε ο αναλυτής της Bernstein, Αλέξ Ιβρίνγκ, αναφέροντας την κρατική αεροπορική εταιρεία της Πορτογαλίας, TAP, ως πρωταρχικό στόχο. Υπενθυμίζεται ότι η πορτογαλική κυβέρνηση, στην οποία ανήκει η TAP, δήλωσε ότι εξετάζει το ενδεχόμενο οριστικής ή μερικής πώλησης της επιχείρησής. Κατά τους αναλυτές, οι Lufthansa, Air France-KLM και η μητρική της British Airways και Iberia, IAG, είναι πιθανοί αγοραστές. «Εστιάζουμε σαφώς στην ITA», δήλωσε εκπρόσωπος της Lufthansa. «Ταυτόχρονα, ωστόσο, παρακολουθούμε στενά την ενοποίηση στην ευρωπαϊκή αγορά αεροπορικών εταιρειών». Η σουηδική SAS (SAS.ST), η οποία τελεί υπό καθεστώς πτώχευσης

από το καλοκαίρι, θα μπορούσε να είναι πιθανή υποψήφια, ενώ ίσως στο στόχαστρο να τίθεται και η βρετανική χαμηλών ναύλων easyJet. «Για τη Lufthansa η λογική της εξαγοράς της easyJet θα ήταν εξαιρετική, διότι θα ενίσχυε τη θέση στη Μεγάλη Βρετανία, στο Παρίσι - Ορλί και στη Γενεύη», είπε η αναλύτρια του κλάδου Ρουζάντρα Χαραντού-Ντέζερ, της Kepler Cheuvreux.

Από μέρους του ο Μάικλ Ολίρι, επικεφαλής της αεροπορικής εταιρείας χαμηλού κόστους Ryanair, εκτιμά ότι η TAP θα καταλήξει στην IAG, η easyJet θα αγοραστεί είτε από την BA είτε από την Air France ή και από τις δύο μαζί, και στη συνέχεια η Lufthansa θα αγοράσει τη Wizz. Ωστόσο, τέλος, στελέχη αεροπορικών εταιρειών δηλώνουν επιφυλακτικά ως προς το ενδεχόμενο να αναλάβουν κινδύνους που σχετίζονται με εξαγορές και συγχωνεύσεις σε ένα επικερματικό περιβάλλον το οποίο είναι ακόμα αντίξοο.

REUTERS

«Φλέβα χρυσού» η γενιά των Ζιλένιαλ

Το λιανεμπόριο διέρχεται πολύ δύσκολη περίοδο μετά την πανδημία και τη διεθνή ενεργειακή κρίση, αλλά για όλα υπάρχει μια λύση. Όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευσμά του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς και το moneyreview.gr, στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των ομίλων λιανεμπορίου, που δραστηριοποιούνται σε μεγάλο εύρος προϊόντων, βρίσκεται η λεγόμενη «μικρογενιά» των Ζιλένιαλ ή συντομογραφικά, Ζένιαλ.

Είναι οι νέοι άνθρωποι που τοποθετούνται ανάμεσα σε δύο γενιές και ανήκουν ηλικιακά σε όσους και όσες γεννήθηκαν τη δεκαετία 1990-2000, ήτοι την τελευταία του 20ού αιώνα. Συνεπώς, κάνοντας τους υπολογισμούς, οι μεγαλύτεροι θα κλείσουν τα 33 φέτος, ενώ οι πιο μικροί τα 23 τους

Γεννήθηκαν τη δεκαετία 1990-2000. Δεν έχουν έξοδα για δικό τους σπίτι, καθώς ζουν στο πατρικό, δουλεύουν και έχουν χρήματα για να καταναλώσουν.

χρόνια. Αναφορικά με τα δεδομένα των Ηνωμένων Πολιτειών, ο πληθυσμός αυτός φθάνει τα σχεδόν 30 εκατομμύρια, μια αξιοσημείωτη ομάδα-στόχος. Τώρα, το στοιχείο που διαφοροποιεί τους Ζιλένιαλ από τους πιο μεγάλους και πιο μικρούς, είναι η αγοραστική τους δύναμη, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της οικονομικής ιστοσελίδας PYMNTS. Με βάση την ίδια έρευνα, σχεδόν το ένα τρίτο των Ζιλένιαλ στις ΗΠΑ –περίπου 11 εκατομμύρια άνθρωποι– εξακολουθούν να μένουν με την οικογένειά τους. Ο πραγματικός αριθμός ενδέχεται να είναι μεγαλύτερος. Τα πιο πρόσφατα στοιχεία από τη Στατιστική Υπηρεσία των ΗΠΑ δείχνουν ότι ποσοστό 48% των Αμερικανών μεταξύ 18 και 29

Σύμφωνα με την έρευνα που έγινε σε 4.000 Αμερικανούς καταναλωτές, πάνω από 80% των Ζιλένιαλ ασχολούνται με πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης και συνεχούς ροής περιεχομένου, με μουσικές πλατφόρμες και με ηλεκτρονικά παιχνίδια.

ετών μένουν ακόμα με τους γονείς τους. Επομένως σε μεγάλο ποσοστό οι νεαροί καταναλωτές δεν καταβάλουν ενοίκιο ούτε δόση στεγαστικού δανείου. Στην πλειονότητά τους έχουν εισέλθει στην αγορά εργασίας (το 54% έχει δουλειά πλήρους απασχόλησης) και έχουν μεγάλη εξοικείωση με το Διαδίκτυο. Σύμφωνα με την έρευνα που έγινε σε περίπου 4.000 Αμερικανούς καταναλωτές, πάνω από το 80% τους προαναφερθείσας γενιάς ασχολείται με πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης και συνεχούς ροής περιεχομένου, με μουσικές πλατφόρμες και ηλεκτρονικά παιχνίδια. Οι Ζιλένιαλ έχουν διαφορές με τους Μιλένιαλ (όσους γεννήθηκαν από το 1981-1996) όσο και με τους ανήκοντες στη Γενιά Z

(που γεννήθηκαν μεταξύ 1996/8-2015). Ασχολούνται με κονσόλες για παιχνίδια 6% παραπάνω από τους Μιλένιαλ, ενώ είναι 25% πιο πιθανό να διαβάσουν ειδήσεις διαδικτυακά, 10% να παίξουν σε κονσόλες, 14% να παίξουν σε ψηφιακό κάρζο και (κυρίως) 9% να κάνουν αγορές σε σχέση με τη Γενιά Z.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν όλα τα ανωτέρω, το ότι μεγάλωσαν με ένα έξιμηνο κινητό στο χέρι κι έχουν αποταμιεύσεις, διότι μένουν στο οικογενειακό σπίτι, οι Ζιλένιαλ ως καταναλωτές θεωρούνται φλέβα χρυσού για τις διαφημιστικές εταιρείες και το εμπόριο εν γένει, συμβατικό και ηλεκτρονικό. Και με τα μέχρι τώρα δεδομένα, δείχνουν προτιμήσεις στα είδη πολυτελείας: εκείνοι είναι οι μοχλοί

της εκρηκτικής αύξησης των πωλήσεων. Αφού δεν φοβούνται σε λογαριασμούς και σούπερ μάρκετ, μπορούν να αγοράσουν... μια τσάντα Μπρίκιν ή ένα iPhone. Ο κλάδος των ειδών πολυτελείας στις ΗΠΑ προβλέπεται να αυξηθεί 21% το 2023, κυρίως χάρη στους νέους καταναλωτές, που έχουν αρχίσει να αγοράζουν τέτοια προϊόντα τρία με πέντε χρόνια νωρίτερα σε σχέση με τις προηγούμενες γενιές, σύμφωνα με μελέτη της Bain & Company.

Τέλος, οι Μιλένιαλ και η Γενιά Z αναμένεται να αποτελέσουν το 70% των αγοραστών προϊόντων πολυτελείας παγκοσμίως μέχρι το 2025, όταν το 2019 αποτελούσαν μόλις το 44% αυτής της αγοράς, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Quartz.

Η Ιταλία, ο πιο αδύναμος κρίκος της Ευρωζώνης

Κινδυνεύει σε μια ενδεχόμενη κρίση χρέους

Η Ιταλία είναι η πλέον ευάλωτη χώρα της Ευρωζώνης σε μια ενδεχόμενη κρίση χρέους, καθώς η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αυξάνει τα επιτόκια και αρχίζει να μειώνει τις αγορές ομολόγων μέσα στους επόμενους μήνες. Σε αυτή την εκτίμηση συγκλίνουν οι οικονομολόγοι, όπως προκύπτει από σχετικά δημοσκοπήσεις των Financial Times. Ειδικότερα, εννέα στους δέκα οικονομολόγους αναγνώρισαν την Ιταλία ως τη χώρα της Ευρωζώνης «που κινδυνεύει περισσότερο από ένα ξεπούλημα στις αγορές κρατικών ομολόγων της».

Η δεξιά κυβέρνηση συνασπισμού της Ιταλίας, η οποία ανέλαβε την εξουσία τον Οκτώβριο υπό την πρωθυπουργό Τζόρτζια Μελόνι, επιχειρεί να ακολουθήσει ένα δρόμο δημοσιονομικής εξυγίανσης. Στο πρόγραμμά της προέβλεπε μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος της χώρας από το 5,6% του ΑΕΠ στο οποίο ανήλθε το 2022 στο 4,5% το νέο έτος και στο 3% το επόμενο έτος. Ωστόσο, το ιταλικό δημόσιο χρέος παραμένει ένα από τα υψηλότερα στην Ευρώπη με λίγο πάνω από το 145% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Ο Μάρκο Βάλι, επικεφαλής οικονομολόγος στην ιταλική τράπεζα UniCredit, εκ-

φράζει την εκτίμηση ότι οι «υψηλότερες ανάγκες αναχρηματοδότησης χρέους» και η «δυναμική δύσκολη» πολιτική κατάσταση της χώρας την καθιστούν πιο ευάλωτη σε ξεπούλημα στις αγορές ομολόγων. Το κόστος δανεισμού της Ρώμης έχει αυξηθεί από τότε που η ΕΚΤ άρχισε να αυξάνει τα επιτόκια το περασμένο καλοκαίρι. Η απόδοση του 10ετούς ομολόγου ανέβηκε πάνω από το 4,6% την περασμένη εβδομάδα, σχεδόν τετραπλασιάζοντας το επίπεδο του προηγούμενου έτους, και είναι 2,1 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από την αντίστοιχη απόδοση των γερμανικών ομολόγων.

Η νέα ιταλική κυβέρνηση «έδωσε στους επενδυτές λίγους λόγους να ανησυχούν προς το παρόν», δήλωσε η Βερόνικα Ροχάροβα, επικεφαλής των οικονομικών της ζώνης του ευρώ στην ελβετική τράπεζα Credit Suisse. Η ίδια προσθέτει, πάντως, ότι «οι ανησυχίες των επενδυτών θα μπορούσαν να επανεμφανιστούν και να ενισχυθούν καθώς η ανάπτυξη επιβραδύνεται, τα επιτόκια αυξάνονται περαιτέρω, και η χώρα εκδίδει και πάλι πολύ περισσότερο χρέος». Στο ίδιο μήκος κύματος και η επισήμανση της Σιλβία Αρντάνια, κορυφαίας

Η δεξιά κυβέρνηση συνασπισμού της Ιταλίας, η οποία ανέλαβε την εξουσία τον Οκτώβριο υπό την πρωθυπουργό Τζόρτζια Μελόνι, επιχειρεί να ακολουθήσει ένα δρόμο δημοσιονομικής εξυγίανσης, ωστόσο το παλικό δημόσιο χρέος παραμένει ένα από τα υψηλότερα στην Ευρώπη με λίγο πάνω από το 145% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Το κόστος δανεισμού της Ρώμης έχει αυξηθεί από τότε που η ΕΚΤ άρχισε να αυξάνει τα επιτόκια, το περασμένο καλοκαίρι. Η απόδοση του 10ετούς ομολόγου ανέβηκε πάνω από το 4,6%.

Η κατάσταση στην αγορά εργασίας της Γερμανίας ενδέχεται να εξωθήσει την ΕΚΤ σε αυξήσεις επιτοκίων.

οικονομολόγου της βρετανικής πολυεθνικής τράπεζας Barclays, που τονίζει πως «το υψηλό επίπεδο χρέους της Ιταλίας, το υψηλό δημοσιονομικό της έλλειμμα και η ανάγκη της κοινωνίας της για πρόσθετα μέτρα στήριξης έναντι της ενεργειακής κρίσης εμπνέουν μεγάλη ανησυχία στις αγορές».

Παράλληλα ο Λουντβίκ Σουμπράν, κορυφαίος οικονομολόγος της γερμανικής ασφαλιστικής Allianz, προειδοποιεί την Ευρωζώνη ότι κινδυνεύει να αναπαράγει την κρίση που έπληξε τις α-

γορές ομολόγων το 2012, καθώς «οι δημοσιονομικές δυνατότητες των χωρών διαφέρουν όταν δεν υπάρχει η παρέμβαση της ΕΚΤ». Και βέβαια οι υπουργοί της ιταλικής κυβέρνησης έχουν επικρίνει την επιθετική στροφή της ΕΚΤ σε περιοριστική νομισματική πολιτική.

Την ίδια στιγμή η κατάσταση στην αγορά εργασίας της Γερμανίας ενδέχεται να εξωθήσει την ΕΚΤ σε περαιτέρω αυξήσεις επιτοκίων. Όπως αναφέρει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, οι επίμονες ελλείψεις εργατικών χεριών στις γερμανικές επιχειρήσεις και το γεγονός ότι παρά την επιβράδυνση της οικονομίας εξακολουθούν να προσλαμβάνουν προσωπικό εγκυμονεί τον κίνδυνο εκτροχιασμού του πληθωρισμού εξαιτίας των αυξήσεων στους μισθούς. Σχετική δημοσκόπηση που διεξήγαγε η Κομισιόν τον Δεκέμβριο κατέδειξε πως στη διάρκεια του τελευταίου τρι-

μήνου του 2022 περισσότερες από δύο στις πέντε γερμανικές επιχειρήσεις εξακολουθούσαν να αναφέρουν ελλείψεις προσωπικού.

Ο αριθμός των θέσεων εργασίας έφθασε το περασμένο έτος στα υψηλότερα επίπεδα μετά την επανένωση των Γερμανιών. Περίπου 45,6 εκατ. άνθρωποι εργάζονταν στη Γερμανία το 2022, δηλαδή 589.000 περισσότεροι σε σύγκριση με το 2021 και περισσότεροι από κάθε άλλη περίοδο μετά το 1990, σύμφωνα με την επίσημη στατιστική υπηρεσία Destatis. Σε ό,τι αφορά την ανεργία, υποχώρησε τον Δεκέμβριο περαιτέρω στο 2,8%, καταγράφοντας τα χαμηλότερα επίπεδα μετά την επανένωση των Γερμανιών. Ανάλογη είναι η εικόνα στην ευρύτερη Ευρωζώνη, η αγορά εργασίας της οποίας εξακολουθεί να παρουσιάζει αντίστοιχα χαρακτηριστικά παρά την επιβράδυνση που σημείωσε

η ανάπτυξη στη διάρκεια του φθινοπώρου και τη διαφαινόμενη ύφεση τον χειμώνα. Στο σύνολο της Ευρωζώνης το 30% των επιχειρήσεων αναφέρει ελλείψεις προσωπικού. Τον Οκτώβριο η ανεργία σημείωσε νέα υποχώρηση στο 6,5%. Η εικόνα της αγοράς εργασίας εμπνέει ανησυχία στα στελέχη της ΕΚΤ που χαράσσουν νομισματική πολιτική και προσπαθούν να βρουν το κατάλληλο μείγμα πολιτικών για να ανακόψουν τον πληθωρισμό.

Μιλώντας στους Financial Times ο Μπερτ Κόλιντζ, οικονομολόγος της ING, εκφράζει την εκτίμηση πως η κατάσταση στην αγορά εργασίας της Ευρωζώνης θα παραμείνει η ίδια με ελλείψεις επαγγελματιών και συνεχείς προσλήψεις στις επιχειρήσεις παρά την ύφεση. Ο ίδιος εκτιμά ως εκ τούτου πως οι επιχειρήσεις θα εξακολουθήσουν να προσφέρουν «μέτριες αυξήσεις μισθών».

Σε σταθμό μεταφοράς προϊόντων στις ΗΠΑ εξελίσσεται το Λαρέδο του Μεξικού

Του ΠΙΤΕΡ ΓΚΟΥΝΤΜΑΝ
THE NEW YORK TIMES

Οι υπερηλίπεις αποθήκες στην έρημο γύρω από το Λαρέδο του Τέξας καταμαρτυρούν την εκρηκτική ανάπτυξη που γνωρίζει το εμπόριο των ΗΠΑ με το Μεξικό. Όσο περισσότερο αυξάνεται το εμπόριο, τόσο μεγαλύτερες είναι οι ευκαιρίες για το Λαρέδο, μια πόλη 250.000 κατοίκων που εδώ και πολλά χρόνια αποτελεί τον σημαντικότερο σταθμό μεταφοράς προϊόντων στα σύνορα των ΗΠΑ με το Μεξικό. Τώρα εξελίσσεται σε ακόμη πιο ζωτικής σημασίας συστατικό της παγκόσμιας οικονομίας. Έχοντας πληγεί από τις ρωγμές στην εφοδιαστική αλυσίδα και διαπιστώνοντας την επιδείνωση στις σχέσεις των ΗΠΑ με την Κίνα, οι αμερικανικές επιχειρήσεις μειώνουν την εξάρτησή τους από τις βιομηχανίες στην Ασία και στρέφονται στην παραγωγή τους στο Μεξικό. Ηδη περνούν από το Λαρέδο καθημερινά προϊόντα αξίας 800 εκατ. δολαρίων από ανταλλακτικά αυτοκινήτων και είδη εν-

Μόνο σε ένα μήνα η αξία των φορτίων που πέρασαν από την πόλη έφτασε τα \$27 δισ.

δυσης έως αβοκάντο. Και μια παρέλαση από φορτηγά περιμένει, ενίοτε επί ώρες, για να διασχίσει τη γέφυρα πάνω από τον Ρίο Γκράντε που χωρίζει το Τέξας από το Μεξικό. Όλο και περισσότερα προϊόντα κάνουν αυτήν τη διαδρομή, προσφέροντας έτσι ασυνήθιστα μεγάλες ευκαιρίες στους υπαλλήλους των τελωνείων, στους διαχειριστές φορτίων και στις εταιρείες φορτηγών. Στη διάρκεια του 2021 το εμπόριο αγαθών ανάμεσα στις ΗΠΑ και στο Μεξικό υπερβή τα 660 δισ. δολάρια, σημειώνοντας αύξηση σχεδόν 20% σε σύγκριση με το αμέσως προηγούμενο έτος.

Σε πρόσφατη εκδήλωση στο δημαρχείο τον Δεκέμβριο, οι τοπικές αρχές ανακοίνωσαν με ικανοποίηση στοιχεία που φέρουν την αξία των φορτίων που

Από το Λαρέδο περνούν καθημερινά προϊόντα αξίας 800 εκατ. δολ., από ανταλλακτικά αυτοκινήτων και είδη ένδυσης έως αβοκάντο. Και μια παρέλαση από φορτηγά περιμένει, ενίοτε επί ώρες, για να διασχίσει τη γέφυρα πάνω από τον Ρίο Γκράντε, που χωρίζει το Τέξας από το Μεξικό.

μεταφέρθηκαν από το Λαρέδο τον Οκτώβριο να φτάνει στα 27 δισ. δολάρια και να υπερβαίνει έτσι την αξία των ροών εμπορίου στα δύο μεγάλα διδύμα λιμάνια της υπερδύναμης, το Λος Άντζελες και το Λονγκ Μπιτς της Καλιφόρνιας, που αποτελούν και την κύρια πύλη εισόδων των αγαθών στις ΗΠΑ. Τα λιμάνια της νότιας Καλιφόρνιας γνώρισαν ραγδαία ανάπτυξη στα χρόνια της παγκοσμιοποίησης που επικεντρώθηκε στην Κίνα. Το Λαρέδο μάλλον είναι η ενδεχόμενη περιοχή για να αναλάβει αντίστοιχο ρόλο στη θεωρούμενη ως επόμενη φάση της παγκοσμιοποίησης, αυτή τη φάση δηλαδή που επικεντρώνεται στην τοπική εφοδιαστική αλυσίδα, με τις αμερικανικές εταιρείες να βασιζόνται όλο και περισσότερο στο Μεξικό και στην Κεντρική Αμερική.

Η αισιοδοξία για την επόμενη αυτή φάση συνοδεύεται, όμως, και από την αγωνία των επιχειρήσεων και των τοπικών αρχών πως οι υφιστάμενες υποδομές της περιοχής, μια-δύο γέφυρες για να περάσει κανείς τον Ρίο Γκράντε,

οι οδικές αρτηρίες πάντα σχεδόν σε κατάσταση εμφράγματος και μια σειρά από αποθήκες, ενδέχεται να αποδειχθούν ανεπαρκέστες αν εισβάλει στην περιοχή ένα καραβάνι από φορτία. «Πρέπει να τα καταφέρουμε και να διαχειριστούμε καλά αυτό το τσουνάμι που έρχεται», δήλωσε ο μέγρι προσφάτως δήμαρχος του Λαρέδο.

Στο μεταξύ, έχει δρομολογηθεί μια σειρά από έργα υποδομών. Στα βόρεια της πόλης, πραγματικός στρατός από εκκαθαριστές σκαλίζει το έδαφος μετατρέποντας άγριες εκτάσεις ράντσω που δεν είχαν παρά κάκτους σε βιομηχανικά πάρκα, αποθήκες και διαδρόμους στάθμευσης φορτηγών. Στο ίδιο το Λαρέδο χτίζονται αυτή τη στιγμή αποθηκευτικοί χώροι έκτασης κάπου δύο εκατ. τ.μ., σύμφωνα με τη μεσοπρόθεσμη επενδυτική εταιρεία Prologis, και ισοδυναμούν με μια αύξηση των αποθηκευτικών χώρων κατά 5%. Δεδομένου, όμως, ότι οι αποθήκες είναι πλήρεις σε ποσοστό 98%, μάλλον θα γεμίσουν σύντομα και οι νέες εγκαταστάσεις.

Και οι Ελβετοί ανησυχούν για τα οικονομικά τους

Για πρώτη φορά από το 2017 οι Ελβετοί ανησυχούν τόσο πολύ για την οικονομική τους κατάσταση. Όπως προκύπτει από έρευνα του Ινστιτούτου Inpofact για το οικονομικό πύραυλο Comparis.ch με έδρα τη Ζυρίχη, το 27,5% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η οικονομική του κατάσταση θα επιδεινωθεί μέσα στο 2023. Σε αντίστοιχη έρευνα για το 2022 το ποσοστό αυτό ήταν μόλις 15,9%.

Όπως συμβαίνει και σε άλλες χώρες, η ακρίβεια πλήττει κυρίως τους χαμηλόμισθους. Για μηνιαία εισοδήματα έως 4.000 ελβετικά φράγκα, ποσό αντίστοιχο των 4.055 ευρώ,

το ποσοστό εκείνων που αναμένει επιδείνωση στα οικονομικά τους φτάνει το 41,8%. Για εισοδήματα μεταξύ 4.000-8.000 φράγκων το ποσοστό κυμαίνεται στο 28,1%, ενώ για τα εισοδήματα άνω των 8.000 φράγκων περιορίζεται στο 21%. Ηδη σήμερα το 13% των χαμηλόμισθων δηλώνει ότι «δεν βγαίνει ο μήνας», ενώ το ίδιο ισχυρίζεται μόλις το 1,1% όσων κερδίζουν πάνω από 8.000 φράγκα. «Ιδιαίτερα για τα χαμηλότερα εισοδήματα το 2023 θα είναι δύσκολη χρονιά», επισημάνει ο Μίχαελ Κουν, αναλυτής του Comparis.

Βέβαια, όταν οι Ελβετοί μιλούν

Το 27,5% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η οικονομική του κατάσταση θα επιδεινωθεί μέσα στο 2023.

για το πρόβλημα του πληθωρισμού, δεν εννοούν το ίδιο με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους. Τον Αύγουστο του 2022 ο πληθωρισμός στη χώρα των Άλπεων είχε φτάσει το 3,5%, το υψηλότερο ποσοστό των τελευταίων 30 ετών, αλλά πολύ χαμηλό-

τερο από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Η αύξηση αποδόθηκε κυρίως στις εισαγωγές που σημείωσαν άνοδο 6,7% σε ετήσια βάση, ενώ τα εγχώρια αγαθά ανατιμήθηκαν μόλις κατά 1,6%. Εκτοτε ο πληθωρισμός τείνει μειούμενος, μάλιστα τον Δεκέμβριο έπεσε πάλι κάτω από το 3%. Για το 2023 η κεντρική τράπεζα της Ελβετίας (SNB) προβλέπει πληθωρισμό 2,4%, ενώ η Credit Suisse κάνει λόγο για 1,8%. Ωστόσο η UBS προειδοποιεί ότι οι Ελβετοί «υφίστανται τη μεγαλύτερη απώλεια αγοραστικής δύναμης των τελευταίων 80 ετών», καθώς οι μισθολογικές αυξήσεις που είχαν συμφωνηθεί

τον Ιανουάριο του 2022 δεν ξεπερνούσαν το 1,1%.

Σήμερα, στην έρευνα του Comparis το 71,2% δηλώνει ότι «ο πληθωρισμός έχει σοβαρές έως πολύ σοβαρές συνέπειες για τον οικογενειακό προϋπολογισμό». Αναλυτές της Comparis επισημαιοποιούν ότι μέσα στο 2022 ιδιαίτερα σημαντικές αυξήσεις έχουν καταγραφεί στα τιμολόγια θέρμανσης, που αγγίζουν το 50%, στα αεροπορικά εισιτήρια που ανέρχονται σε 23,8% και στα καύσιμα της τάξεως του 10,8%. Από τον Μάιο του 2005 το κόστος της θέρμανσης έχει αυξηθεί κατά 205%.
DEUTSCHE WELLE

Τον Αύγουστο του 2022 ο πληθωρισμός στη χώρα των Άλπεων είχε φτάσει το 3,5%, το υψηλότερο ποσοστό των τελευταίων 30 ετών, αλλά πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης.

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η πράσινη ανάπτυξη στις αναπτυσσόμενες χώρες

Του ΟΥΓΚΟ ΝΤΙΕΟΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Τα πλούσια δημοκρατικά κράτη επιθυμούν ολοένα και περισσότερο να βοηθήσουν τον παγκόσμιο Νότο να καταπολεμήσει την κλιματική αλλαγή. Αν και θα δυσκολευθούν να υπογράψουν μεγάλες επιταγές, υπάρχουν τρόποι και τα λίγα μετρητά να πιάσουν τόπο. Ένα από τα πράγματα σχετικά με τη σύγκρουση στην Ουκρανία, που συγκλόνισε την Αμερική και τους συμμάχους της, ήταν το πόσο λίγες αναπτυσσόμενες οικονομίες συνέπραξαν μαζί τους στην επιβολή κυρώσεων στη Ρωσία. Είναι ένα πράγμα για τις πλούσιες Δημοκρατίες να αντιστέκονται στη Ρωσία χωρίς συμμάχους στον παγκόσμιο Νότο, και εντελώς άλλο πράγμα να το κάνουν, λόγω χάριν, στην Κίνα, μια οικονομία δέκα φορές μεγαλύτερη. Αυτός είναι ο κύριος λόγος, μαζί με τους εντεινόμενους φόβους για την κλιματική αλλαγή, που η «Ομάδα των Επτά» (G7) μεγάλων βιομηχανικών χωρών προωθεί μια πράσινη εναλλακτική έναντι της Πρωτοβουλίας του (σύγχρονου) Δρόμου του Μεταξίου της Κίνας, η οποία στοχεύει να βοηθήσει τις φτωχές χώρες να αναπτυχθούν. Εκεί ήδη υπογράφει τρεις «Συνεργασίες για τη μετάβαση στη δίκαιη ενέργεια» με τη Νότια Αφρική, την Ινδονησία και το Βιετνάμ.

Οι δε συζητήσεις για το πώς θα βοηθηθεί η Ινδία να επιταχύνει την πράσινη μετάβαση της βρίσκονται σε εξέλιξη. Γίνεται, επίσης, λόγος να προωθηθεί κάτι παρόμοιο με τη Βραζιλία, τώρα που έχει έναν πρόεδρο φιλικό προς το περιβάλλον. Υπάρχει, όμως, ένα κώλυμα και αυτό είναι ότι θα κοστίζει περίπου 1 τρις. δολάρια ετησίως η χρηματοδότηση της πράσινης ανάπτυξης στον παγκόσμιο Νότο. Εν τω μεταξύ, δεν έχουν τηρήσει ακόμη την παλιά τους υπόσχεση να διοχετεύουν 100 δισ. δολάρια ετησίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η επίτευξη αυτού θα πρέπει να είναι προτεραιότητα, λέει ο Τσαρλ Ογκιλβί, πρώην διευθυντής στρατηγικής για τη διάσχεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Κλίμα στη Γλασκώβη το 2021. Τα καλά νέα είναι ότι οι πλούσιες χώρες έχουν τρόπους να κάνουν τα χρήματα

να ρέουν, χωρίς να υποκρέωνται να βάλουν βαθιά το χέρι στην τσέπη. Αυτή είναι επίσης μια καλή χρονιά για την ενίσχυση της διπλωματίας σχετικά με τη χρηματοδότηση του κλίματος. Το θέμα θα είναι κεντρικό στις συνεδριάσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας, στη σύνοδο κορυφής για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, που διοργανώνεται από τα Μπαρμίνγτον και τη Γαλλία, στην προεδρία της Ινδίας στην «Ομάδα των Εικοσι» και στην επόμενη διάσκεψη του ΟΗΕ για το κλίμα στο Ντουμπάι. Τα ιδιωτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα οποία έχουν υποσχεθεί θεωρητικά 150 τρις. δολάρια για την παγκόσμια μετάβαση σε μηδενικούς ρύπους, θα πρέπει να προσφέρουν τη μερίδα του λέοντος. Αυξανόμενα ποσά ρέουν στον παγκόσμιο Νότο. Αλλά τα ποσά είναι ακόμη μικρά, επειδή οι κίνδυνοι είναι υψηλοί και πολλά έργα δεν είναι βιώσιμα εάν οι επενδυτές καλούνται να πληρώσουν ένα μεγάλο ασφάλιστρο κινδύνου.

Η πιο πολλά υποσχόμενη λύση είναι να χρησιμοποιηθούν σχετικά μικρά ποσά από κρατικά ταμεία για την απορρόφηση του ιδιωτικού κεφαλαίου, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως οι εγγυήσεις πολιτικού κινδύνου. Δεδομένων των περιορισμών στους εθνικούς προϋπολογισμούς, οι κυβερνήσεις πρέπει να κινητοποιήσουν την Παγκόσμια Τράπεζα, το ΔΝΤ και άλλους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Η Παγκόσμια Τράπεζα δημιούργησε επιτέλους έναν οδικό χάρτη για το πώς να το κάνει αυτό, έπειτα από μεγάλη πίεση από τις χώρες της «Ομάδας των Επτά», τους μεγαλύτερους μετόχους της. Θα χρειαστούν επίσης περισσότερα χρήματα. Ως εκ τούτου, οι πλούσιες χώρες θα πρέπει να επενδύσουν περισσότερα κεφάλαια σε εκείνες τις αναπτυσσόμενες τράπεζες που δείχνουν τον μεγαλύτερο ενθουσιασμό για το έργο, όπως η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης και η Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης, εάν η Παγκόσμια Τράπεζα διατάξει.

Ρεκόρ κερδών 16 δισ. δολ. το 2022 για το fund Citadel του Κεν Γκρίφιν

Κατέρριψε την επίδοση που κατείχε ο χρηματιστής Τζον Πόλσον από το 2007

Κάθε προηγούμενο ρεκόρ σε κέρδη επενδυτικών κεφαλαίων κατέρριψε ο όμιλος Citadel του Κεν Γκρίφιν προς μεγάλη ικανοποίηση των πελατών του κατά το παρελθόν έτος. Συγκεκριμένα, αποκόμισε 16 δισ. δολάρια έναντι του προηγούμενου ρεκόρ που κατείχε έως τώρα ο Τζον Πόλσον, με τα 15,6 δισ. δολάρια, που είχε βγάλει στο περίφημο σορτάρισμα της στεγαστικής πίστης, το 2007 (χρηματιστής γνωστός και από τις τοποθετήσεις του σε ελληνικά ομόλογα την περίοδο της κρίσης χρέους). Η Citadel, η οποία διαχειρίζεται κεφάλαια 54 δισ. δολαρίων, εξασφάλισε αποδόσεις 38,1% στα βασικά της επενδυτικά κεφάλαια, καθώς και αξιοσημείωτα έσοδα στα υπόλοιπα προϊόντα της πέρυσι, με τα συνολικά κέρδη για τους πελάτες, αφότου υπολογιστούν οι προμήθειες, να ανέρχονται στα 16 δισ. δολάρια, σύμφωνα με τα στοιχεία

Φέτος, η Citadel εκθρόνισε την Bridgewater του Ρέι Ντάλιο, που για επτά χρόνια κατείχε τον τίτλο του πιο επιτυχημένου ομίλου του κλάδου.

για τις επενδύσεις του κλάδου, που συγκεντρώνει η LCH Investments, του Εντμουντ ντε Ρότσιλντ.

Τα κέρδη της Citadel αποδίδονται στα στοιχεία της σε μετοχές και ομόλογα, καθώς ειδικά στις αγορές ομολόγων παρατηρήθηκαν μαζικές πωλήσεις τίτλων, προσφέροντας μια πολύ καλή ευκαιρία για συναλλαγές στους διαχειριστές κεφαλαίων σε βάθος χρόνου. Μάλιστα, τα συνολικά κέρδη από τις συναλλαγές της εταιρείας ανήλθαν στα 28 δισ. δολάρια, κάτι που σημαίνει ότι κρέωσε τους πελάτες της 12 δισ. δολάρια σε έξοδα και προμήθειες. Φέτος, η Citadel του

Τα 20 μεγαλύτερα hedge funds

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ	ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ 2022 (δισ. δολ.)	ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (δισ. δολ.)	ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΗ ΑΠΟ ΙΔΡΥΣΕΩΣ (δισ. δολ.)
Citadel	1990	16,0	62,3	65,9
Bridgewater	1975	6,2	80,6	58,4
DE Shaw	1988	8,2	43,2	51,9
Millennium	1989	8,0	60,0	50,4
Soros Fund Manag.	1973	-	-	43,9
Elliott	1977	2,8	55,0	42,1
Viking	1999	-3,0	25,1	35,0
Baupost	1983	-1,5	25,0	33,2
Farallon	1987	0,5	39,0	33,1
Appaloosa	1993	1,6	14,0	32,3
Lone Pine	1996	-10,9	15,4	31,3
SAC/Point 72	1992	2,4	28,0	30,1
Och Ziff/Sculptor	1994	-1,8	32,0	29,9
TCI	2004	-8,1	35,0	28,4
Brevan Howard	2003	5,1	29,0	28,1
Egerton	1995	-4,1	15,6	21,6
Caxton	1983	2,1	12,9	19,8
Davidson Kempner	1983	-0,4	36,2	19,2
King Street	1995	-0,7	13,7	18,7
Moore	1990	-	-	18,6
ΣΥΝΟΛΟ		22,6	622,0	\$691,6 δισ.

Κεν Γκρίφιν εκθρόνισε την Bridgewater του Ρέι Ντάλιο, που για επτά χρόνια κατείχε τον τίτλο του πιο επιτυχημένου ομίλου του κλάδου και βρισκόταν στην κορυφή της σχετικής λίστας της LCH Investments.

Σε ένα παιχνίδι της μοίρας και της Ιστορίας, το προηγούμενο ρεκόρ των υψηλότερων αποδόσεων όλων των εποχών, το οποίο κατέρριψε ο Κεν Γκρίφιν, είχε επιτευχθεί τότε από τον Πόλσον κατά τη διάρκεια μιας κρίσης που υπήρξε ιδιαίτερα σκληρή για την Citadel. Για την ακρίβεια, η εταιρεία βρέθηκε στα πρόθυρα της χρεοκοπίας το 2008. Η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση βρήκε τον Γκρίφιν με υπερβολική μόχλευση, αφού για κάθε 1 δολάριο, που έδιναν οι πελάτες στη Citadel, εκείνη δανειζόταν και επένδυε 8 δολάρια. Εξαιτίας αυτού του υψηλού δανεισμού, η εταιρεία σφυροκοπήθηκε από την κρίση, με αποτέλεσμα να χάσει τουλάχιστον τα μισά από τα κεφάλαια, που της είχαν εμπιστευτεί οι πελάτες της, μέσα σε 15 εβδομάδες. Η κατάσταση ήταν τόσο σοβαρή, ώστε στην αγορά κυκλοφορούσαν τότε επίμονα οι φήμες που ήθελαν την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) να ετοιμάζεται να διασώσει τη Citadel. Επιδιώκοντας να επιβιώσει, ο ιδρυ-

τής της κατέφυγε σε μια κίνηση απελπισίας, αφού «κλείδωσε» τα επενδυτικά κεφάλαιά του, απαγορεύοντας ουσιαστικά στους πελάτες του να αποσύρουν τα χρήματά τους για διάστημα 10 μηνών. Χρειάστηκε να περάσουν ακριβώς τρία χρόνια και 17 ημέρες για να μπορέσει η Citadel να ανακτήσει τα κεφάλαια των επενδυτών της, που είχε χάσει. «Ο Κεν Γκρίφιν έμαθε πολλά για την αντιστάθμιση κινδύνου στη χρηματοοικονομική κρίση του 2008 και έχει μια εξαιρετικά πειθαρχημένη προσέγγιση στο ρίσκο», εξηγεί τώρα στους Financial Times ο Ντέιβιντ Γουίλιαμς της εταιρείας Williams Trading. Όπως συνθίζει, ο Κεν Γκρίφιν επιβράβευσε και πάλι με εντυπωσιακό τρόπο τους υπαλλήλους του για τις επιδόσεις της Citadel. Συγκεκριμένα, στα τέλη του 2022 κάλεσε όλους τους εργαζομένους, μαζί με τις οικογένειές τους, για ένα τριήμερο στο θεματικό πάρκο της Γουόλ Στρίτ στη Φλόριντα. Ο ίδιος ο διαχειριστής κεφαλαίων από πόλεις όπως η Νέα Υόρκη, το Χιούστον, το Παρίσι και η Ζυρίχη, τα ξενοδοχεία, το κόστος των εισιτηρίων για το θεματικό πάρκο και τα γεύματα ήταν πληρωμένα από τον ίδιο. Το πρόγραμμα του τριήμερου περιελάμβανε ακόμα και συναυλία των Coldplay. Αν και ο Κεν Γκρίφιν φέρει τη φήμη σκληρού αφεντικού, συνθίζει τέτοιες μεγαλειώδεις κινήσεις γενναιοδωρίας προς το προσωπικό του. Στα 25α γενέθλια της Citadel είχε πληρώσει από την τσέπη του για να φέρει την τραγουδίστρια Κέιτι Πέρι, ενώ είχε οργανώσει ένα ακόμα πάρτι με το συγκρότημα των Maroon 5 για να επιβραβεύσει το προσωπικό του για τη σκληρή δουλειά του.

BLOOMBERG, FINANCIAL TIMES MONEYREVIEW.GR.

5 Φεβρουαρίου
Προεδρικές Εκλογές 2023
Ψηφίζουμε και συμμετέχουμε στην Ιστορία

SOS εκπέμπει η ελληνική βιομηχανία

Με επιστολή τους προς τον πρωθυπουργό, οι φορείς του κλάδου ζητούν μέτρα για να αντιμετωπισθεί η ενεργειακή κρίση

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Σήμα κινδύνου εκπέμπει σύσσωμη η ελληνική βιομηχανία μέσω επιστολής προς τον πρωθυπουργό, ζητώντας τη συνάντησή του μαζί του και την άμεση παρέμβασή του για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την εκτόξευση του ενεργειακού κόστους.

«Η ένταση των προβλημάτων, ιδιαίτερα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις καθώς και για τη βιομηχανία έντασης ενέργειας, λαμβάνει μια διαστάσεις υπεραρκετικού κινδύνου», αναφέρει χαρακτηριστικά η επιστολή που συνοψιγράφουν οι πρόεδροι των εννέα βιομηχανικών οργανώσεων της χώρας –ΣΕΒ, ΣΒΕ, ΕΒΙΚΕΝ, Ελληνική Παραγωγή, ΣΒΑΠ, ΣΒΘΣΕ, ΣΘΕΒ, ΣΕΒΠΔΕ, ΣΒΣΕ– στο πλαίσιο μιας κοινής παρέμβασης που, σύμφωνα με πληροφορίες, δρομολογήθηκε έπειτα από την πίεση που άσκησαν οι επιχειρήσεις-μέλη τους, καθώς η παρατεταμένη ενεργειακή κρίση καθιστά τον αγώνα για επιβίωση μέρα με την ημέρα όλο και πιο δύσκολο.

Το πρόβλημα έγινε ακόμη μεγαλύτερο από τις αρχές του έτους με τη λήξη των συμβάσεων της ενεργοβόρου βιομηχανίας με τη ΔΕΗ, με αποτέλεσμα επιχειρήσεις εκτεθειμένες στον διεθνή ανταγωνισμό να πρέπει να λειτουργούν με τιμές ρεύματος αγοράς και χωρίς καμία προβλεψιμότητα, αφού τα τιμολόγια αλλάζουν ανά μήνα.

Οι βιομηχανικοί σύνδεσμοι αναγνωρίζουν τις προσπάθειες της πολιτείας για την άμβλυση των επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης στις επιχειρήσεις, επομένως ωστόσο ότι μετά μια περίοδο θετικών ρυθμών, η βιομηχανική παραγωγή στην Ελλάδα κινείται τους τελευταίους μήνες σε χαμηλότερα επίπεδα από τον μέσο όρο της Ε.Ε. και κινδυνεύει να χαθεί η θετική δυναμική που κατάφεραν να ανακτήσουν ειδικά

Μετά τη λήξη των συμβάσεων της ενεργοβόρου βιομηχανίας με τη ΔΕΗ, πολλές επιχειρήσεις πρέπει να λειτουργούν με τιμές ρεύματος αγοράς και χωρίς καμία προβλεψιμότητα, αφού τα τιμολόγια αλλάζουν ανά μήνα.

οι βιομηχανίες τα τελευταία χρόνια, και προειδοποιούν για τις επιπτώσεις ιδίως στο πεδίο των εισοδημάτων και της απασχόλησης από ενδεχόμενη επιβράδυνση της βιομηχανικής δραστηριότητας.

Πρόσθετο λόγο ανησυχίας για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και ειδικά της ελληνικής βιομηχανίας αποτελεί το γεγονός ότι τα κράτη-μέλη, με απουσία κοινής πολιτικής σε επίπεδο

Ε.Ε., ξεδιπλώνουν όλο και περισσότερα αποτελεσματικά μέτρα στήριξης της βιομηχανίας τους για την αντιστάθμιση του υψηλού κόστους, αξιοποιώντας μεταξύ άλλων και το Ευρωπαϊκό Προσω-

Κινδυνεύει να χαθεί η θετική δυναμική που οι βιομηχανίες κατάφεραν να ανακτήσουν τα τελευταία χρόνια.

ρινό Πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης. Το γεγονός αυτό, όπως επισημαίνουν στην επιστολή τους προς τον πρωθυπουργό, «θέτει σε κίνδυνο την εσωτερική αγορά, δημιουργώντας πρόσθετες ανισότητες μεταξύ των χωρών».

Δυσαρέσκεια εκφράζεται και για τη στάση της Ε.Ε., η οποία, όπως αναφέρεται, «περιορίζεται σε κενές ανακοινώσεις για βιομηχανική στρατηγική και επιμένει σε τιμωρητικές πολιτικές που απειλούν ευθέως τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα της εγχώριας βιομηχανίας και αντιστρατεύονται τους ίδιους τους κλιματικούς στόχους», την ίδια στιγμή που σημαντικοί εμπορικοί εταίροι της Ευρώπης ακολουθούν μια «επιθετικά υποστηρικτική πολιτική».

Τι προτείνουν

Η βιομηχανία ζητάει να συνεχιστούν τα μέτρα στήριξης για όσο διάστημα διαρκεί η κρίση, με τρόπο που να επιτρέπει τουλάχιστον τη μεσοπρόθεσμη προβλεψιμότητα για την επιχειρηματική δράση. Επαναφέρει επίσης το αίτημα για κατάργηση της εφαρμογής του πλάφον στα διμερή συμβόλαια της βιομηχανίας με τους παραγωγούς. Ζητάει ενίσχυση των διμερών συμβολαίων με τον περιορισμό της συμμετοχής των νέων έργων στους επόμενους διαγωνισμούς στο 50%, κατευθύνοντας τους παραγωγούς στην αγορά και στη λήψη κάθε δυνατού μέτρου διευκόλυνσης των επιχειρήσεων για την εγκατάσταση

συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και κίνητρα για την υποστήριξη των επιχειρήσεων στην πρόσηνη μετάβαση από το ΕΣΠΑ ή το Ταμείο Ανάκαμψης.

Επίφορα είναι, σύμφωνα με τη βιομηχανία, η λήψη μέτρων βάσει των εξής προτάσεων:

1. Αντιστάθμιση ενεργειακού κόστους. Το εφαρμόζόμενο μοντέλο σε μηνιαία βάση οδηγεί σε αδυναμία έστω και βραχυπρόθεσμης πρόβλεψης του τελικού ενεργειακού κόστους. Προτείνεται η υιοθέτηση μιας τιμής-στόχου κατά το μοντέλο που εφαρμόζουν άλλα κράτη-μέλη μέσω της επικαιροποίησης της επιδότησης ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Προτείνεται επίσης καθορισμός επιδότησης ύψους 20 ευρώ/MWh στο κόστος του βιομηχανικού φυσικού αερίου για το 2023.

2. ΡΡAs (διμερή συμβόλαια). Να εξαιρεθούν από το πλάφον στην αποζημίωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς αποτελούν βασικό εργαλείο μείωσης του κόστους ενέργειας για τις επιχειρήσεις, και η ρύθμιση να μην περιορίζεται μόνο σε συμβόλαια φυσικής παράδοσης.

3. Λοιπά κόστη. Από τον Αύγουστο του 2021 έχουν αυξηθεί κατά 150% οι χρεώσεις συστήματος (ΑΔΜΗΕ), χωρίς να έχουν μειωθεί ταυτόχρονα οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (ΥΚΩ). Προτείνεται η άμεση επαναφορά των χρεώσεων στα προ κρίσης επίπεδα για όσο διάστημα διαρκεί η κρίση και παράλληλα μείωση των ΥΚΩ βάσει των διασυνδέσεων που έχουν γίνει.

4. Υποδομές. Άμεση αναβάθμιση των υποδομών δικτύου ώστε να περιοριστούν οι βλάβες που επιβαρύνουν με μεγάλα ποσά τις βιομηχανίες συνεχούς λειτουργίας και παράλληλα να υπάρξουν περιθώρια περαιτέρω διεύθυνσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Κοινό ευρωπαϊκό ταμείο στήριξης της βιομηχανίας ζητεί η Ελλάδα

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Να εξασφαλισθεί ένα πλαίσιο ισών όρων παιχνιδιού για τις επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση είπε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας σε συνέντευξή του στο CNBC την περασμένη εβδομάδα ότι υποστηρίζει η Ελλάδα, στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης που έχει ξεκινήσει για την αλλαγή της βιομηχανικής πολιτικής και της πολιτικής ανταγωνισμού στην Ε.Ε., ως απάντηση στην περίφημη νομοθετική ρύθμιση IRA (Inflation Reduction Act) των ΗΠΑ. Επί της ουσίας αυτό σημαίνει ότι η Ελλάδα συντάσσεται, όπως είναι λογικό, με τις χώρες εκείνες της Ε.Ε. που θα ήθελαν τη δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού ταμείου για τη στήριξη των βιομηχανιών των χωρών με περιορισμένες δημοσιονομικές δυνατότητες, ως συμπλήρωμα στην εξεταζόμενη άρση των περιορισμών περί κρατικών ενισχύσεων στην Ε.Ε.

Γερμανία και Γαλλία έχουν καταστήσει σαφές πως θα ήθελαν να αρθούν αυτοί οι περιορισμοί, προκειμένου να στήριζαν τις βιομηχανίες τους που απειλούνται από την ενεργειακή κρίση και αντιμετωπίζουν τώρα και τον ανταγωνισμό των 370 δισ. ευρώ της αμερικανικής στήριξης στις επιχειρήσεις των ΗΠΑ στο πλαίσιο της IRA.

Ωστόσο, τα πιο αδύναμα οικονομικά κράτη, όπως η Ελλάδα, που δεν διαθέτουν δημοσιονομικό χώρο για να στήριζαν τις δικές τους βιομηχανίες όπως

Μικρές χώρες, όπως η Ελλάδα, θα έρθουν σε δύσκολη θέση εάν τα ισχυρά κράτη της Ε.Ε. ακολουθήσουν εθνικές πολιτικές ενίσχυσης των βιομηχανιών τους για να αντιμετωπίσουν τις αμερικανικές επιδοτήσεις.

τα δημοσιονομικά ισχυρά κράτη, ανησυχούν ότι θα στραγγαλισθούν από μια τέτοια πολιτική. Εκτός από την απειλή των ΗΠΑ, θα κληθούν να αντιμετωπίσουν και τον ανταγωνισμό των βιομηχανιών ισχυρών ευρωπαϊκών κρατών, που θα ενισχύονται από τους κρατικούς προϋπολογισμούς. Γι' αυτό και ετέθη το θέμα δημιουργίας ενός κοινού ευρωπαϊκού ταμείου για τη στήριξη των αδυνάμων. Πρόκειται για ένα θέμα που θα κυριαρχήσει το προσεχές διάστημα στην Ευρώπη, καθώς οι επιχειρήσεις της αντιμετωπίζουν κοινή απειλή, αλλά τα κράτη-μέλη βλέπουν με διαφορετικό τρόπο την ενδεχόμενη απάντηση σε αυτήν. Το θέμα της δημιουργίας ταμείου είναι αμφιλεγόμενο,

παρότι ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς τάχθηκε υπέρ της δημιουργίας νέων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Ετσι, σύμφωνα με πληροφορίες από την ελληνική αποστολή στο Νταβός, η γερμανική πλευρά διεμήνυσε ότι το γερμανικό συνταγματικό δικαστήριο δεν θα δεχθεί εύκολα τη δημιουργία ενός νέου ταμείου, αφού μόνο κατ' εξαίρεση και λόγω ειδικών συνθηκών κορωνοϊού δέχθηκε το Ταμείο Ανάκαμψης. Επίσης, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, η γερμανική πλευρά έχει επιφυλάξεις και για τη διοχέτευση χρηματοδότησης μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, μια λύση που εξετάζεται. Σχετικά με τη δημιουργία Ταμείου υπάρχουν πολλά ανοικτά σημεία: ποιο θα είναι το ύψος του, πώς θα χρηματοδοτηθεί, αν θα δίνει δάνεια ή επιχορηγήσεις, με ποια κριτήρια και πότε. Σε κάθε περίπτωση έχει ανοίξει η συζήτηση για μια νέα, ενεργή βιομηχανική πολιτική, παράλληλα με την αλλαγή στην πολιτική ανταγωνισμού, με ενεργό ρόλο του επιτρόπου Ενιαίας Αγοράς, Τιμρί Μπρετόν. Παράλληλα, η επιτροπή Ανταγωνισμού και εκτελεστικά αντιπρόεδροι της Κομισιόν Μαργκρέτε Βεστάγκερ έστειλε επιστολή στα κράτη-μέλη, ζητώντας τις θέσεις τους επί του θέματος έως τις 25 Ιανουαρίου. Ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας ενημέρωσε για τις ελληνικές θέσεις το Βελτίν στην παρασημένη Τρίτη και την κ. Βεστάγκερ σε τηλεδιάσκεψη την Πέμπτη.

Προς υψηλότερες «πτώσεις» από το 2019 το «Ελ. Βενιζέλος»

Προσθήκη νέων δρομολογίων και θετικές προοπτικές του τουρισμού

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Να ξεπεράσει αναμένεται κατά τη φετινή χρονιά τις επιδόσεις του 2019 η επιβατική κίνηση στο αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος», από το οποίο διακινήθηκαν πέρυσι 22,7 εκατ. άτομα. Το μέγεθος αυτό είναι σημαντικό αυξημένο, σε ποσοστό 84,1%, σε σύγκριση με το 2021, αλλά υπολείπεται κατά 11,1% έναντι του 2019. Φέτος, θα μπορούσε να υπερβεί τα επίπεδα του 2019, δεδομένου ότι δεν υφίστανται οι προϋποθέσεις εισόδου – ίσχυαν τους πρώτους μήνες του 2022 – στη χώρα. Αλλά και λόγω του ότι οι προοπτικές για την πορεία του τουρισμού φέτος παραμένουν θετικές, η παρουσία αβεβαιότητας εξαιτίας του πληθωρισμού, του πολέμου στην Ουκρανία, αλλά και της απελευθέρωσης των μετακινήσεων από την Κίνα.

Εξάλλου, σε μηνιαία βάση σύγκρισης, η απόκλιση του αριθμού των επιβατών με τα επίπεδα του 2019 είναι ακόμη μικρότερη και περιορίζεται σε ένα χαμηλό μονοψήφιο ποσοστό. Τον Δεκέμβριο δηλαδή, έναντι του ίδιου μήνα του 2019, ο συνολικός αριθμός των διακινηθέντων επιβατών από το «Ελ. Βενιζέλος» υπήρξε μικρότερος, κατά 3%, σε 1,6 εκατ. Οι επιβάτες εσωτερικού ξεπέρασαν κατά 7,9% τα επίπεδα του τελευταίου μήνα του 2019 (501,2 χιλ.), ενώ η διεθνής επιβατική κίνηση μειώθηκε κατά 7,3%,

ξεπερνώντας τα 1 εκατ. άτομα. Συνολικά, η επιβατική κίνηση του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών αυξήθηκε κατά 84,1% σε σύγκριση με το 2021. Σε σχέση με την ίδια χρονιά, οι επιβάτες εσωτερικού αυξήθηκαν κατά 60,3% και οι διεθνείς επιβάτες κατά 98,3%, αλλά υπερέσαν σε σχέση με το 2019 κατά 4,7% και 13,9% αντίστοιχα.

Πέρυσι, η Ελλάδα αποτέλεσε μία από τις τέσσερις χώρες – από συνολικά 44 κράτη που παρακολουθεί ο ευρωπαϊκός οργανισμός για την ασφάλεια της αεροναυτιλίας (Eurocontrol) – όπου το πτητικό έργο υπήρξε, έστω οριακά κατά 1%, μεγαλύτερο σε σχέση με το 2019. Στις υπόλοιπες χώρες ανήκουν η Αλβανία, η Αρμενία και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη με άνοδο 37%, 32% και 14% αντίστοιχα, έναντι του 2019.

Στη δυναμική που εμφανίζουν ο ελληνικός τουρισμός και η Αθήνα εντάσσεται η έναρξη νέων δρομολογίων από ξένους αερομεταφορείς. Ενδεικτικά, σήμερα η Air China αναμένεται, σε ειδική εκδήλωση, να παρουσιάσει τα

σχέδιά της για την ελληνική αγορά, έχοντας εγκαινιάσει την αεροπορική σύνδεση Αθήνα - Σαγκάι στις 22 Δεκεμβρίου, πτήση που υπολογίζεται μία φορά την εβδομάδα. Δίκως αμφισβήτηση, η απόφαση της αεροπορικής, που μαζί με τις China Eastern και China Southern απαρτίζει το οικοσύστημα των αερομεταφορών της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, έχει συμπέσει με την έκρηξη των κρουσμάτων κορωνοϊού στη Χώρα του Δράκου. Για την ώρα, το μέτρο κατά της διασποράς της πανδημίας, που ισχύει, προβλέπει τη διεξαγωγή τεστ 48 ώρες πριν από την αναχώρηση από την Κίνα. Σε κάθε περίπτωση, η επανασύνδεση της Σαγκάι με την Αθήνα, που έπαψε το 2019 λόγω της πανδημίας, σε συνδυασμό με το δρομολόγιο Αθήνα - Πεκίνο και το ενδεχόμενο προσθήκης νέων προορισμών από και προς την Ασία, ισχυροποιεί τις θετικές προοπτικές για περαιτέρω άνοδο της επιβατικής κίνησης του «Ελ. Βενιζέλος».

Η Κίνα υπολογίζεται ότι παρέμενε «κλειστή» στον υπόλοιπο κόσμο για περισσότερες από 1.000 ημέρες κατά την τελευταία τριετία. Η άρση των περιορισμών στις μετακινήσεις των Κινέζων εκτιμάται ότι θα έχει πολλαπλασιαστικές θετικές συνέπειες για την παγκόσμια οικονομία παρά το αρχικό σοκ της έκρηξης του αριθμού των κρουσμάτων με COVID-19, σύμφωνα με τους αναλυτές.

Αναθεώρηση WACC ζητεί ο ΑΔΜΗΕ από τη ΡΑΕ

Νέα έκκληση στη ΡΑΕ να αντιμετωπίσει ως επείγουσα προτεραιότητα την έκτακτη αναθεώρηση του WACC (μεσοσταθμικού κόστους κεφαλαίου) και των λειτουργικών των δαπανών λόγω της αλλαγής των διεθνών οικονομικών συνθηκών απευθύνει ο ΑΔΜΗΕ. Ο διαχειριστής έχει ζητήσει με επίσημο αίτημα προς τη ΡΑΕ από τον Οκτώβριο του 2022 την αύξηση του WACC από 6,1% σε 8,51% λόγω των συνεχών πληθωριστικών πιέσεων και της αύξησης των επιτοκίων δανεισμού. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η πιο βασική παράμετρος υπολογισμού του WACC για την οποία λαμβάνεται ως σημείο αναφοράς το γερμανικό δεκαετές ομόλογο είχε εκτιμηθεί από τη ΡΑΕ στο 0,5%, ενώ με βάση τα απολογιστικά στοιχεία για το σύνολο του 2022, υπερηπλάσιαστέκα και έκλεισε κατά μέσο όρο στο 1,1%. Η ανοδική πορεία αυτού του δείκτη προβλέπεται να συνεχιστεί, φθάνοντας στο 2,03% σε βάθος τετραετίας και σύμφωνα με τον ΑΔΜΗΕ αντίστοιχη θα πρέπει να είναι και η αύξηση του WACC

Η απώλεια εσόδων από τη μη αναθεώρηση στα επίπεδα του 8,51% ανήλθε το 2022 σε 49 εκατ. ευρώ.

για τα επόμενα χρόνια, βάσει της ισχύουσας μεθοδολογίας. Εν αναμονή της αναθεώρησης του WACC από την ολομέλεια της ΡΑΕ, ο ΑΔΜΗΕ επισημαίνει ότι κάθε ημέρα καθυστέρησης έχει τεράστιο κόστος για την εταιρεία και αναφέρει ενδεικτικά ότι η απώλεια εσόδων από τη μη αναθεώρηση στα επίπεδα του 8,51% ανήλθε το 2022 σε 49 εκατ. ευρώ. Η αναθεώρηση τουλάχιστον στα επίπεδα του 8,51% θα επιτρέψει στον ΑΔΜΗΕ, όπως υποστηρίζει, να συνεχίσει να υλοποιεί ομαλά το επενδυτικό του πρόγραμμα, με το οποίο η χώρα θα ρακδικτεί ενεργειακά μέσω των εγχώριων και διεθνών ηλεκτρικών διασυνδέσεων. Παράλληλα, σημειώνει, από το ύψος του ρυθμιζόμενου εσόδου θα εξαρτηθεί

εάν ο ΑΔΜΗΕ θα είναι σε θέση να συμπληρώσει με επαρκή επενδυτικά κεφάλαια σε μεγάλα ενεργειακά έργα που ωριμάζουν αυτή την περίοδο, καθώς και να διαθέσει τους απαραίτητους λειτουργικούς πόρους για την περαιτέρω ανάπτυξη του ηλεκτρικού συστήματος. Ο ΑΔΜΗΕ συνυποτάσσεται στο αίτημά του και με τον εν εξελίξει διαγωνισμό για τη διάθεση του 20% της θυγατρικής του ομίλου Αριάδνη Interconnection. Δεδομένου ότι η διαδικασία αναμένεται να ολοκληρωθεί το αμέσως επόμενο διάστημα, η έγκαιρη αναθεώρηση του WACC θα επιτρέψει την ορθή αποτίμηση της συναλλαγής, ώστε να μη χάσει έσοδα ο διαχειριστής και κατ' επέκταση το ελληνικό Δημόσιο. Ο ΑΔΜΗΕ καλεί τη ΡΑΕ να αναθεωρήσει προς τα πάνω και τις λειτουργικές δαπάνες, καθώς σε μια περίοδο ταχείας ανάπτυξης του ηλεκτρικού συστήματος και παρά τις ανάγκες για αύξηση του τακτικού προσωπικού, εγκρίθηκε τελικά μόνο το ένα πέμπτο των αιτούμενων προσλήψεων για την επόμενη τετραετία.

WIZ GUIDE

20
22

wiz-guide.com

500 BEST

RESTAURANTS

BY

Bank of Cyprus

January 30, 2023

SUPPORT BY

Οι αμερικανικές αεροπορικές επιστρέφουν δυναμικά στην Ελλάδα

Ωθηση στον τουρισμό με περισσότερες από 56 απευθείας πτήσεις την εβδομάδα

ΤΟΥ ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Ενισχύονται οι εκτιμήσεις πως φέτος οι ταξιδιώτες από τις Ηνωμένες Πολιτείες θα ξεπεράσουν σημαντικά το 1 εκατομμύριο του 2022 και οι εισπράξεις από τους Αμερικανούς επισκέπτες θα αυξηθούν σημαντικά πάνω από το 1 δισεκατομμύριο, που υπολογίζεται πως εισπράχθηκε πέρυσι, καθώς οι μεγάλες αμερικανικές αεροπορικές ενισχύουν το πτητικό τους πρόγραμμα προς την Ελλάδα. Εκτιμάται πως φέτος κατά την καλοκαιρινή περίοδο οι απευθείας πτήσεις μεταξύ ΗΠΑ και Ελλάδας θα ξεπεράσουν τις περυσινές. Ήδη έχουν προγραμματιστεί περισσότερες από 56 εβδομαδιαίες απευθείας πτήσεις από Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και Καναδά και η προσπάθεια τόσο του υπουργείου Τουρισμού όσο και φορέων του κλάδου συνεχίζεται. Σύμφωνα με πηγές που συμμετέχουν στις σχετικές διαπραγματεύσεις με τις αμερικανικές εταιρείες, η προδιάθεσή τους είναι να προχωρήσουν πράγματι σε αύξηση των δρομολογίων σε σχέση με τον ήδη ιστορικά υψηλό αριθμό του 2022.

Εξάλλου, η επαναφορά πέρυσι των Αμερικανών στα προ της κρίσης επίπεδα και κοντά στα ιστορικά τους υψηλά, πιστώνεται ουσιαστικά στην άμεση διασύνδεση της Ελλάδας με την άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι εισπράξεις από τις ΗΠΑ έως και τον Νοέμβριο του 2022, περίοδος για την οποία υπάρχουν επίσημα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, αυξήθηκαν κατά 86,4% σε σχέση με το 2021 και διαμορφώθηκαν σε 1,057 δισ. ευρώ. Η ταξιδιωτική κίνηση από

Εκτιμήσεις για σημαντική αύξηση του ενός εκατομμυρίου ταξιδιωτών που έφθασαν από τις ΗΠΑ το 2022.

τις ΗΠΑ αυξήθηκε κατά 167,5% σε 975.700 ταξιδιώτες. Μαζί με τον Δεκέμβριο τα μεγέθη αυτά αναμένεται να αυξηθούν περσιού κατά 5%. Ο στόχος για το 2023 είναι η ανάπτυξη αυτής της αγοράς περίπου κατά 10%.

Προς την κατεύθυνση αυτή κινείται ο υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικίλιας, ο οποίος, σύμφωνα με πηγές του υπουργείου, βρίσκεται κοντά σε λίαν ενθαρρυντικές ανακοινώσεις. «Η αναβάθμιση των σχέσεων με τις ΗΠΑ και η εποικοδομητική συνεργασία μας την περασμένη τουριστική σεζόν είναι το καλύτερο εκέγγυο για ακόμη πιο εντυπωσιακά αποτελέσματα», τονίζει μιλώντας στην «Κ» ο κ. Κικίλιας. Προσθέτει δε ότι «έχουμε εργαστεί σκληρά και με στρατηγική προκειμένου να πετύχουμε δύο βασικούς στόχους: πρώτον, να γίνει

Το πρόγραμμα απευθείας πτήσεων προς τη Βόρεια Αμερική

1. Νέα Υόρκη: Delta

Από τις 11 Μαρτίου 5 πτήσεις την εβδομάδα από το JFK και από τις 25 Μαρτίου καθημερινές πτήσεις

2. Νέα Υόρκη: United

Τρεις πτήσεις την εβδομάδα από τις 6 Απριλίου και καθημερινές από τις 6 Μαΐου

3. Νέα Υόρκη: American

Καθημερινές πτήσεις από τις 5 Μαΐου από το JFK

4. Νέα Υόρκη: Emirates

Καθημερινές πτήσεις από το Newark

5. Σικάγο: American

Καθημερινές πτήσεις από την 1η Ιουνίου

6. Φιλαδέλφεια: American

Καθημερινές πτήσεις από την 1η Ιουνίου

7. Καναδάς - Μόντρεαλ

Από τις 31 Μαρτίου κάθε Δευτέρα και Παρασκευή

8. Καναδάς - Τορόντο

Από τις 28 Μαρτίου κάθε Τρίτη, Πέμπτη και Σάββατο

9. Βοστώνη: Delta

Κάθε Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή και Κυριακή από τις 8 Μαΐου

Νέες απευθείας πτήσεις αναμένεται επίσης να ανακοινωθούν από την Ουάσινγκτον και την Ατλάντα, όπως και πέρυσι.

η Ελλάδα προορισμός όλο τον χρόνο και να φέρουμε περισσότερα έσοδα στη χώρα. Είμαστε διαρκώς σε συζητήσεις ώστε και το 2023 ο τουρισμός να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος για την ελληνική οικονομία». Ειδικότερα επιδιώκεται το πτητικό πρόγραμμα από και προς τις ΗΠΑ να ξεκινήσει νωρίτερα από κάθε άλλη χρονιά για όσο μεγαλύτερο αριθμό απευθείας πτήσεων. Το περυσινό πτητικό πρόγραμμα των αμερικανικών αερογραμμών έληξε προ εβδομάδας και το νέο για το 2023 ξεκινάει τον Μάρτιο. Οι διαβουλεύσεις που έχουν γίνει από τον υπουργό αλλά και τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών έχουν εξασφαλίσει για την ώρα 56 απευθείας πτήσεις την εβδομάδα από και προς τις ΗΠΑ. Και αναμένονται να προστεθούν και άλλες μέσα στο επόμενο χρονικό διάστημα.

Το εναρκτήριο λάκτισμα θα δοθεί στις 11 Μαρτίου από την Delta, με πτήση από το JFK προς το «Ελ. Βενιζέλος». Ο σχεδιασμός είναι 5 πτήσεις την εβδομάδα έως τις 24 Μαρτίου και καθημερινές πτήσεις από τις 25 Μαρτίου και μετά.

Από τη Νέα Υόρκη που ήρθαν πολλοί επισκέπτες στην Αθήνα, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, θα αναχωρούν 3 πτήσεις την εβδομάδα για Αθήνα από τις 6 Απριλίου και από τις 6 Μαΐου καθημερινά. Αλλά και η Emirates θα συνεχίσει τις καθημερινές απευθείας πτήσεις, ενώ και η American ξεκινάει το δικό της πρόγραμμα από τις 5 Μαΐου επίσης για κάθε μέρα.

Από το Σικάγο και τη Φιλαδέλφεια η απευθείας καθημερινή σύνδεση ξεκινάει με την επίσημη έναρξη του καλοκαιριού, την 1η Ιουνίου, με περισσότερες πτήσεις

σε σχέση με πέρυσι. Από τη Βοστώνη οι πτήσεις ξεκινούν, με βάση τις μέχρι στιγμής στοιχεία, για 4 μέρες την εβδομάδα αρκετά νωρίτερα, στις 8 Μαΐου.

Επίσης, μεγάλη ώθηση στις τουριστικές ροές αναμένεται να δώσουν οι πτήσεις από τον Καναδά με την πολυπληθή ελληνική παροικία. Από το Μόντρεαλ οι πτήσεις θα ξεκινήσουν 31 Μαρτίου, από Δευτέρα έως Παρασκευή και από την 1η Μαΐου θα γίνουν καθημερινά, με ήδη υψηλό ρυθμό προκρατήσεων. Από το Τορόντο, το πρώτο αεροπλάνο θα απογειωθεί 28 Μαρτίου 3 φορές την εβδομάδα. Στο πτητικό αυτό πρόγραμμα αναμένεται να προστεθούν και άλλες πτήσεις, ενώ όπως έδειξε και η περυσινή εμπειρία, πολλές αεροπορικές άλλαξαν τον τύπο των αεροσκαφών που χρησιμοποιούν με μεγαλύτερα μεγέθη.

Τορ επιλογή η Ελλάδα για Βρετανούς, Πολωνούς, Αυστριακούς, Νορβηγούς

Αλλά και για την Πολωνία, μια πολύ μεγάλη αγορά της Ανατολικής Ευρώπης, η οποία έχει σε μεγάλο βαθμό εξορροπήσει την απουσία Ρώσων και Ουκρανών τουριστών τον τελευταίο χρόνο, η Ελλάδα εξακολουθεί να παραμένει στην πρώτη θέση της προτίμησης για τους Πολωνούς, με βάση τα συμπεράσματα της εκδήλωσης B2B Greek-Polish Tourism Workshop. Εν τω μεταξύ, η Κρήτη συγκαταλέγεται στους 10 κορυφαίους προορισμούς που το 2023 θα καθορίσουν τις τάσεις στον τουρισμό περιπέτειας, φύσικ και ευεξίας σε ολόκληρο τον κόσμο, σύμφωνα με τα ευρήματα πρόσφατης έρευνας που διενήργησε η ισπανική εταιρεία παρο-

χής υπηρεσιών travel intelligence, Mabrian Technologies. Στην κατάταξη αυτή η Κρήτη αναδείχθηκε στη δεύτερη θέση, πίσω από το Μπαλί της Ινδονησίας και πάνω από το Αλγκάρβε της Πορτογαλίας, Βρετανία, Κορσική, Ουαλία, Σαρδηνία, Αττάλεια, Μαλδίβες και Σικελία συμπληρώνουν το top 10. Σύμφωνα με τις σχετικές πληροφορίες, η Κρήτη έχει ήδη συγκεντρώσει φέτος αύξηση των αεροπορικών θέσεων κατά 17% σε σχέση με πέρυσι, τόσο για τα δρομολόγια εσωτερικού όσο και εξωτερικού. Οσον αφορά τη διαμονή, είναι ο προορισμός με τη δεύτερη πιο ανταγωνιστική προσφορά μέσων τιμών στα ξενοδοχεία για τους επόμενους μήνες, σύμφωνα με τη Mabrian.

Η Κρήτη συγκαταλέγεται στους 10 κορυφαίους προορισμούς που το 2023 θα καθορίσουν τις τάσεις στον τουρισμό περιπέτειας.

Η Ελλάδα κατατάχθηκε μεταξύ των πλέον δημοφιλών προορισμών για το 2023, σύμφωνα με την Ένωση Βρετανών Ταξιδιωτικών Πρακτόρων (ABTA). Συγκεκριμένα, η Ελλάδα κατατάχθηκε στην 5η θέση της λίστας με τους 23 κορυφαίους προορισμούς της βρετανικής ταξιδιωτικής ένωσης για τη φετινή χρονιά. Πρώτη παρέμεινε η βασική ανταγωνίστρια της Ελλάδας στην Ευρώπη, η Ισπανία. Στη δεύτερη θέση βρίσκονται οι ΗΠΑ και έπονται Γαλλία στην τρίτη και Ιταλία στην τέταρτη.

Η Ελλάδα κατέλαβε μεταξύ των πλέον δημοφιλών προορισμών για το 2023, σύμφωνα με την Ένωση Βρετανών Ταξιδιωτικών Πρακτόρων.

Κλείνουν slots στα περιφερειακά αεροδρόμια

Στα τέλη Ιανουαρίου αναμένεται να οριστικοποιηθεί η πρώτη εικόνα για τις προγραμματισμένες πτήσεις από το εξωτερικό προς το αεροδρόμιο της Αθήνας και μετά τις 15 Φεβρουαρίου η αντίστοιχη εικόνα για τα 14 περιφερειακά αεροδρόμια. Οι ξένες αεροπορικές εταιρείες μιλούν αυτή την περίοδο με τις Αρχές των ελληνικών αεροδρομίων και, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες,

η εικόνα είναι θετική. Δηλαδή, αναμένεται να προστεθούν πτήσεις από νέους προορισμούς, αλλά και νέες εταιρείες να έρθουν στην Αθήνα και στα περιφερειακά αεροδρόμια. Επιπλέον, μεγαλύτερη δυναμικότητα προς την Ελλάδα προγραμματίζουν να διοχετεύσουν και τα μεγάλα τουριστικά γραφεία, κάποια εκ των οποίων λειτουργούν τις δικές τους αερογραμμές. Η συγκαταμεν-

αιοδοξία που επικρατεί αυτή τη στιγμή και μεταξύ των ξενοδόχων λόγω των προκρατήσεων αποδίδεται στο γεγονός ότι η ύφεση στις αγορές από τις οποίες έλκει επικοινωνία η Ελλάδα είναι ρηχότερη από ό,τι είχε εκτιμηθεί και η διάθεση για ταξίδια παραμένει ισχυρή. Την Παρασκευή ανακοινώθηκαν και τα τελευταία στοιχεία της Τραπεζής της Ελλάδος για τις αφίξεις και

τις εισπράξεις από το εξωτερικό κατά την προηγούμενη χρήση. Ειδικότερα, την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2022 οι αφίξεις ξένων ταξιδιωτών στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 90,3% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2021 και οι σχετικές εισπράξεις κατά 68,5%. Τα μεγέθη αυτά αντιστοιχούν στο 88,9% των αφίξεων στο ενδεκάμηνο του 2019 και στο 97,2% των εισπράξεων.

Αυξήθηκαν οι μέσες μηνιαίες αποδοχές κατά 12,4% στον ιδιωτικό τομέα

Αύξηση της απασχόλησης και των αποδοχών κυρίως όσον αμείβονταν με τον κατώτατο μισθό προκύπτει από την επίσημη έκθεση του πληροφωρικού συστήματος «Εργάνη» για το 2022 σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, όσο και με το 2019. Συγκεκριμένα, από τα στοιχεία της έκθεσης προκύπτει αύξηση του αριθμού των εργαζομένων κατά 13,3%, από 1.986.336 το 2019 σε 2.249.599 το 2022. Μάλιστα, η αύξηση είναι μεγαλύτερη για τις γυναίκες (15,8%). Επίσης καταγράφεται αύξηση των μέσων μηνιαίων αποδοχών κατά 12,4% από το 2019, ποσοστό που υπερβαίνει τον άνοδο του πληθωρισμού που μεσολάβησε. Ειδικότερα και σύμφωνα με την έκθεση:

1. Οι εργαζόμενοι στον ιδιωτικό τομέα αυξήθηκαν στο διάστημα 2019-2022 κατά 263.263 άτομα ή 13,3%. Η αύξηση ήταν μεγαλύτερη για τις γυναίκες (+15,8%) σε σχέση με τους άνδρες (+11,1%), με αποτέλεσμα το μερίδιο των γυναικών στο σύνολο των μισθωτών εργαζομένων να αυξηθεί κατά 1,1 μονάδα (από 46,6% το 2019 σε 47,7% το 2022).

2. Από τη σύγκριση των στοιχείων των δύο τελευταίων ετών προκύπτει ότι κατά το 2022 ο αριθμός των εργαζομένων που απασχολούνται με σχέση εξαρτη-

μένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2021 κατά 85.989 νέες θέσεις εργασίας, παρουσιάζοντας σε ετήσια βάση αύξηση κατά 3,97%.

3. Οι μέσες μηνιαίες αποδοχές διαμορφώθηκαν το 2022 σε 1.176,5 ευρώ μεικτά έναντι 1.046,3 ευρώ μεικτά το 2019.

4. Ο αριθμός των εργαζομένων που εντάσσονται στα χαμηλότερα εισοδηματικά κλιμάκια (έως 700 ευρώ τον μήνα) μειώθηκε το 2022 κατά 269.512 άτομα σε σχέση με το 2021. Αντίστοιχα αυξήθηκαν οι εργαζόμενοι που εντάσσονται σε όλα τα μισθολογικά κλιμάκια πάνω από τα 700 ευρώ. Ειδικότερα, σε σχέση με το 2021 αυξήθηκαν κατά 39,6% οι εργαζόμενοι με αποδοχές από 701-1.000 ευρώ μεικτά τον μήνα, ενώ σε σχέση με το 2019 η αύξηση του αριθμού των εργαζομένων σε αυτό το κλιμάκιο υπερβαίνει το 60%. Παράλληλα όμως, σε σχέση με το 2019 αυξήθηκε κατά 23% (+167.993) ο αριθμός των εργαζομένων που λαμβάνουν πάνω από 1.000 ευρώ.

5. Οι επικριθείσες που απασχολούσαν εργαζομένους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου το 2022 ήταν 294.892, έναντι 291.808 το 2021 και 265.212 το 2019.

Αναφερόμενος στο θέμα ο υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Κωστής Χατζηδάκης δήλωσε: «Από το 2019 η αγορά εργασίας έκανε ποσοτικά και ποιοτικά άλματα: η απασχόληση όσο και οι αμοιβές στον ιδιωτικό τομέα βελτιώθηκαν σημαντικά. Περισσότεροι εργαζόμενοι έβαλαν περισσότερα χρήματα στην τσέπη τους, ακόμη και αν συνυπολογίσουμε τον πληθωρισμό. Το αποτέλεσμα αυτό δεν ήταν τυχαίο αλλά οφείλεται στη συνολική οικονομική πολιτική της κυβέρνησης και ιδίως, σε ό,τι αφορά τις αποδοχές, στη διπλή αύξηση του κατώτατου μισθού που αποφασίστηκε πέρυσι. Αύξηση η οποία αποδείχθηκε στην πράξη ότι είχε μόνο θετικά αποτελέσματα: βελτίωσε τις αποδοχές χιλιάδων εργαζομένων, χωρίς να θέσει σε κίνδυνο την απασχόληση, την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη. Καταρρέει λοιπόν με τα πιο επίσημα στοιχεία η καταστροφολογία του ΣΥΡΙΖΑ. Φυσικά για τους ανέργους και τους εργαζομένους πρέπει να γίνουν ακόμη πολλά. Παράλληλα η κυβέρνηση γνωρίζοντας ότι πρέπει να υπάρξει ακόμη πιο ουσιαστική στήριξη των εργαζομένων, θα προχωρήσει και φέτος στην αύξηση του κατώτατου μισθού, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των εργαζομένων».

Ο «χάρτης» της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα

ΜΙΣΘΟΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ (ευρώ)	2019	2022	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2021-22	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2019-22
<500	406.416	336.400	-14,9%	-17,2%
501-700	298.295	126.450	-62,5%	-57,6%
701-1.000	561.151	898.282	39,6%	60,1%
1.001-1.500	404.763	510.140	14,4%	26,0%
1.501-3.000	260.092	306.316	9,8%	17,8%
>3.000	55.619	72.011	14,8%	29,5%
ΣΥΝΟΛΟ	1.986.336	2.249.599	4,0%	13,3%

ΠΗΓΗ: ΕΡΓΑΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Γ Ε Λ Ο Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Ε Σ

ΗΛΙΑΣ ΜΑΚΡΗΣ, ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗΣ,
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Το 2022 μέσα από τη σατιρική ματιά
των σκιτσογράφων της «Καθημερινής»

ΚΥΡΙΑΚΗ 29/1
ΜΕ ΤΗΝ

2025

Οι προϋποθέσεις για διανομή μερίσματος από τις τράπεζες

Συνέντευξη στην «Κ» του επικεφαλής του SSM, Αντρέα Ενρία

Συνέντευξη στην ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Σε κεφαλαιακά στρες τεστ θα υποβληθούν οι ελληνικές τράπεζες προκειμένου να πάρουν το πράσινο φως από τον εποπτικό μηχανισμό της ΕΚΤ για το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα SSM και να διανείμουν μερίσματα στους μετόχους τους.

Αυτό επισημαίνει στη συνέντευξη του στην «Κ» ο επικεφαλής του εποπτικού συμβουλίου του SSM Αντρέα Ενρία, εξηγώντας ότι η άσκηση για το μερίσμα θα βασίζεται κυρίως στις προβλέψεις των ιδίων των τραπεζών για την προσεχή τριετία και προβλέπεται να είναι λίγο πιο «ελαφριά» από τις παραδοχές των τυπικών στρες τεστ που διεξάγουν οι εποπτικές αρχές. Ο κ. Ενρία αναγνωρίζει τη σημαντική πρόοδο που έχουν πραγματοποιήσει οι ελληνικές τράπεζες στην εξυγίανση των ισολογισμών τους και παρά το γεγονός ότι η άνοδος των επιτοκίων ευνοεί την κερδοφορία τους, καλεί τις τράπεζες να δημιουργήσουν περισσότερα κεφαλαιακά αποθέματα στο μέλλον.

— Πώς θα περιγράφατε σήμερα την εικόνα του τραπεζικού τομέα, μετά τις διαδοχικές κρίσεις των τελευταίων ετών;

— Ο τραπεζικός τομέας βρίσκεται σε πολύ πιο ισχυρή θέση από ό,τι στο παρελθόν, παρά την πανδημία, τον πόλεμο, το ενεργειακό σοκ και την αστάθεια στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Η κεφαλαιακή θέση των τραπεζών είναι πολύ ισχυρή. Η εξυγίανση των ισολογισμών των τραπεζών όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια συνεχίστηκε, οπότε ο δείκτης συνέχισε να μειώνεται και η κερδοφορία με βάση ό,τι έχουμε δει μέχρι τώρα άγγιξε επίπεδα ρεκόρ το 2022. Επομένως, ήταν μια πολύ θετική χρονιά για τις τράπεζες. Επίσης τα επιτόκια έχουν παίξει έναν σημαντικό ρόλο από άποψη κερδοφορίας. Αυτά τα γενικά μηνύματα ισχύουν και για τις ελληνικές τράπεζες, οι οποίες πρέπει να επαινούνται για την πρόοδο που έχουν

σημειώσει στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, στην ενίσχυση των ισολογισμών τους, στη μείωση του κόστους και στο να γίνουν πιο αποτελεσματικές. Φυσικά υπάρχουν διαφορές μεταξύ των τραπεζών και υπάρχει ακόμη κάποια απόσταση που θα πρέπει να διανύσουν σε σχέση με κάποιες από τις ομίχλες στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά οι προσπάθειες που έγιναν ήταν τεράστιες και η πρόοδος ήταν πολύ θετική.

— Δύο από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες στην Ελλάδα έχουν ανακοινώσει την πρόθεσή τους να προχωρήσουν στη διανομή μερίσματος. Από ποιους παράγοντες θα εξαρτηθεί και ποια είναι τα δεδομένα που θα εξετάσετε για να λάβετε τις αποφάσεις σας;

— Η προοπτική διανομής μερίσματος εντάσσεται στο πλαίσιο της ομαλοποίησης της αγοράς και η αντιμετώπιση που θα έχουν οι ελληνικές τράπεζες είναι η ίδια με αυτή που έχουμε για κάθε τράπεζα υπό την εποπτεία μας. Η προσέγγισή μας αφορά το μέλλον. Ζητήσαμε λοιπόν από τις τράπεζες να μας δώσουν τις κεφαλαιακές τους προβλέψεις και προβολές, σύμφωνα με ένα βασικό σενάριο σε ό,τι αφορά τα επιτόκια για τα επόμενα τρία χρόνια, και ένα δυσμενές σενάριο. Εφόσον κάτω από το δυσμενές σενάριο, το οποίο είναι αρκετά συντηρητικό, οι τράπεζες μπορούν να παραμείνουν πάνω από τα εποπτικά όρια, τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και τα αποθέματα ασφαλείας που έχουμε θέσει, δεν θα αντιταχούμε στη διανομή μερίσματος.

Φυσικά, το καθήκον των εποπτικών μας ομάδων είναι να βεβαιωθούν ότι τα συστημικά σενάρια λαμβάνουν σοβαρά υπόψη όλους τους πιθανούς κινδύνους, είτε αυτοί προέρχονται από το ενδεχόμενο ύφεσης—που είναι λιγότερο πιθανή, αλλά υπαρκτός ως κίνδυνος στη ζώνη του ευρώ— είτε από την ταχύτητα από την αναμενόμενη ή και υψηλότερη από την ανα-

Ο επικεφαλής του εποπτικού μηχανισμού της ΕΚΤ για το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα SSM, Αντρέα Ενρία, αναγνωρίζει την πρόοδο που έχουν πραγματοποιήσει οι ελληνικές τράπεζες στην εξυγίανση των ισολογισμών τους.

μενόμενη αύξηση των επιτοκίων, που θα μπορούσε να είναι καλή για ορισμένες τράπεζες, αλλά θα μπορούσε επίσης να θέσει σε κίνδυνο τη συνέπεια πληρωμής ορισμένων πελατών. Η διανομή μερίσματος είναι για εμάς θέμα κεφαλαίων, γιατί πρόκειται για κεφάλαια που βγαίνουν από τον ισολογισμό της τράπεζας. Αρα, πρέπει να είμαστε βέβαιοι και να μη μετανιώσουμε ότι ακόμη και μετά την αφαίρεση κεφαλαίων προς τους μετόχους, οι τράπεζες θα παραμείνουν σε ασφαλή τροχιά.

— Η άσκηση αυτή θα έχει τα χαρακτηριστικά του στρες τεστ;

— Όχι, πρόκειται για κάτι διαφορετικό. Το τακτικό τεστ αντοχής που γίνεται κάθε δύο χρόνια με την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, είναι περισσότερο ένα είδος τεστ ανθεκτικότητας με βάση ένα πολύ «σκληρό» σενάριο πάνω σε ένα στατικό ισολογισμό. Αρα έχει τον χαρακτήρα ενός σοκ για τις τράπεζες, οι οποίες δεν μπορούν να αλλάξουν τη σύνθεση των ισολογισμών τους και με αυτή την έννοια είναι πολύ πιο αυστηρό από πλευράς απαιτήσεων. Η άσκηση για το μερίσμα θα βασίζεται κυρίως στις προβλέψεις των ιδίων των τραπεζών και παρά το γεγονός ότι από εποπτικής σκοπιά αποτελεί μια πρόκληση, είναι λίγο πιο «ελαφριά», γιατί βασίζομαστε

στις υποθέσεις και τις εκτιμήσεις των ιδίων των τραπεζών.

— Με δεδομένο ότι ένα σημαντικό μέρος της κερδοφορίας των ελληνικών τραπεζών βασίστηκε μέχρι πρόσφατα σε έκτακτα χρηματοοικονομικά κέρδη, πιστεύετε ότι το αίτημα μπορεί να τεκμηριωθεί;

— Η προοπτική μας είναι πολύ προοδευτική. Δεν βασίζεται στην κερδοφορία μιας χρονιάς. Εάν πρόκειται για εφάπαξ κέρδη που έχουν δημιουργηθεί σε μια χρονιά, αλλά η τράπεζα δεν είναι σε θέση να παράγει την ίδια κερδοφορία τα επόμενα χρόνια, αυτό θα φανεί στις προβολές για το μέλλον και στον βαθμό που μια τράπεζα δεν είναι σε θέση να δημιουργεί κεφάλαια, θα είναι πιο αδύναμη στο μέλλον. Για εμάς, αυτό που πρέπει να δούμε είναι εάν η τράπεζα είναι σε θέση να είναι επαρκώς κερδοφόρα, ώστε να δημιουργεί επαρκείς πόρους τα επόμενα χρόνια, να ανταμείβει τους μετόχους της και να διατηρεί παράλληλα τα κεφάλαιά της σε ασφαλή πορεία.

— Παρά το γεγονός ότι οι ελληνικές τράπεζες είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένες, οι κεφαλαιακοί τους δείκτες υπολείπονται από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο. Πιστεύετε ότι πρέπει να συνεχί-

Ζητήσαμε από τις τράπεζες να μας δώσουν τις κεφαλαιακές τους προβλέψεις, σύμφωνα με ένα βασικό σενάριο σε ό,τι αφορά τα επιτόκια για τα επόμενα τρία χρόνια και ένα δυσμενές σενάριο.

Ο τραπεζικός τομέας βρίσκεται σε πολύ πιο ισχυρή θέση από ό,τι στο παρελθόν, παρά την πανδημία, τον πόλεμο και το ενεργειακό σοκ.

Επενδυτές με όραμα

— Η κυβέρνηση έχει ανοίξει τη διαδικασία αποένδυσης από τις τράπεζες στις οποίες έχει συμμετοχή. Ποιος θα είναι ο ρόλος σας σε αυτή τη διαδικασία;

— Εφόσον το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ξεκινήσει τη διαδικασία αποένδυσης, όπως έχουν ανακοινώσει ότι θα κάνουν τα επόμενα χρόνια, το κύριο μέλημα για εμάς είναι ποιος θα αγοράσει αυτά τα μερίδια. Αυτό που είναι σημαντικό είναι να έχουμε ισχυρούς μετόχους. Φυσικά, εάν πρόκειται για ποσοστά πάνω από ορισμένα όρια, θα αξιολογήσουμε την ποιότητα των μετόχων και στη συνέχεια για εμάς αυτό που είναι σημαντικό είναι να έχουμε επενδυτές που φέρνουν ένα ισχυρό επιχειρηματικό όραμα για τις τράπεζες και διασφαλίζουν την ανώτατη και την ασφάλεια των τραπεζών στο μέλλον.

— Πιστεύετε ότι οι ελληνικές τράπεζες είναι σε θέση να προσελκύσουν υψηλό επίπεδο επενδυτές με βάση τα κριτήρια καταλληλότητας;

— Νομίζω ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί πρόσφατα έχει ανοίξει τον δρόμο για επενδυτές τόσο σε τοπικό ή διεθνές επίπεδο για να εξετάσουν τέτοιου είδους επενδύσεις. Αυτό που είναι σημαντικό είναι ότι οι τράπεζες έχουν γίνει ξανά ελκυστικές και αυτό είναι μέτρος της διαδικασίας ομαλοποίησης. Οντας ελκυστικές στις αγορές κεφαλαίου, μπορούν να γίνουν επίσης πιο ελκυστικές σε άλλες αγορές χρηματοδότησης, καθώς όπως και οι άλλες τράπεζες, έτσι και οι ελληνικές στο πλαίσιο της εξομάλυνσης της νομομαθητικής πολιτικής θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν πολύ περισσότερο από την αγορά για να επιτύχουν τους στόχους για τις ελαχίστες απαιτούμενες επιλέξιμες υποκατηγορίες. Επομένως, είναι ένα σημαντικό στοιχείο για την πρόοδό τους σε αυτές τις αγορές και στη χρηματοδότηση με λογικούς όρους.

Θα υπάρξει μια ελαφρά αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων

— Ανυποχέτες για το ενδεχόμενο δημιουργίας νέων κόκκινων δανείων; Υπάρχουν ενδείξεις επιδείνωσης του χαρτοφυλακίου των τραπεζών;

— Μέχρι στιγμής, οι δείκτες ποιότητας του ενεργητικού εξακολουθούν να είναι αρκετά θετικοί. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και ο αντίστοιχος δείκτης συνέχισαν να μειώνονται καθ' όλη τη διάρκεια του 2022. Αν κοιτάξουμε τους παράγοντες που οδηγούν σε αυτήν την πτώση, ο πιο σημαντικός ήταν οι πωλήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων και οι τιτλοποιήσεις μέσω του προγράμματος «Ηρακλής». Αν δούμε τις εισροές και τις εκροές των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η εικόνα είναι πιο ισορροπημένη και υπάρχει περισσότερη σταθερότητα. Εντούτοις αρχίζουμε να βλέπουμε μια μικρή αύξηση αυτού που ονομάζουμε δεύτερο στάδιο, δηλαδή δάνεια που δείχνουν σημάδια επιδείνωσης. Δεν είναι ακόμη μη εξυπηρετούμενα, αλλά έχουν ενδείξεις επιδείνωσης. Εχουμε φτάσει στο υψηλότερο επίπεδο από την έναρξη της τραπεζικής ένωσης και το ποσοστό τους πλησιάζει στο 10%.

— Και πάλι το ποσοστό είναι υψηλό.

— Παρά το γεγονός ότι το ποσοστό

αυτό είναι λίγο υψηλό, δεν πρόκειται για τεράστια αύξηση. Έτσι, προς το παρόν και εφόσον προσβλέπουμε στο βασικό σενάριο μιας σύντομης και ρηχής ύφεσης και αύξησης των επιτοκίων, λόγω και της εξομάλυνσης της νομισματικής πολιτικής, θα υπάρξει ελαφρά αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά πιθανότατα αυτή θα αντισταθμιστεί από την αύξηση των εσόδων και των περιθωρίων. Αρα αυτό είναι θετικό για τις ευρωπαϊκές τράπεζες. Φυσικά, όπως είπα και πριν, αυτός είναι ένας μέσος όρος. Κάτω από αυτόν τον μέσο όρο θα υπάρχουν νικητές και ηττημένοι, επομένως θα υπάρχουν κάποιες τράπεζες που θα τα πάνε πολύ καλύτερα, και κάποιες τράπεζες που θα δυσκολευτούν, και οι εποπτικές αρχές είναι εδώ για να νοιάζονται για τις τράπεζες μεμονωμένα και όχι για τους μέσους όρους. Αυτό θα είναι λοιπόν το κύριο σημείο προσοχής για εμάς. Το άλλο σημείο είναι, φυσικά, ότι ο πόλεμος, η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, δημιουργήσαν ένα ενεργειακό σοκ, που με τη σειρά του έχει δημιουργήσει άλλα στοιχεία πιθανών εντάσεων, καθώς ορισμένοι μεταποιητικοί κλάδοι αντιμετωπίζουν επίσης σημαντική αύξηση του ενεργει-

Οι τράπεζες κατάλαβαν ότι έπρεπε να επενδύσουν σε έναν ψηφιακό μετασχηματισμό και να προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες.

ακού κόστους, και αυτό σημαίνει ότι μπορούν να δυσκολευθούν να πληρώσουν τα δάνειά τους. Αυτοί λοιπόν είναι οι τομείς στους οποίους εστιάζουμε την προσοχή μας.

— Οι ελληνικές τράπεζες έχουν δεχθεί την κυβερνητική κριτική για το ύψος των προμηθειών που χρεώνουν σε μια σειρά υπηρεσίες, όπως οι άμεσες πληρωμές. Πιστεύετε ότι είναι άδικο η κριτική;

— Δεν μπορεί να σχολιάσω, γιατί δεν γνωρίζω αρκετά την όλη διαδικασία. Αυτό που μπορώ να πω είναι ότι από εποπτική σκοπιά, ως αρχή, πιστεύουμε ότι εναπόκειται στις τράπεζες να καθορίσουν τις αμοιβές και τις προμήθειες των προϊόντων των υπηρεσιών τους και στη συνέχεια εναπόκειται στον πε-

λάτη να αποφασίσει εάν είναι ικανοποιημένος ή όχι με αυτού του είδους τις υπηρεσίες. Στον τομέα των πληρωμών, έχω παρατηρήσει ότι στον ευρωπαϊκό χώρο υπάρχει μια ισχυρή τάση για άνοιγμα ανταγωνισμού και από τρίτους παρόχους, από μη τραπεζικούς παρόχους για υπηρεσίες πληρωμών, οι οποίοι μπορούν να έχουν απευθείας πρόσβαση στους λογαριασμούς των πελατών στις τράπεζες και να εκτελούν πληρωμές, εφαρμόζοντας χαμηλότερες προμήθειες ορισμένες φορές. Επίσης, εάν οι πελάτες δεν είναι ικανοποιημένοι, θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες από άλλους παρόχους. Πιστεύω λοιπόν ότι η οδός για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, εάν υπάρχουν προβλήματα, είναι σίγουρα ένας ισχυρός ανταγωνισμός στην αγορά.

— Με δεδομένο ότι τα έσοδα από προμήθειες αντιπροσωπεύουν χαμηλό ποσοστό των εσόδων τους σε σύγκριση με τις άλλες ευρωπαϊκές τράπεζες, πιστεύετε ότι υπάρχει περιθώριο για την ενίσχυση αυτής της πηγής κερδοφορίας;

— Το πρότυπο μιας ασφαλούς και υγιούς τράπεζας σε ευρωπαϊκό επίπεδο,

είναι μια τράπεζα που, υπό διαφορετικές συνθήκες του οικονομικού κύκλου ή χρηματοπιστωτικές συνθήκες, είναι σε θέση να παράγει μια σταθερή ροή των εσόδων και των κερδών. Αυτό σημαίνει επίσης ότι πρέπει να έχουν κάποια διαφοροποίηση των πηγών κερδών. Επομένως, είναι καλό να έχουμε παραδοσιακά κέρδη από τη λήψη καταθέσεων και τον δανεισμό, τις παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες, αλλά είναι επίσης καλό να έχουμε κάποια κέρδη από υπηρεσίες που παρέχονται στους πελάτες μέσω προμηθειών. Έχοντας και τα δύο αυτά σκέλη αρκετά ισχυρά, οι τράπεζες μπορούν να συνεχίσουν να έχουν καλή ροή κερδών ακόμη και όταν ένα από τα δύο σκέλη διαταραχθεί λόγω κυκλικών συνθηκών ή εξελίξεων στην αγορά.

— Πώς βλέπετε τον ανταγωνισμό από τρίτους παρόχους; Είναι απειλή για τα χαρακτηριστικά για ένα αποτελεσματικό επιχειρηματικό μοντέλο δεδομένης της τάσης ψηφιοποίησης;

— Γενικότερα, διαπιστώνουμε μια διαδικασία μέσω της οποίας διαφορετικοί τύποι παίκτων έχουν αρχίσει να «πι-

τιθενται» σε διαφορετικά μέρη της αλυσίδας υπηρεσιών των τραπεζών. Μεταξύ αυτών είναι οι τομείς των πληρωμών, της χρηματοδότησης μέσω καταναλωτικών δανείων, του συναλλάγματος και διαπιστώνουμε ότι μεγάλοι παίκτες, όπως η Amazon και η Google, έχουν αρχίσει να προσφέρουν στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες μέσω των πλατφορμών τους. Αυτό έχει θεωρηθεί πρόκληση για τις τράπεζες, οι οποίες στο πρώτο στάδιο ήταν αρκετά αμυντικές, λέγοντας ότι «πρέπει να απωθήσουμε αυτές τις οντότητες που δεν υπόκεινται σε ρύθμιση, καθώς δεν υπάρχουν ίσοι όροι ανταγωνισμού». Νομίζω όμως ότι η πανδημία άλλαξε την αφήγηση. Πλέον, οι ίδιες οι τράπεζες κατάλαβαν ότι έπρεπε να επενδύσουν σε μια ατζέντα ψηφιοποίησης, σε έναν ψηφιακό μετασχηματισμό και να είναι σε θέση να προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες στους πελάτες τους, και να τις χρησιμοποιούν ως τρόπο για να κρατήσουν τους πελάτες συνδεδεμένους μαζί τους και να μειώσουν τα έξοδά τους. Οι τράπεζες που το έχουν κάνει αυτό, επενδύοντας σημαντικά ποσά σε ψηφιακές τεχνολογίες, είναι οι τράπεζες που τώρα τα πάνε πολύ καλά στην αγορά.

Παράθυρο για νέες παροχές από την πώση της τιμής φυσικού αερίου

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΛΑΡΑ

Προεκλογικό δώρο στην κυβέρνηση μπορεί να αποδειχθούν οι χαμηλότερες τιμές φυσικού αερίου, αφού—εφόσον διατηρηθούν— μειώνουν την ανάγκη στήριξης των τιμολογίων ρεύματος, δημιουργώντας δημοσιονομικό χώρο για άλλες παροχές.

Υψηλόβαθμη πηγή του οικονομικού επιτελείου σημειώνει χτες ότι με τις σημερινές τιμές των 60 ευρώ/MWh ίσως και να μη χρειαστεί καθόλου να χρησιμοποιηθούν για επιδοτήσεις τα 600 εκατ. ευρώ που είχε προβλέψει γ' αυτόν τον σκοπό στο αποθεματικό του ο προ-

ϋπολογισμός, ο οποίος είχε συνταχθεί με παραδοχή για υπερδιπλάσια τιμή φυσικού αερίου. Επίσης, οι χαμηλότερες τιμές αερίου μπορεί να προσθέσουν 0,5 έως 1 μονάδα στο ΑΕΠ. Όμως, πρόσθεσε, ακόμη είναι πρόωρο να εξαχθούν συμπεράσματα, καθώς μένει να φανεί πώς θα εξελιχθούν ο χειμώνας και ο πόλεμος. Εξάλλου, σύμφωνα με τον ίδιο, οι μειωμένες τιμές του φυσικού αερίου θα φανούν στις τιμές του ρεύματος του Φεβρουαρίου, με βάση το σύστημα που ακολουθείται στην Ελλάδα.

Εν τω μεταξύ, μειωμένο κατά 0,2-0,6% του ΑΕΠ, έναντι στόχου για 1,6% του ΑΕΠ, είναι πιθανό να κλείσει το

Ενδεχομένως να μη χρησιμοποιηθούν για επιδοτήσεις τα 600 εκατ. ευρώ που προβλέπε ο προϋπολογισμός.

πρωτογενές έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού του 2022, σύμφωνα με τα χθεσινά στοιχεία εκτέλεσής του. Συγκεκριμένα, το πρωτογενές έλλειμμα διαμορφώθηκε σε 6,6 δισ. ευρώ, έναντι στόχου για πρωτογενές έλλειμμα 8,5 δισ. ευρώ, κάτι που συνιστά μήνυμα

στις αγορές, σύμφωνα με την πηγή του οικονομικού επιτελείου. Η τάση αυτή δείχνει μια βελτίωση έναντι του στόχου κατά 0,2%-0,3% του ΑΕΠ, ενώ άλλο ένα 0,3% του ΑΕΠ είναι πιθανό να προστεθεί αν η Eurostat συνυπολογίσει στο 2022 τα έσοδα από την τελευταία δόση επιστροφής των SMPs και ANFAs, που δεν έχουν ακόμη εισπραχθεί. Διαφορετικά, αυτά θα βελτιώσουν το αποτέλεσμα του 2023, για το οποίο ο προϋπολογισμός προβλέπει πρωτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ.

«Τα στοιχεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Δεκεμβρίου», δήλωσε ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών

Θόδωρος Σκυλακάκης, «είναι με ασφάλεια συμβατά με τον στόχο για το έλλειμμα που έχει τεθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού. Θα πρέπει να αναμένουμε και την εκτέλεση των εσόδων του Ιανουαρίου και του Φεβρουαρίου, καθώς και τις σχετικές, δημοσιονομικές προσαρμογές που πραγματοποιεί η Eurostat για να επιβεβαιωθεί η συγκεκριμένη πρόβλεψη».

Τα έσοδα από φόρους ανήλθαν σε 55,3 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 180 εκατ. ευρώ ή 0,3% έναντι του στόχου που είχε περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού. Αν, όμως, ληφθεί υπόψη η παράταση που δόθηκε στην

είσπραξη των τελών κυκλοφορίας έως το τέλος Φεβρουαρίου 2023, η πραγματική αύξηση των εσόδων είναι ακόμη μεγαλύτερη, σημειώνει η ανακοίνωση του υπουργείου Οικονομικών.

Οι δαπάνες, από την άλλη, ανήλθαν σε 71,3 δισ., μειωμένες κατά σχεδόν 2 δισ. ευρώ ή 2,7% έναντι του στόχου που είχε περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού. Μεταξύ άλλων, αυτό οφείλεται στη μη απορρόφηση μέρους των πιστώσεων που είχαν διατεθεί από το αποθεματικό για διαδικαστικούς λόγους. Υποκείμενα 591 εκατ. ευρώ εμφανίζεται και στις πληρωμές επενδυτικών δαπανών.

Οι αναπλάσεις τμημάτων φέρνουν υπεραξίες

Δεκαπέντε παρεμβάσεις και ανακατασκευές κτιρίων, που αναβαθμίζουν περιοχές της Αθήνας και ενισχύουν τις τιμές των ακινήτων

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Σε αναβάθμιση σημαντικών τμημάτων του λεκανοπεδίου της Αττικής, ιδίως στο κέντρο της Αθήνας, αναμένεται να οδηγήσουν 15 έργα ανάπλασης και ανακατασκευής κτιρίων που είτε υλοποιούνται ήδη είτε πρόκειται να ξεκινήσουν τους επόμενους μήνες. Από την αποκατάσταση της κατοικίας της Μαρίας Κάλλας στην οδό Πατισίων, όσο και την ανταπόκριση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας σε ζήτηση που δεν ικανοποιείται από την υφιστάμενη προσφορά στην αγορά ακινήτων, όπως για παράδειγμα η δημιουργία διαμερισμάτων στο ξενοδοχείο Hilton, σημειώνει η κ. Αγαπητίδου. Στην περίπτωση της ανάπλασης της Στοάς Αρσακείου, η οποία μετατρέπεται σε έναν πολυκώρο προώθησης της ελληνικής διατροφής (food hall), προκύπτει συνδυασμός και των δύο, καθώς από τη μια αναβαθμίζεται ένας υφιστάμενος εμβληματικός χώρος κι από την άλλη προσφέρεται κάτι νέο στην αγορά. Το έργο υλοποιείται από την εταιρεία Legendary Foods, με τη συμμετοχή και της εφοπλιστικής οικογένειας Οικονόμου. Το ακίνητο έχει εκμισθωθεί από τη Φιλεκπαίδευτική Εταιρεία Α.Ε.

Από τις μεγαλύτερες παρεμβάσεις αστικής ανάπλασης με διατήρηση των υφιστάμενων κτιρίων επιχειρεί ο όμιλος Βιοχάλκο, μέσω της Noval Property ΑΕΕΑΠ. Η επιδιωκόμενη επένδυση προωθεί την «ανασύσταση» και ενίσχυση του Πολιτιστικού Πόλου Ελαιώνα, μέσω των νέων προτεινόμενων δραστηριοτήτων, που θα λειτουργούν συμπληρωματικά με έντονο πολιτιστικό χαρακτήρα.

Οι υπό εξέλιξη επενδύσεις μπορούν να προσδώσουν υπεραξίες, οι οποίες ίσως ξεπεράσουν και το 25% σε βάθος χρόνου.

Η εταιρεία σχεδιάζει ένα σύνθετο πολιτιστικό, εμπορικό και τουριστικό πόλο έλξης επισκεπτών από όλη την Αττική, διατηρώντας τα παλιά βιομηχανικά κτίρια, αλλά επανασχεδιάζοντάς τα, ώστε να λειτουργούν με άλλες χρήσεις. Για παράδειγμα, δύο από τα διατηρητέα κτίρια θα μετατραπούν σε μουσείο και χώρο ψηφιακής τέχνης. Αντίστοιχα, σχεδιάζονται καταστήματα και χώροι εστίασης, κυρίως στα ισόγεια των κτιρίων, ενώ στον πυρήνα της έκτασης των 70 στρεμμάτων προωθείται η λειτουργία ενός ανοικτού πολυχώρου με θέμα τη διατροφή και τη γαστρονομία. Στο ακίνητο θα δημιουργηθεί και συγκρότημα κατοικιών, όπως επίσης ένα ξενοδοχείο με πρόσοψη στην οδό Πειραιώς.

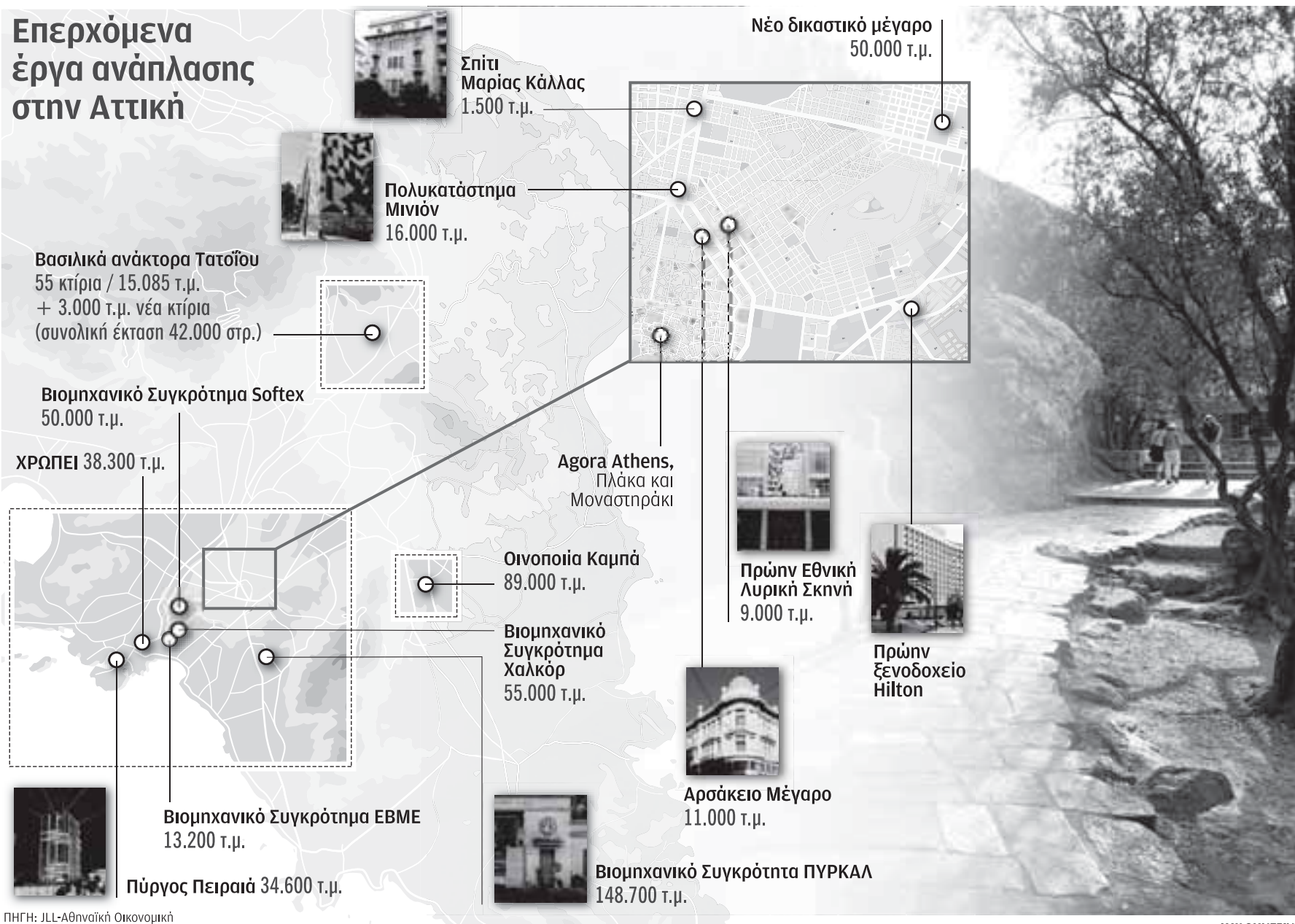
Συνολικά αναμένεται να αναπτυχθούν 55.000 τ.μ., εκ των οποίων 25% θα αφορά κατοικίες, 25% γραφεία, 14% το ξενοδοχείο, 20% θα φιλοξενεί χρήσεις εμπορίου και εστίασης και ένα επιπλέον 14% πολιτιστικές εγκαταστάσεις. Θα πρόκειται για την πρώτη «γεγονιδια» στην Ελλάδα, που θα λάβει πιστοποίηση κατά LEED Gold για την υποστήριξη πρακτικών χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Εκτιμάται ότι οι απαιτούμενες αδειοδοτήσεις θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το δεύτερο εξάμηνο του 2024.

«Στα έργα που έχουν ξεκινήσει ή και προγραμματίζονται σήμερα, παρατηρούμε τόσο τη διάθεση της Πολιτείας να διασώσει ιστορικά κτίρια, όπως το σπίτι της Μαρίας Κάλλας στην οδό Πατισίων, όσο και την ανταπόκριση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας σε ζήτηση που δεν ικανοποιείται από την υφιστάμενη προσφορά στην αγορά ακινήτων, όπως για παράδειγμα η δημιουργία διαμερισμάτων στο ξενοδοχείο Hilton», σημειώνει η κ. Αγαπητίδου. Στην περίπτωση της ανάπλασης της Στοάς Αρσακείου, η οποία μετατρέπεται σε έναν πολυκώρο προώθησης της ελληνικής διατροφής (food hall), προκύπτει συνδυασμός και των δύο, καθώς από τη μια αναβαθμίζεται ένας υφιστάμενος εμβληματικός χώρος κι από την άλλη προσφέρεται κάτι νέο στην αγορά. Το έργο υλοποιείται από την εταιρεία Legendary Foods, με τη συμμετοχή και της εφοπλιστικής οικογένειας Οικονόμου. Το ακίνητο έχει εκμισθωθεί από τη Φιλεκπαίδευτική Εταιρεία Α.Ε.

Από τις μεγαλύτερες παρεμβάσεις αστικής ανάπλασης με διατήρηση των υφιστάμενων κτιρίων επιχειρεί ο όμιλος Βιοχάλκο, μέσω της Noval Property ΑΕΕΑΠ. Η επιδιωκόμενη επένδυση προωθεί την «ανασύσταση» και ενίσχυση του Πολιτιστικού Πόλου Ελαιώνα, μέσω των νέων προτεινόμενων δραστηριοτήτων, που θα λειτουργούν συμπληρωματικά με έντονο πολιτιστικό χαρακτήρα.

Η εταιρεία σχεδιάζει ένα σύνθετο πολιτιστικό, εμπορικό και τουριστικό πόλο έλξης επισκεπτών από όλη την Αττική, διατηρώντας τα παλιά βιομηχανικά κτίρια, αλλά επανασχεδιάζοντάς τα, ώστε να λειτουργούν με άλλες χρήσεις. Για παράδειγμα, δύο από τα διατηρητέα κτίρια θα μετατραπούν σε μουσείο και χώρο ψηφιακής τέχνης. Αντίστοιχα, σχεδιάζονται καταστήματα και χώροι εστίασης, κυρίως στα ισόγεια των κτιρίων, ενώ στον πυρήνα της έκτασης των 70 στρεμμάτων προωθείται η λειτουργία ενός ανοικτού πολυχώρου με θέμα τη διατροφή και τη γαστρονομία. Στο ακίνητο θα δημιουργηθεί και συγκρότημα κατοικιών, όπως επίσης ένα ξενοδοχείο με πρόσοψη στην οδό Πειραιώς.

Συνολικά αναμένεται να αναπτυχθούν 55.000 τ.μ., εκ των οποίων 25% θα αφορά κατοικίες, 25% γραφεία, 14% το ξενοδοχείο, 20% θα φιλοξενεί χρήσεις εμπορίου και εστίασης και ένα επιπλέον 14% πολιτιστικές εγκαταστάσεις. Θα πρόκειται για την πρώτη «γεγονιδια» στην Ελλάδα, που θα λάβει πιστοποίηση κατά LEED Gold για την υποστήριξη πρακτικών χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Εκτιμάται ότι οι απαιτούμενες αδειοδοτήσεις θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το δεύτερο εξάμηνο του 2024.

Ανακατασκευές κτιρίων αντί νέων αναπτύξεων

Ενας ακόμη κρίσιμος παράγοντας που εξηγεί τη στροφή των ιδιωτών προς έργα ανακατασκευής και ανάπλασης κτιρίων είναι τα σημαντικά πλεονεκτήματα που προσφέρουν έναντι της πλήρους κατασκευής ενός κτιρίου εξαρχής. Τα οφέλη είναι διττά, τόσο οικονομικά όσο και περιβαλλοντικά.

Μια ανακατασκευή έχει σαφώς λιγότερο κόστος, καθώς χρησιμοποιούνται λιγότερα υλικά. Αυτό μεταφράζεται σε χαμηλότερη παραγωγή ρύπων, όπως διοξείδιο του άνθρακα, το οποίο παράγεται από τη χρήση ενεργηθόρων και ρυπογόνων υλικών, όπως ο χάλυβας και το σκυρόδεμα. Λιγότερα υλικά σημαίνουν και λιγότερα απορρίμματα, όπως επίσης και μεταφορικό έργο, που επίσης ρυπαίνει λόγω της χρήσης φορτηγών ο-

χημάτων. Ταυτόχρονα, μέσω των ανακατασκευών αναδεικνύεται και αξιοποιείται το υπάρχον κτιριακό απόθεμα της πόλης.

Στην πρόσφατη ετήσια έκθεση Emerging Trends in Real Estate, που πραγματοποιεί η PwC για λογαριασμό του Urban Land Institute (ULI), επισημαίνεται ότι το 54% των ακινήτων που αποκτήθηκαν τον τελευταίο χρόνο από επενδυτικά κεφάλαια άλλαξε χρήση. Το ποσοστό αυτό αναμένεται να αυξηθεί σε 78% κατά τη διάρκεια των επόμενων πέντε ετών. Στην περίπτωση των υφιστάμενων κτιρίων γραφείων η πιο δημοφιλής επιλογή με 64% είναι η μετατροπή τους σε κατοικίες, ενώ ακολουθεί με 18% η μετατροπή τους σε κτίρια μεικτής χρήσης, π.χ. μέσω της προσθήκης

χώρων εστίασης. Αντίστοιχα, σε υφιστάμενα εμπορικά κέντρα ή πάρκα, η πιο δημοφιλής επιλογή με 33% είναι η μετατροπή τους σε κτίρια μεικτής χρήσης, ενώ ακολουθούν οι κατοικίες με 26% και τα logistics με 18%.

Στελέχη της αγοράς, όπως ο Τάσος Κοτζαναστάσης, εκτελεστικό μέλος της παγκόσμιας διοικούσας επιτροπής του ULI και διευθύνων σύμβουλος της διεθνούς εταιρείας διαχείρισης επενδύσεων ακινήτων 8G Group, σημειώνουν ότι «στην Ελλάδα δεν υπάρχουν πολλά κτίρια τα οποία να πληρούν τα κριτήρια ESG, με αποτέλεσμα να οδεύουν προς την απαξίωση, αν δεν επενδυθούν σημαντικά κεφάλαια για την ενεργειακή και λειτουργική τους αναβάθμιση τα επόμενα χρόνια. Αυτή η τάση έχει αρχίσει

να γίνεται πλέον εμφανής και στο εξωτερικό, καθώς οι επενδυτές προτιμούν να αγοράσουν υφιστάμενα ακίνητα και να τα ανακατασκευάσουν, παρά να προχωρήσουν σε νέες αναπτύξεις κτιρίων». Με τον τρόπο αυτό περιορίζεται το αποτύπωμα άνθρακα και μειώνεται η επιβάρυνση του περιβάλλοντος.

Στην περίπτωση της υφιστάμενης συγχυρίας, το στοιχείο αυτό καθίσταται ακόμη πιο κρίσιμο, λόγω της σημαντικής ανταίτησης τόσο του κόστους των υλικών κατασκευής όσο και των εργατικών. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με την έρευνα της PwC, το 62% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι η αγορά και ανακατασκευή ενός υφιστάμενου κτιρίου είναι η προτιμότερη επιλογή για την απόκτηση νέων ακινήτων.

Νέες χρήσεις πολιτισμού, φιλοξενίας, αλλάζουν ριζικά την περιοχή του Μουσείου

Μια από τις πλέον χαρακτηριστικές περιοχές του κέντρου της Αθήνας η οποία έχει τεθεί σε τροχιά ολικής αναβάθμισης είναι το τμήμα της Λ. Πατισίων περί το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, γνωστή και ως «Μουσείο». Κοντά στην πλατεία Βικτωρίας και δίπλα στο Πολυτεχνείο, στην περιοχή έχουν συγκεντρωθεί μια σειρά από επενδύσεις αναπλάσεων που θα τη μετατρέψουν σε έναν από τους σημαντικότερους προορισμούς της πόλης, με χρήσεις πολιτισμού, φιλοξενίας, διαμονής και εργασίας.

Η πιο πρόσφατη κίνηση αφορά την αναβάθμιση του σπιτιού της Μαρίας Κάλλας. Όπως έγινε γνωστό τον προ-

ηγούμενο μήνα, το κτίριο που βρίσκεται στη συμβολή της Λ. Πατισίων 61 με την οδό Σκαρμαγκά, ένα τετραώροφο ακίνητο του 1925, πρόκειται να ανακατασκευαστεί πλήρως προκειμένου εκεί να στεγαστεί η Ακαδημία Λυρικής Τέχνης «Μαρία Κάλλας». Το έργο είναι προϋπολογισμού 6,8 εκατ. ευρώ και θα αναβιώσει ένα χώρο όπου διέμεινε η Ελληνίδα υψίφωνος με την οικογένειά της το διάστημα που ήρθε στην Αθήνα, από το 1937 έως και το 1945, όταν κι επέστρεψε στη Νέα Υόρκη.

Το εν λόγω έργο, σε συνδυασμό με την εν εξελίξει διαδικασία για την αναβάθμιση και επέκταση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, αναμένεται να δημιουργήσουν έναν νέο ισχυρό πόλο πολιτισμού στην περιοχή, καθιστώντας τη σε απαραίτητη «στάση» για τους ξένους επισκέπτες που έρχονται στην Αθήνα. Ως εκ τούτου, αναμένεται να αυξηθεί η ζήτηση για χώρους φιλοξενίας και εστίασης. Στο πλαίσιο αυτό, στην περιοχή δρομολογούνται ήδη δύο νέα ξενοδοχειακά συγκροτήματα. Η σημαντικότερη επένδυση όπου την αξιοποίηση του οικοπέδου όπου στο παρελθόν βρισκόταν το θέατρο Αθηνίων, στη συμβολή των οδών Πατισίων και Μάρνη. Στη θέση του ανεγείρεται το νέο ξενοδοχείο του ομίλου Accor, όπου θα λει-

τουργήσει μονάδα υπό το σήμα της αλυσιδίας IBIS Styles. Πρόκειται για ένα έργο της τάξεως των 30 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με πληροφορίες, το νέο IBIS θα είναι δυναμικότητας άνω των 370 κλινών. Το οικόπεδο των δύο στρεμμάτων ανήκει στην Τριάντσιο Επαγγελματική και Βιομηχανική Σχολή Πατρών, με τη σχετική σύμβαση να προβλέπει τη μισθωσή του από τον γαλλικό ξενοδοχειακό όμιλο για τα επόμενα 50 χρόνια. Πρόκειται για την πλέον σημαντική σύμβαση της εν λόγω σχολής. Αξίζει να σημειωθεί ότι το σημείο του νέου ξενοδοχείου κρίνεται ιδιαίτερα προνομιώδες, καθώς βρίσκεται κοντά στην πλατεία Ομονοίας και στο

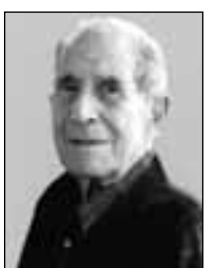
εμπορικό τρίγωνο της Αθήνας, ενώ προσφέρει και εξαιρετικές προσβάσεις στους ενδιαφερομένους, τόσο μέσω οδικών μέσων όσο και του ΗΣΑΠ, καθώς ο σταθμός της πλατείας Βικτωρίας βρίσκεται σε απόσταση λίγων μέτρων. Παράλληλα, ένα ακόμη ξενοδοχείο στην περιοχή ετοιμάζει αυτήν την περίοδο και ο όμιλος Fattal. Πρόκειται για κτίριο που θα βρίσκεται στην οδό Αβέρωφ 7, πλησίον της οδού Πατισίων και του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Το συγκεκριμένο κτίριο θα λειτουργήσει υπό το σήμα Leonardo Boutique Athens. Στη γύρω περιοχή λειτουργεί και το Μουσείο Αυτοκινήτου, στη συμβολή

των οδών Ιουλιανού και Γ' Σεπτεμβρίου. Μάλιστα στο συγκεκριμένο ακίνητο, Athens Capitol του ομίλου Χαραγκιών, λειτουργούν πλέον και τα γραφεία του αμερικανικού ομίλου Sital.

Ο όμιλος εξυπηρετώντας πελάτων έχει επιλέξει το εν λόγω ακίνητο για το «αρχαίο» του στην Ελλάδα, μισθώνοντας επιφάνεια 6.500 τ.μ. Σε πολύ κοντινή απόσταση βρίσκεται και το εμβληματικό κτίριο του ΟΤΕ, όπου συνεχίζονται οι εργασίες αναβάθμισης και στατικές θωρακίσεις. Πληροφορίες αναφέρουν ότι στόχος είναι η επαναλειτουργία του ακινήτου για τη φιλοξενία των υπηρεσιών εξυπηρέτησης του ομίλου.

ΚΗΔΕΙΑ

Τον πολυαγαπημένο μας σύζυγο, πατέρα και παππού

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ
από Κούρδαλι / Σπήλια και τέως κάτοικο Μακεδονίτισσας

που απεβίωσε το Σάββατο 21.1.2023 σε ηλικία 91 ετών κηδεύουμε την Τετάρτη 25.1.2023 και ώρα 11:30 π.μ. από τον Ιερό Ναό Αγίων Πάντων στη Μακεδονίτισσα και καλούμε όλους όσοι τιμούν τη μνήμη του να παραστούν.

Η οικογένεια θα δεχθεί συλλυπητήρια στην εκκλησία από τις 11:00 π.μ.

Οι τεθλιμμένοι:

Σύζυγος: Ευφροσύνη Χριστοδουλίδου
Παιδιά: Γιώργος - Μαρίνα Χριστοδουλίδη
Άλκης - Αντρη Χριστοδουλίδη
Αλέξης - Βερόνικα Χριστοδουλίδη
Εγγόνια: Μελίσσα, Παναγιώτης, Σοφία, Σελίνα και Ζώνη
και λοιποί συγγενείς

Αντί στεφάνων παρακαλούμε όπως γίνονται εισφορές στο Ίδρυμα «Αλκυονίδες»

ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Η εταιρεία SAF7 Media Services Ltd με αριθμό μητρώου εργοδότη 637513/1/6020 ζητά να προσλάβει προσωπικού Personal Assistant με τα ακόλουθα προσόντα:

1. Άριστη γνώση Αραβικής, Αγγλικής και Γαλλικής γλώσσας
2. Πτυχίο στη Διοίκηση Επιχειρήσεων
3. Προηγούμενη εμπειρία σε τηλεοπτικό σταθμό στο τμήμα Παραγωγών
4. Προηγούμενη εμπειρία σε παρόμοια θέση
5. Γνώση της κουλτούρας της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής ειδικά σε θέματα Χριστιανικής θρησκείας

Τα καθήκοντα της θέσης είναι:

1. Γενικά γραμματειακά καθήκοντα
2. Συντονισμός προγραμμάτων και παραγωγών
3. Διοίκηση και διεύθυνση ραντεβού
4. Προετοιμασία προϋπολογισμού

Οι ενδιαφερόμενοι να αποστέλλουν το Βιογραφικό τους Σημείωμα (CV) στο Επαγγελματικό Γραφείο Εργασίας Λευκωσίας (Τηλ. 22403000 και Φαξ 22873170) με αντίγραφο στην εταιρεία στο email hr@sat7.org. Παρακαλώ όπως στο CV να σημειώνεται ο αριθμός μητρώου της εταιρείας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η No1
ενημερωτική
εφαρμογή
στην Κύπρο

Κατεβάστε την εφαρμογή της Καθημερινής Κύπρου στο κινητό σας

Προσπάθησε, αλλά δεν «κράτησε» τις 1.000 μονάδες το Χρηματιστήριο

Οριακά κάτω από το επίπεδο-ορόσημο, αν και ενδοσυνεδριακά έσπασε το φράγμα

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Αξιοσημείωτη ήταν η προσπάθεια του Χρηματιστηρίου Αθηνών να κρατήσει το ορόσημο των 1.000 μονάδων, το οποίο και έσπασε ενδοσυνεδριακά συναντώντας το πρώτο φράγμα από τις αρχές Δεκεμβρίου του 2014. Ωστόσο, όπως αναμενόταν, το επίπεδο αυτό έφερε κάποιους πωλητές στο προσκήνιο οι οποίοι θέλησαν να ρευστοποιήσουν τα σημαντικά βραχυπρόθεσμα κέρδη τους, με αποτέλεσμα ο Γενικός Δείκτης να καταγράψει (μικρές) απώλειες στο κλείσιμο.

Έτσι, το Χ.Α. έχασε την (πρώτη) μάχη αλλά σίγουρα όχι τον πόλεμο με το τετραψήφιο επίπεδο στην προσπάθειά του να κλείσει ο κύκλος κρίσης και αναταραχών που άνοιξε πριν από οκτώ χρόνια – με το φάντασμα του Grexit να

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 0,39% στις 993,91 μονάδες, με υψηλό ημέρας τις 1.004,95 μονάδες.

στοιχειώνει την αγορά και την οικονομία – και αναμένεται να συνεχιστεί, με τη βοήθεια φυσικά και του διεθνούς κλίματος.

Οι εγχώριοι αναλυτές, πάντως, αν και είναι θετικοί γενικότερα, συστήνουν προσοχή καθώς τα υψηλά οκταετίες είναι λογικά, όπως επισημαίνουν, να φέρουν και διορθώσεις. Η Depolus Investment Services τοποθετεί έτσι το εύρος των εκτιμώμενων τιμών για τον Γ.Δ. το επόμενο διάστημα μεταξύ των 1.030 και 930 μονάδων εν αναμονή και των αποτελεσμάτων δ' τριμήνου των εισηγμένων.

Ειδικότερα, στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 0,39% στις 993,91 μονάδες,

Οι εγχώριοι αναλυτές, αν και είναι θετικοί γενικότερα, συστήνουν προσοχή καθώς τα υψηλά οκταετίες είναι λογικά, όπως επισημαίνουν, να φέρουν και διορθώσεις.

με υψηλό ημέρας τις 1.004,95 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 93,7 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλές κεφαλαιοποίησης έκλεισε με πτώση 0,59% στις 2.406,64 μονάδες, στο +0,76% και στις 1.524,18 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, ενώ ο τραπεζικός δείκτης υποαπέδωσε με πτώση 1,59% στις 735,98 μονάδες.

Από το σύνολο των blue chips, αναδικά ξεχώρισαν Βιοχάλκο, ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή και ΟΛΠ με κέρδη 3,01%, 2,36% και 2,11%, αντίστοιχα, ενώ τις μεγαλύτερες απώλειες εμφάνισαν η Ελλάδα με βουτιά 6,55%, ακολούθησαν με πτώση 3,04% η Quest, στο -2,42% η Eurobank και στο -2,13% η Σαράντης, και με απώλειες άνω του 1% οι Aegean, Πειραιώς, HELLENiQ Energy, Titan,

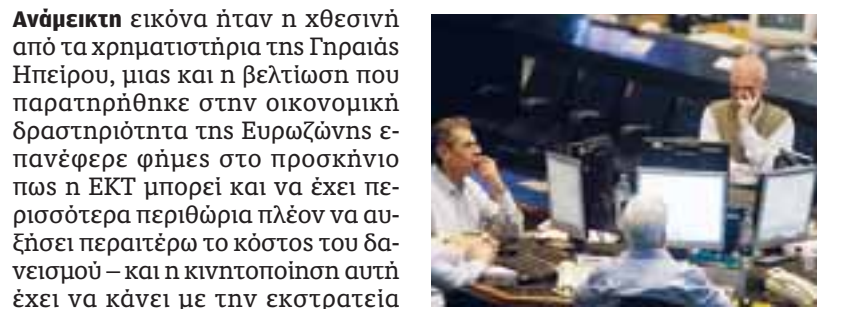
Alpha Bank και ΔΕΗ. Το ελληνικό χρηματιστήριο κινείται συγχρονισμένα με τις διεθνείς αγορές, ενώ ο ημερήσιος τζίρος ξεπερνά τα 100 εκατ. ευρώ., με τον Γ.Δ. να δοκιμάζει το ψυχολογικό όριο των 1.000 μονάδων, σημειώνει ο Δημήτρης Τζάνας της «Κύκλος Χρηματιστηριακή». Ο ενάρετος κύκλος της αγοράς, στο πλαίσιο του οποίου η συμμετοχή του επενδυτικού κοινού διευρύνεται και το ενδιαφέρον του επεκτείνεται καθημερινά σε περισσότερους τίτλους, είναι σε εξέλιξη, όπως υπογραμμίζει.

Το εύλογο ερώτημα που τίθεται είναι αν αυτή η εντυπωσιακή κίνηση του τελευταίου διαστήματος είναι και δικαιολογημένη.

Όπως τονίζει ο κ. Τζάνας, παρά το

γεγονός ότι «η πορεία στην ομίχλη» συνιστά το σκηνικό που διατηρείται, συντρέχουν λόγοι που μπορούν να αξιολογηθούν θετικά για τις αγορές: το περιβάλλον μείωσης του πληθωρισμού συνεχίζεται για την ελληνική οικονομία με την προσδοκία περαιτέρω μείωσης των τιμών στο ρεύμα τον Φεβρουάριο αλλά και στα τρόφιμα μετά τον Δεκέμβριο, ενώ εδραϊώνεται η πεποίθηση πως το 2023 θα είναι έτος ουσιαστικής βελτίωσης της λειτουργικής κερδοφορίας των τραπεζών. Παράλληλα, τα υφιστάμενα επενδυτικά προγράμματα και η πιθανολογούμενη συνέχιση της θετικής πορείας του τουρισμού το 2023 διαμορφώνουν την εκτίμηση για ρυθμό μεγέθυνσης τουλάχιστον 2% του ΑΕΠ κατά το τρέχον έτος.

Στο επίκεντρο ξανά οι αυξήσεις επιτοκίων

Συνολικά ο πανευρωπαϊκός STOXX 600 έχει ενισχυθεί 6,7% από τις αρχές της χρονιάς.

Μεγαλώνουν τα περιθώρια της ΕΚΤ για αυξήσεις επιτοκίων, καθώς βελτιώθηκε η οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη.

στοιχείων, ενώ οι επενδυτές προσπαθούσαν να εκτιμήσουν πώς θα πορευθεί η ΕΚΤ.

«Η μόνη διαπάλη είναι ανάμεσα στην ανάπτυξη και στις αυξήσεις επιτοκίων. Εάν σε οικονομική βάση τα πράγματα βαίνουν καλώς, κάτι το οποίο είναι ευμενές για τα χρηματιστήρια, τότε υπάρχουν περιθώρια κινήσεων η ΕΚΤ να προβεί σε αυξήσεις», δήλωσε ο Στιβ Σόνικ, προϊστάμενος υπεύθυνος στρατηγικής μετοχών στην Interactive Brokers.

Επιπλέον, ανέφερε ότι η ρευστοποίηση κερδών ευθύνεται έως ένα βαθμό για τις απώλειες της χθεσινής αγοράς πριν από το κλείσιμο εμφάνισαν αυξομειώσεις εν αναμονή αποτελεσμάτων από τους τεχνολογικούς κολοσσούς.

Συνολικά ο πανευρωπαϊκός STOXX 600 έχει ενισχυθεί 6,7% από τις αρχές της χρονιάς, υπερκελώντας το 4,5% του αμερικανικού S&P 500. Οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων της Ευρωζώνης υποχώρησαν, μετά τη δημοσίευση των

BLOOMBERG, REUTERS

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη			Tokyo/Τόκιο			Paris/Παρίσι		
Εταιρεία	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%	Εταιρεία	Χθες	Μετ.%	Εταιρεία	Χθες	Μετ.%
3M COMPANY	116.46	-5.0237	AIJINOMOTO	4267	2.94	ACCOR	29.42	0.96
ALCOA CORP	53.5001	3.3818	ASAHI GROUP HL	4232	1.88	AIR LIQUIDE	144.68	0.72
ALTRIA GROUP	44.935	0.279	ASTELLAS PHARM	1968	0.79	ALSTOM	26.71	0.49
AMAZON COM	96.935	-0.5999	BRIDGESTONE CO	4860	1.87	AXA	28.27	0.82
AMER EXPRESS C	155.73	1.1234	CANON INC	2906	1.32	BNP PARIBAS	60.75	0.91
AMER INTL GROU	63.27	0.2694	CASIO COMPUTER	1354	1.65	BOUYGUES	30.13	1.07
AMGEN	260.12	-0.3257	CITIZEN WATCH	595	0.68	CARPEM	173.15	-0.23
APPLE INC	142.425	0.9319	CREDIT SAISON	1663	0.73	CARREFOUR	17.21	-0.78
BANK OF AMERIC	34.6154	0.8607	DAIWA SEC GROU	606	0.66	CASINO GUICHAR	11.56	-2.78
BAXTER INTL IN	45.065	-0.1261	SUBARU	2057	1.08	CREDIT AGRICOL	10.65	0.72
BOEING CO	211.1999	0.5858	VOLKSWAGEN HOLDI	6895	2.1	DANONE	50.15	-0.32
BRISTOL MYERS	72.53	-0.9965	FUJIFILM	18860	0.17	DASSAULT SYSTE	34.73	0.89
CAMPBELL SOUP	51.54	-0.0775	HIND MOTORS	517	0.78	EDF	12.00	0
CATERPILLAR IN	258.545	2.133	HITACHI	6870	2.28	L'OREAL	379.50	-0.91
CIGNA CORP	308.665	0.1606	HONDA MOTOR	3129	1.16	LVM.H	794.80	0.85
CHEVRON	180.8	0.0775	IHI	3835	1.86	LAGARDERE	21.32	1.23
CISCO SYSTEMS	47.9	0.8421	ISUZU MOTORS	1561	1.5	MICHELIN	28.86	0.09
CITIGROUP	51.735	-0.4713	KAWASAKI HVY I	2886	1.23	PERNO RICHARD	193.75	-0.67
CERVECIERAS	15.44	2.4552	KAJIMA CORP	1557	1.76	KEIRING	538.80	0.28
COCA-COLA CO	60.765	0.8883	KEIO	4660	1.86	PUBLICIS GROUP	64.08	2.96
COLGATE PALMOL	75.895	0.5232	KOBE STEEL	672	-1.18	RENAULT	37.34	0.12
DAMAS CORP	58.08	0.6935	KONICA MINOLTA	547	4.19	SAINT-GOBAIN	53.34	-0.26
DIANA SHIPPING	3.63	-0.5479	JTEKT	926	1.65	SANOFI	89.38	-0.61
DOW INC	58.26	0.379	MITSUB UFJ FG	960.3	2.51	SCHNEIDER ELEC	149.08	0.34
DUPONT DE NMOU	74.83	-0.6242	MITSUBISHI CORP	4460	2.34	SOCIETE GENERA	25.10	1.62
ENTERGY CP	107.53	0.7307	MITSUBISHI ELE	1377	2.76	SODEXO	91.82	1.06
EXXON MOBIL	113.395	0.5631	MITSUBISHI MOT	491	0.41	TFI	7.26	-0.14
FEDEX CORP	189.8	-0.7063	NEC CORPORATIO	4535	1.8	THALES	122.90	1.15
FORD MOTOR CO	12.805	0.0391	NIKON HLDG	2431	2.44	VEOLIA ENVIRON	27.26	1.64
INTL BUS MACHI	141.795	-0.0458	NIKON CORP	1258	1.94			
GENERAL DYNAMI	234.5	0.8819	NISSU CORP	4232	0.95			
GENERAL ELEC C	80.34	0.7146	NISSAN MOTOR C	441.8	1.77			
GOLDM SACHS GR	350.14	0.2864	NUMURA HOLDING	515.9	0.94			
HALLIBURTON CO	39.815	-1.861	ACS CONS Y SER	5970	1.02			
HARTFORD FINL	76.69	0.7488	AENA SMO	931				
HP INC	28.375	-0.7867	OBAYASHI CORP	986	0.92			
HOME DEPOT INC	317.875	0.7592	ODAKYU ELEC RA	1666	0.85			
INTEL CORP	29.9159	-1.1698	OII HOLDINGS	525	0.38			
JOHNSON JOHNSO	168.5	0.1129	OSAKA GAS	2027	0.05			
JPMORGAN CHASE	138.85	1.151	RICOH CO LTD	999	2.04			
LAZARD	40.01	-0.299	SECOM	7755	1.45			
MCDONALD'S COR	268.95	-0.1263	SEVEN & I HLDG	6153	1.75			
MERCK & CO	108.63	-1.1376	SHARP CORP	1063	2.61			
MICROSOFT CP	242.47	-0.0453	SHIMIZU CORP	715	1.42			
3M COMPANY	116.47	-0.5155	SHISEIDO	6500	0			
MORGAN STANLEY	96.3701	-0.7824	SONY GROUP COR	11670	1.92			
NIKE INC CL B	127.17	-0.873	SMFG	5650	2.37			
NORFOLK SOUTHE	257.11	0.2613	SUMITOMO CHEM	484	0			
PFIZER INC	44.745	-0.5225	GENERALI ASS	988	1.65			
PROCTER & GAMB	142.2801	0.8721	GEOK	4425	1.37			
ROCKWELL AUTOM	277.59	0.7148	INTESA SANPAOL	4565	1			
SCHLUMBERGER L	55.365	-0.8861	MEDIOBANCA	3035	1.17			
SOUTHERN	66.995	0.2019	RECS MEDIAGROUP	0.70	0.69			
STEALTH GAS	2.8	-1.0601	BEIERSDORF	111.2	-0.5			
TSAKOS ENERGY	17.36	-0.1151	BAYER N AG	55.52	-0.44			
UNISYS CORP	5.285	-1.03	SNAM	4.73	4.75			
UNITEDHEALTH G	490.01	0.8645	STMICROELEC.NL	39.11	39.06			
US BANCORP	46.85	-1.7202	TELECOM ITALIA	0.26	0.26			

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

TIMES ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ			
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ	TIMES SPOT		
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0858	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,6164
ΠΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	141,47	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4517
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,3642
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	23,874	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,5014
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4399	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16,259,05
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,88368	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,6671
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	397,33	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	88,6235
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,7130	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1,341,60
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9171	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	20,4603
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,0995	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΪΑΣΙΑΣ	4,6448
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	1,0053	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,6743
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	156,10	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	59,122
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	10,7193	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4337
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	20,4234	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	35,609
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,5470	PANT ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	18,7687

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ			
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2023			
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ			1,0636
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ			0,8765
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ			7,4380
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ			11,0623

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ			
ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	
ΠΑΛΛΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	403,87	486,70	
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	403,87	486,70	
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	403,87	482,31	

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	993,91	997,81	-3,90	-0,39%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.406,64	2.420,94	-14,30	-0,59%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.984,77	6.016,75	-31,98	-0,53%
FTSE/Χ.Α.ΥΦΗΝΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.193,30	3.189,27	4,03	0,13%
ATHEX SELECT PLUS	3.384,90	3.394,52	-9,62	-0,28%
ATHEX SELECT	4.481,12	4.509,21	-28,09	-0,62%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.131,17	1.137,04	-5,87	-0,52%
FTSE/Χ.Α. MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.486,79	4.442,94	43,85	0,99%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.524,18	1.512,67	11,51	0,76%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.792,97	2.800,05	-7,08	-0,25%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	573,18	576,12	-2,94	-0,51%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.755,97	1.762,85	-6,88	-0,39%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	735,98	747,90	-11,92	-1,59%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.020,87	4.044,36	-23,49	-0,58%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	788,99	788,91	0,08	0,01%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.904,49	2.919,77	-15,28	-0,52%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.198,71	5.165,11	33,60	0,65%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	979,97	980,90	-0,93	-0,09%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	9.330,55	9.385,08	-54,53	-0,58%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.253,84	8.283,78	-29,94	-0,36%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.101,86	6.991,43	110,43	1,58%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.561,39	3.604,40	-43,01	-1,19%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.063,40	5.090,36	-26,96	-0,53%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.740,56	7.887,80	-147,24	-1,87%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.255,68	2.242,25	13,43	0,60%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.117,91	2.132,54	-14,63	-0,69%
FTSE/Χ.Α. ΘΥΡΑΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.094,76	4.105,27	-10,51	-0,26%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	409,83	410,97	-1,14	-0,28%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.876,24	4.856,48	19,76	0,41%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	37.880.690,99
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	11.271.279,98
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	9.391.800,41
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	4.903.075,36
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	4.893.580,88
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	3.627.579,54
ΠΑΚΗΝΩΔΙΑ	3.473.084,58
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	3.203.819,06
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΚΗΝΩΔΙΑ	2.865.955,82
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.464.425,50
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.328.862,18
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	857.503,80
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ Α.Ε.Ε.Α.Π.	835.179,75
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	800.655,56
ΔΙΑΚΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	682.843,78
ΕΞΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	676.174,67
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	663.009,65
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	569.042,68
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	461.640,12
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	431.063,24
ΥΔΡΕΥΣΗ	335.272,82
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	323.311,32
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	282.821,11
ΕΞΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	254.721,30
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	250.169,93
ΕΞΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	248.748,18
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	200.935,85

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΜΑΘΙΟΣ ΠΥΡΙΜΑΧΑ (ΚΟ)	0,780	8,33%	ΑΤΤΙΣΑ BANK (ΚΟ)	0,132	-22,44%
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1,874	5,16%	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	2,140	-6,55%
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	16,000	4,58%	ΑΒΛΕ (ΚΟ)	0,911	-5,10%
SPACE HELLAS (ΚΟ)	6,580	3,13%	INTRAKAT (ΚΟ)	1,580	-3,66%
ΒΙΟΗΛΑΛCO SA/NV (ΚΑ)	4,450	3,01%	CPI (ΚΟ)	0,614	-3,15%
ΚΛΟΥΚΙΝΑΣ - ΛΑΠΤΑΣ (ΚΟ)	0,640	2,89%	QUEST HOLDINGS (ΚΟ)	5,100	-3,04%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	3,600	2,86%	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,550	-2,83%
ALPHA TRUST (ΚΟ)	4,620	2,67%	MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,045	-2,83%
ΚΟΡΔΑΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,502	2,45%	ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	16,750	-2,62%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	20,860	2,36%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	1,495	-2,61%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ. %
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,45	3,01
ΤΠC (ΠΤΑΝ)	13,52	-1,02
ΕΕΕ (COCA COLA HBC)	22,02	-0,36
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	14,66	-0,27
ΑΡΑΙΓ (AEGEAN AIRLINES)	5,93	-1,98
ΤΕΝΕΡΓ (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	20,86	2,36
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,81	-2,13
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	2,14	-6,55
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	11,78	0,51
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	22,76	0,44
ΛΑΜΔΑ (LAMBDA DEVELOPMENT)	5,8	-0,85
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,756	-0,34
ΑΦΑ (ALPHA BANK)	1,1795	-1,38
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	16,3	-0,61
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	4,226	-0,77
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,775	-1,58
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	1,17	-2,42
ΕΠΛΕ (ΕΠΛΕ)	7,15	-1,52
ΚΟΥΕΣ (QUEST)	5,1	-3,04
ΟΤΟΕΛ (ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ)	10,28	-0,19
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	6,76	0,15
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	13,35	0,83
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	22,5	-0,18
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	7,15	-1,24
ΟΛΠ (ΟΛΠ)	17,4	2,11

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	GALAXY COSMOS MEZZ PLC (ΚΟ)
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	CPI (ΚΟ)
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	SUNRISEMEZZ PLC (ΚΟ)
ΔΕΗ (ΚΟ)	ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	ΜΠΛΕ ΚΕΔΡΟΣ ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)
ΟΤΕ (ΚΟ)	ΑΤΤΙΣΑ BANK (ΚΟ)
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	ΤΣΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	203	1.875	5.096
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	12	43	285
FTSE/Χ.Α. Large Cap	191	1.832	4.811
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.409	43.784	336.334
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	272	3.272	9.771
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	304	15.711	142.450
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	13	28	880
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	32	175	5.805
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	67	326	895
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	108	2.086	15.092
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	9	34	589
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	11	53	1.245
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	48	242	9.151
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	111	1.132	3.927
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	25	72	1.723
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	68	227	4.644
JUMBO (ΚΟ)	6	6	545
LAMBDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	56	352	6.146
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	54	3.061	13.960
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	21	25	1.018
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	84	228	2.165
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	169	1.994	15.435
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	22	133	1.682
ΟΤΕ (ΚΟ)	67	200	8.896
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	519
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	336	11.610	47.934
ΔΕΗ (ΚΟ)	396	2.224	27.874
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	43	224	8.241
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	16	47	844
ΒΙΟΗΛΑΛCO SA/NV (ΚΑ)	71	322	4.903
Δικαιώματα σε Δείκτες	17	179	679
FTSE/Χ.Α. Large Cap	17	179	679
Δικαιώματα σε Μετοχές	4	22	1.193
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	555
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	51
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	102
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	234
ΔΕΗ (ΚΟ)	4	22	251
Συνολική Δραστηριότητα	2.633	45.860	343.302

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 24 Ιανουαρίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΗ	ΑΝΟΤΑΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΙΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.5300	1.5500	1.5397	1.4390	"6,141"	1.5300	1.5400	1.5400	-0,65
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.8700	1.9450	1.9039	1.5130	"122,080"	1.9200	1.9400	1.9450	2,64
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.4800	0.4960	0.4881	0.5880	"11,001"	0.4860	0.4920	0.4900	2,08
ΜΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (C)	0.0755	0.0755	0.0760	-0.0500	10	0.0765	0.0000	0.0755	-6,79
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0790	0.0815	0.0805	0.2240	"30,000"	0.0790	0.0810	0.0810	2,53
ΤΣΟΚ	A TSOKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0735	0.0830		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.9800	1.9900	1.9821	-3.7160	"6,279"	1.9800	1.9900	1.9800	-1,98
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.5800	1.5800	1.5800	2.0000	600	1.5600	1.6100	1.5800	1,28
ΚΟΖΑ	ΚΟΖΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0425	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0170	0.0195	0.0186	0.0590	"15,400"	0.0170	0.0195	0.0170	-5,56
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (C)						0.0000	0.0260		
ΑΚΕΠ22	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Δικαιώματα Κ)						0.0000	0.0000		
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0470	0.0000		
ΕΛΜΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3240	0.3820		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (EM)						0.0000	0.0700		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (C)						0.0000	0.2300		
ΚΕΑΕ	CPH HOLDINGS PUBLIC LTD (C)						0.0040	0.0050		
ΣΑΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (C)	0.0025	0.0025	0.0025	0.0000	"8,000"	0.0025	0.0035	0.0025	0,00
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (C)						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PARACOSTAS PUBLIC CO LTD (C)	0.2600	0.2800	0.2614	0.3400	300	0.2340	0.2800	0.2800	8,53
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (C)						0.0000	0.0315	</	

Μια νέα γενιά ταλαντούχων παικτών ψάχνει για «οξυγόνο»

Στο πρωτάθλημα των... ξένων της Σούπερ Λιγκ αρκετοί νεαροί Έλληνες φωνάζουν «παρών»

Του ΑΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Στο πρωτάθλημα της Σούπερ Λιγκ 1, που παραμένει παράδεισος για τον κάθε λογής ξένο ποδοσφαιριστή και ο παράλογος ανταγωνισμός «πνίγει» το οποιοδήποτε υγιές κομμάτι του, κάποια νεανικά σφριγηλά πρόσωπα μοιάζουν να ασφυκτιούν. Αναζητούν αυτή τη μία ευκαιρία για να ξεδιπλώσουν το ταλέντο τους, φορώντας τη φανέλα της πρώτης ομάδας. Θέλουν να αποδείξουν πως μπορούν να γίνουν το «next big thing» του ελληνικού ποδοσφαίρου, πως μπορούν να δουν το όνειρό τους να παίρνει σάρκα και οστά, ερχόμενοι με φόρα από τις ακαδημίες των ομάδων τους.

Τη φετινή περίοδο αν θα ήθελε κάποιος να βρει τους παίκτες που ξεχωρίζουν σε κορυφαίο επίπεδο, δεν θα... κουραζόταν ιδιαίτερα. Είναι αρκετοί και ταλαντούχοι, με την αποκάλυψη να ακούει στο όνομα Γιάννης Κωνσταντέλιας. Ο 19χρονος μεσοεπιθετικός του ΠΑΟΚ έχει καταθέσει μέχρι στιγμής στο χορτάρι στοιχεία που παραπέμπουν σε ποδοσφαιριστές του παρελθόντος, τότε που η τεχνική κατάρτιση υπερτερούσε κάθε άλλου προσόντος. Ήδη μετράει εννέα σερί αγώνες ως βασικός, έχοντας αγωνιστεί με την ίδια επιτυχία σε όλες τις θέσεις πίσω από τον σέντερ φορ. Ήταν για πρώτη φορά στο αρχικό σχήμα στο παιχνίδι με την ΑΕΚ στην «Οραρ Αρένα» και ήδη βρίσκεται στην πρώτη πεντάδα των πιο δημιουργικών παικτών του πρωταθλήματος.

Το 2020, σε ηλικία 16,5 ετών, η Μπαρτσελόνα τον είχε βολιδοσκοπήσει, κάλυπτε το 1/3 της ρήτρας που του είχε βάλει ο ΠΑΟΚ και του έδινε το κίνητρο να παίξει στις ακαδημίες της. Η οικογένειά του αρνήθηκε, θεωρώντας πως δεν ήταν έτοιμος, ωστόσο πλέον φαίνεται ότι φτάνει το πλήρωμα του χρόνου αφού το ενδιαφέρον από μεγάλα ευρωπαϊκά κλαμπ (π.χ. Αρσεναλ) είναι συνεχές. Ο «Δικέφαλος του Βορρά» έχει δώσει χώρο στα ταλέντα του, βάσει και του καλοκαιρινού σχεδιασμού του. Ενδεικτικό

Από την ηλικία των 18 ετών και λίγο πάνω από τα 20, μια πλειάδα ταλαντούχων ποδοσφαιριστών διεκδικεί θέση στα βασικά σχήματα.

είναι πως την περασμένη αγωνιστική κόντρα στον ΟΦΗ ο 17χρονος επιθετικός Στέφανος Τζίμας και ο 19χρονος αμυντικός Ερμής Σελιμάι από την β' ομάδα συμπεριλήφθηκαν στην αποστολή, ενώ ο 19χρονος επιθετικός Γιώργος Κούτσας αγωνίζεται δανεικός στον Βόλο έχοντας 14 συμμετοχές και ένα γκολ.

Στον Παναθηναϊκό η παρουσία του 21χρονου δεξιού μπακ Γιώργου Βαγιαννίδη έχει αρχίσει να γίνεται και πάλι αισθητή. Στο έκτος έδρας παιχνίδι με τον ΠΑΣ αγωνίστηκε σε όλο το 90λεπτο

Ο 19χρονος μεσοεπιθετικός του ΠΑΟΚ Γιάννης Κωνσταντέλιας έχει ήδη τραβήξει τα βλέμματα αρκετών ευρωπαϊκών ομάδων.

Εκτός από τους Έλληνες, θετική εντύπωση έχουν αφήσει και ξένοι ταλαντούχοι παίκτες, όπως ο 21χρονος Βόσνιος της ΑΕΚ, Βένταντ Ραντόνια.

Αναντικατάστατος στην επίθεση του Ατρόμπτου είναι ο 19χρονος Μ. Τζαβίδας.

Κερδίζουν έδαφος

Στην ΑΕΚ του Αλμέιδα, πέντε ταλέντα έχουν αρχίσει να παίρνουν ευκαιρίες. Ο 21χρονος Βόσνιος δεξιός μπακ Β. Ραντόνια με τρεις συμμετοχές στο Κύπελλο, ο 20χρονος επιθετικός Μ. Κοσιδής (2 συμμ. στη ΣΛ1), ο 22χρονος επιθετικός Ε. Χριστόπουλος (1 συμμ.), ο 21χρονος μεσοεπιθετικός Σπ. Σκόνδρας (1 συμμ. στο Κύπελλο) και ο 22χρονος επιθετικός Θ. Μαχαίρας (1 συμμ. στη ΣΛ1). Βασικός και αναντικατάστατος (17 συμμ. - 2 γκολ) στην επίθεση του Ατρόμπτου είναι ο 19χρονος Μ. Τζαβίδας, εξαιρετικές εντυπώσεις αφήνει ο 22χρονος αριστερός μπακ του ΠΑΣ, Αλ. Πήλιος (11 συμμ. στη ΣΛ1) ενώ από τις ακαδημίες του «Αγιαξ της Ηπείρου» προέρχονται επίσης ο 22χρονος μέσος Αγγ. Λιάσος (14 συμμ. στη ΣΛ1) και ο 20χρονος μέσος Αλ. Λώλης (5 συμμ.). Ποδαρικό στη μεγάλη κατηγορία έκανε και ο 18χρονος μέσος του ΟΦΗ Γ. Αποστολάκης, ενώ στο δυναμικό του Λεβαδειακού ανήκει ο 21χρονος μέσος Χρ. Βουτσάς που αγωνίζεται δανεικός στον ΠΑΟ Β'.

θυμίζοντας τις εξαιρετικές εμφανίσεις του με την Κ-19 των «πράσινων» και τον λόγο για τον οποίο η Ίντερ τον είχε αποκτήσει. Ο 18χρονος αριστεροπόδαρος εξτρέμ Γιώργος Κυριόπουλος έκανε το ντεμπούτο του στο παιχνίδι του Κυπέλλου με τον Βόλο στη Λεωφόρο και μαζί με τον 19χρονο μέσο Λεάντρο Φρόκο, που συμμετείχε στο παιχνίδι με τον ΟΦΗ στο Ηράκλειο, αποτελούν τα δύο πρότζεκτ που προώθησε στην πρώτη ομάδα φέτος ο Ιβάν Γιοβάνοβιτς. Με τη β' ομάδα αγωνίζονται ο 20χρονος α-

μυντικός Γιώργος Σιδεράς, ο 19χρονος αμυντικός Θανάσης Προδρομίτης, ο 21χρονος μέσος Ανδρέας Αθανασακόπουλος αλλά και ο 21χρονος επιθετικός Δημήτρης Σερπέζης, που υπό προϋποθέσεις υπολογίζονται στο ροτέισον της πρώτης ομάδας.

Στου Ρέντη, ο 19χρονος Ανδρέας Ντόι, ερχόμενος από την ομάδα β' του Ολυμπιακού, κατάφερε να ξεχωρίσει και να κερδίσει με το σπαθί του μια θέση στο πολυπληθές και πολυεθνικό ροτέισον των «ερυθρολεύκων». Και όχι

μόνον, αφού μετράει 11 συμμετοχές στο πρωτάθλημα της ΣΛ1, ξεκινώντας σε όλες βασικός. Καθαρό «εξάρτι», με μεγάλο προσόν του το ύψος του (1,90 μ.), έχει χρησιμοποιηθεί και ως κεντρικός αμυντικός. Ο 18χρονος σπόπερ Αλέξης Καλογερόπουλος, ο 19χρονος σπόπερ Κώστας Χρυσόπουλος, ο 20χρονος αριστερός μπακ Απόστολος Αποστολόπουλος και ο 22χρονος μεσοεπιθετικός Παύλος Μαυρουδής βρίσκονται συνεχώς στο μαζό του Μίτσελ για την προώθηση στην πρώτη ομάδα.

DEEJAY 93.5 RADIO

Βασιλική Παπαμιχαήλ & Δημήτρης Δερματάς

BREAKFAST

Καθημερινά 06:00-10:00

Λούης Νικολλάου

Αντρέας Βιοηάρης

PRESSING

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

13:00 - 15:00

SPOR FM 95.0

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Έχει χημικές ουσίες το μπουφάν μου;

Πώς η χρήση «επίμονων τοξικών» στον ρουχισμό, ειδικά σε αδιάβροχα, εκθέτει την υγεία μας σε καθημερινό κίνδυνο

Του ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ

Μερικές φορές νομίζουμε πως είναι πολύ μακριά μας, αλλά στην πραγματικότητα μας αγκαλιάζουν τις βροχερές ημέρες, μας τυλίγουν όταν θέλουμε να ζεσταθούμε ή μοιράζονται ακόμη και το ίδιο μας το πιάτο. Οι περισσότεροι από όσους είδαν την ταινία «Dark Waters» (Σκοτεινά νερά), όπου ο υποψήφιος για Όσκαρ ηθοποιός Μαρκ Ράφαλο υποδύεται τον δικηγόρο Ρόμπερτ Μπίλιτ, ο οποίος αποκάλυψε μαζική ρύπανση του πόσιμου νερού στη Δυτική Βιρτζίνια στις ΗΠΑ από την εταιρεία DuPont, μάλλον σκέφτηκαν πως «δεν μας αφορά». Το ίδιο και όταν το μάτι πέφτει πάνω σε έρευνες που καταγράφουν τις πολύ σοβαρές συνέπειες στην υγεία των εργατών από την έκθεση σε υψηλά επίπεδα τοξικών ουσιών στην Κίνα ή σε άλλες ασιατικές χώρες όπου παράγονται ρούχα για τη Δύση. Και όμως, οι τοξικές ουσίες δεν είναι τόσο μακριά όσο νομίζουμε.

Και στις δύο περιπτώσεις η διηλεκτρική αντανάκλαση και υδροφόρο ορίζοντα αφορά τη χρήση των τοξικών υπερφθοριωμένων και πολυφθοριωμένων αλκυλιωμένων χημικών ουσιών, γνωστών ως PFAS (Per- and Polyfluoroalkyl Substances). Οι PFAS είναι ευρέως γνωστές ως «παντοτινές ουσίες», καθώς έχουν μεγάλη ανθεκτικότητα, δεν αποδομούνται, δεν διαλύονται. Αποτελούν ένα σύνολο από 4.000 ουσίες, που είναι πολύ ανθεκτικές, τοξικές και ιδιαίτερα κινητικές. Και στην Ευρώπη, όμως, υπολογίζεται πως περίπου

«Η μετεγκατάσταση της κλωστοϋφαντουργικής παραγωγής σε χώρες με λιγότερους περιβαλλοντικούς περιορισμούς καθιστά δύσκολο τον έλεγχο παρουσίας τοξικών στα ρούχα».

100.000 μονάδες παραγωγής δημιουργούν ή δημιουργούσαν ρύπανση από PFAS. Οι PFAS ωστόσο δεν βρίσκονται μόνο στα εργοστάσια, αλλά και σε πολλά είδη καθημερινής χρήσης, για να προσδώσουν στεγανότητα στο νερό και αντιπυρικές ιδιότητες. Για παράδειγμα, χρησιμοποιούνται ευρέως σε επιστρώσεις αδιαβροχοποιούν σε πολλά μπουφάν. Επίσης, σε αντικοληπτικά στρώματα σε μαγειρικά σκεύη, καθώς και στις συσκευασίες και στο χαρτί περιτυλίγματος σε είδη fast food και διανομής φαγητού, ιδίως σε λιπαρές τροφές.

Εκτεταμένη είναι η χρήση των «επίμονων τοξικών» στον ρουχισμό, ειδικά στα αδιάβροχα χειμερινά μπουφάν, πολλά από τα οποία κυκλοφορούν και στην ελληνική αγορά.

«Οι PFAS έχουν την ιδιότητα να εμποδίζουν την απορρόφηση νερού από υφάσματα και έτσι χρησιμοποιούνται σε αρκετά είδη ρουχισμού όπως μπουφάν, αδιάβροχα παλτά, γάντια και μπότες. Όσα ρούχα αναφέρουν πως είναι αδιάβροχα, πιθανώς να εμπεριέχουν κάποια PFAS», εξηγεί στην «Κ» η Δάνα Βάλβη, επικύρωρη καθηγήτρια και διευθύντρια του Master of Science στην επιδημιολογία στην ιατρική σχολή Icahn School of Medicine at Mount Sinai στη Νέα Υόρκη.

Πώς οι «παντοτινές ουσίες» μπορούν να εισέλθουν από τα ρούχα στον οργανισμό μας; «Οι PFAS μπορούν να περάσουν από τα ρούχα μας στον οργανισμό μέσω της εισπνοής ή ακόμη και μέσω δερματικής απορρόφησης. Επίσης η διευρυμένη χρήση των PFAS σε ρούχα και άλλα καταναλωτικά προϊόντα έχει προκαλέσει διάχυτη μόλυνση στο περιβάλλον και στην τροφική αλυσίδα, με αποτέλεσμα να είμαστε εκτεθειμένοι καθημερινά στις PFAS και μέσω της διατροφής μας», τονίζει η δρ Βάλβη. Μάλιστα, όπως σημειώνει, «η έκθεση από μια μικρά παιδιά μάς απασχολεί ιδιαίτερα γιατί οι PFAS μπορεί να διατάξουν

Προστατεύουν από τη βροχή, αλλά...

Οι PFAS - πολυφθοριωμένες αλκυλιωμένες χημικές ουσίες, γνωστές ως «παντοτινές ουσίες» ή «χημικά για πάντα», έχουν μεγάλη ανθεκτικότητα και συνδέονται με σημαντικές αρνητικές επιδράσεις στην Υγεία.

Πολλές και διαφορετικές οι χρήσεις των PFAS

Σε συσκευασίες και στο χαρτί περιτυλίγματος σε είδη διανομής φαγητού.

Σε επιστρώσεις αδιαβροχοποίησης σε μπουφάν, ρούχα, παπούτσια.

Σε έπιπλα, χαλιά, προστατευτικά κεριά δαπέδου.

Σε αντικοληπτικά στρώματα σε μαγειρικά σκεύη.

Σε είδη μακιγιάζ.

το ενδοκρινικό σύστημα, που ρυθμίζει τη φυσιολογική ανάπτυξη των παιδιών, με συνέπεια να αυξάνουν τον κίνδυνο για χρόνια νοσήματα από την παιδική ηλικία». Αρα ειδικά όσον αφορά τον ρουχισμό των παιδιών απαιτείται πολύ μεγαλύτερη προσοχή.

Τι προκαλούν όμως οι PFAS; «Σήμερα πλέον γνωρίζουμε πως η έκθεση στις PFAS μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο για υψηλή χοληστερίνη, υπέρταση, παθήσεις του θυρεοειδούς, αλλεργίες και κάποιους τύπους καρκίνου. Νεότερες μελέτες δείχνουν ότι οι PFAS πιθανώς να αυξάνουν τον κίνδυνο για διαβήτη, παθήσεις του ήπατος καθώς επίσης και να μειώνουν

και την απάντηση του ανοσοποιητικού μας συστήματος σε εμβόλια (γρίπης, COVID κ.ά.)», ξεκαθαρίζει η επιδημιολόγος.

Υπό το βάρος των επιστημονικών ευρημάτων διαμορφώνεται μια τάση στην ευρωπαϊκή νομοθεσία που οδηγεί σε απαγόρευση της χρήσης αρκετών PFAS κυρίως σε καταναλωτικά είδη ή στον ορισμό χρονοδιαγράμματος αντικατάστασής τους. «Αυτά είναι μια σημαντική πρόοδος, αλλά χρειάζονται και συνεχείς έλεγχοι, που να επιβεβαιώνουν την άμεση εφαρμογή των νέων νομοθεσιών, καθώς επίσης και διεξοδικό έλεγχοι που να μας διασφαλίζουν ότι κάθε νέα χημική ουσία

που χρησιμοποιείται σε καταναλωτικά προϊόντα είναι ασφαλής για το περιβάλλον και την υγεία μας πριν βγει στην αγορά», υπογραμμίζει η δρ Βάλβη.

«Οι χημικές ουσίες που υπεισέρχονται στην παραγωγή ρούχων δεν δημιουργήθηκαν με σκοπό να έχουν τοξικές ιδιότητες. Αντιθέτως, πρόθεση των παραγωγών τους ήταν η βελτίωση της ποιότητας και η ικανοποίηση του καταναλωτή. Όμως, δυστυχώς, δεν πέτυχαν τον σκοπό τους απολύτως, διότι μαζί με τις ιδιότητές τους σαν χημικές ουσίες φέρνουν και τις παρενέργειές τους, που είναι ερεθισμοί του δέρματος και –το κυριότερο– δράση ως ενδοκρινικοί διαταράκτες και είναι δυνατόν

να έχουν και καρκινογόνο δράση. Δυστυχώς, δεν σταματάει εκεί το πρόβλημα, διότι με τη διασπορά τους στο περιβάλλον ρυπαίνουν το πιο πολύτιμο αγαθό στον πλανήτη, που είναι το νερό», σημειώνει στην «Κ» η κ. Πολυξένη Νικολοπούλου-Σταμάτη, ομότιμη καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής Αθηνών και επιστημονικά υπεύθυνη του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Περιβάλλον και υγεία».

Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί από καταναλωτικές οργανώσεις μια εκστρατεία πίεσης στις κατασκευάστριες εταιρείες για την απαλλαγή των ειδών τους από τις PFAS. Πολλές κορυφαίες μάρκες outdoor ειδών είχαν αναλάβει τη δέσμευση να απαλλαγούν από τα «παντοτινά χημικά» έως το 2020. Η οργάνωση Ευρωπαϊκό Περιβαλλοντικό Γραφείο (European Environmental Bureau) προχώρησε σε έλεγχο των εξελίξεων μεταξύ μερικών βασικών εταιρειών του κλάδου. Σύμφωνα με το EEB, ορισμένες εταιρείες ανταποκρίθηκαν και διαμόρφωσαν ποιοτικά μπουφάν ολοκληρωτικά απαλλαγμένα από τις επικίνδυνες PFAS. Οι συγκεκριμένες εταιρείες εμπνεύστηκαν από την τεχνική των φτερών της πάπιας και εισήγαγαν λύσεις χωρίς PFAS. Τέτοιοι ρουχοί φέρνουν την ένδειξη «free PFAS» και θεωρείται πως έχει υψηλή ποιότητα αδιαβροχοποίησης κ.λπ. χωρίς όμως τοξικές ουσίες.

Ταυτόχρονα βέβαια δεν έλειψε και το γνωστό «πράσινο πλυντήριο». Αντί το καθολικό και αναγκαίο «Χωρίς PFAS», που σημαίνει ρούχα καθαρά από τις διαρκείς τοξικές ουσίες, ορισμένες εταιρείες εμφάνισαν ετικέτες πως είναι «Χωρίς PFOA» ή «Χωρίς PFOS», που είναι ενόστιες χημικών ουσιών, που δεν είναι απαραίτητες για την αδιαβροχοποίηση των πανωφοριών και μπορούν σχετικά εύκολα να αντικατασταθούν.

Όπως σχολιάζει η δρ. Βάλβη: «Κάποια προϊόντα αναφέρουν ότι δεν περιέχουν π.χ. PFOA και PFOA, αλλά αυτό δεν μας λέει ότι δεν περιέχουν άλλα PFAS ή άλλες χημικές ουσίες πιθανώς επιβλαβείς για την υγεία μας». Και επισημαίνει: «Οι καταναλωτές έχουν δικαίωμα να γνωρίζουν ποια προϊόντα περιέχουν PFAS, αλλά δυστυχώς οι εταιρείες ακόμη και σήμερα δεν υποχρεούνται να παραθέτουν αυτήν την πληροφορία στα προϊόντα. Είναι σημαντικό να γίνεται γνωστό ποιες χημικές ουσίες εμπεριέχει κάθε προϊόν, ώστε ως καταναλωτές να μπορούμε να κάνουμε συνειδητές επιλογές για την υγεία μας. Σήμερα πλέον έχουμε την τεχνολογία που αυτό μπορεί να γίνει πολύ εύκολα, π.χ. μέσω εφαρμογής στο κινητό μας όπου μπορούμε να δούμε τι χημικές ενώσεις περιέχει κάθε προϊόν και αν αυτές θεωρούνται ασφαλές για την υγεία μας», υπογραμμίζει.

«Στο ερώτημα τι μπορούμε να κάνουμε ως καταναλωτές, η απάντηση είναι: επιλέγουμε ρούχα με φυσικά υλικά, όπως βαμβάκι, μαλλί, μετάξι, δέρμα. Ενημερωμάστε για την ύπαρξη των λεγόμενων «τοξικών χημικών των συνθετικών ρούχων» έτσι ώστε να πάρουμε τις κατάλληλες αποφάσεις και δεν πετάμε στα σκουπίδια τα παλιά μας ρούχα, αλλά τα ανακυκλώνουμε», σημειώνει από την πλευρά της η κ. Νικολοπούλου-Σταμάτη.

Επικίνδυνα υφάσματα

Τα φορέα για να καλυφθούμε, να ζεσταθούμε ή να αισθανθούμε όμορφα, αλλά το αγάλισμά τους μπορεί να κρύβει τοξικούς κινδύνους για την υγεία μας. Ο λόγος για τα ρούχα και τα υφάσματα, των οποίων η επεξεργασία είναι μια διαδικασία με μεγάλη εμπλοκή χημικών ουσιών, όχι πάντα αθώων. Το γεγονός μάλιστα τα περισσότερα υφάσματα και ρούχα στην Ευρώπη εισάγονται κυρίως από χώρες της Ασίας, με αμφίβολη τήρηση των περιβαλλοντικών προδιαγραφών, εγείρει ακόμη περισσότερα ερωτήματα, πολύ περισσότερο που οι έλεγχοι –σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο– δεν είναι επαρκείς. «Η κλωστοϋφαντουργία χρησιμοποιεί είτε φυσικά πρώτα ύλη, όπως το βαμβάκι ή το μαλλί, που μετατρέπεται σε νήματα, ή συνθετικά υλικά. Τα φυσικά υφάσματα

λαμβάνονται από ζώα και φυτά, ενώ τα συνθετικά δημιουργούνται σε εργοστάσιο. Η επιστημονική βιβλιογραφία σχετικά με τις πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία από χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται στην κλωστοϋφαντουργία είναι ευρύτατη και σχετίζονται κυρίως με την έκθεση του ανθρώπου κατά τη διαδικασία παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων», λέει στην «Κ» ο καθηγητής στο Τμήμα Βιοχημείας-Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Δημήτρης Κουρέτας.

«Παρότι σε επίπεδο Ε.Ε. υπάρχουν σημαντικά μέτρα ελέγχου για πολλές επικίνδυνες ουσίες, η συνεχιζόμενη μετεγκατάσταση της κλωστοϋφαντουργίας παραγωγής σε χώρες με λιγότερους περιβαλλοντικούς περιορισμούς και πρότυπα εργασίας, οι πολύπλοκες αλυσίδες εφοδιασμού πρώτων υλών, καθώς και ο μεγάλος αριθμός φορέων που εμπλέκονται στα διάφορα στάδια της παραγωγής, καθιστούν πολύ δύσκολο τον αυστηρό έλεγχο της παρουσίας ορισμένων τοξικών χημικών ουσιών στα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα γενικότερα και ειδικότερα στα ρούχα», τονίζει ο κ. Κουρέτας.

Δυστυχώς υπάρχουν πολλές δημοσιεύσεις και έρευνες για την παρουσία στα ρούχα ουσιών που συσχετίζονται με τοξική δράση. «Οι πολυβρωμιωμένοι αιθέρες, οι οργανοφθοροφωσφωρικές ενώσεις και η διοφαινόλη Α έχουν χρησιμοποιηθεί εκτενώς στη βιομηχανία κλωστοϋφαντουργίας ως επιβραδυντικά καύσης και έχουν συνδεθεί με ενδοκρινική τοξικότητα», επισημαίνει ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Σε άλλες μελέτες προσδιορίστηκαν συγκεντρώσεις αρκετών μετάλλων σε διάφορα ρούχα που έρχονται σε επαφή με το δέρμα. Αναλύθηκαν δείγματα από μπλουζές, εσώρουχα, πιτζάμες μαρμόν και κορμάκια. Σε αυτά βρέθηκαν υψηλά επίπεδα χρωμίου σε σκούρα ρούχα πολλαμπίου, αντιμικροβίου σε ρούχα από πολυεστέρα, καθώς και χαλλού σε μερικά πράσινα βαμβακερά υφάσματα. «Αναφορικά με τα αζωχρώματα και τις αρωματικές αμίνες, είναι γνωστή η αλλεργία από επαφή με βαφές υφασμάτων», σημειώνει ο κ. Κουρέτας. «Η εμφάνιση σε ρούχα άλλων πιθανώς επιβλαβών οργανικών ενώσεων, όπως οι κινολίνες ή η διοφαινόλη Α, είναι επίσης ένα ζήτημα ανθυγιεινής, που απαιτεί περαιτέρω έρευνα σχετικά με την παρουσία τους σε κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Πρόσφατα, έχει αναφερθεί ότι οι υπερφθοριωμένες ενώσεις PFAS, με γνωστή τοξικότητα στην παραγωγή, στην ανάπτυξη, στον μεταβολισμό, στο σκόδι και στα νεφρά, καθώς και δυσλειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος, μεταναστεύουν από τα υφάσματα, γεγονός που μπορεί να σημαίνει άμεση και έμμεση πηγή έκθεσης του ανθρώπου σε αυτές τις χημικές ουσίες», συμπληρώνει ο καθηγητής Βιοχημείας-Βιοτεχνολογίας.

«Υπάρχει ανάγκη εκτίμησης του κινδύνου για την υγεία από την ανθρώπινη δερματική έκθεση σε δυνητικά τοξικά χημικά μέσα από υφάσματα και ρούχα, που έρχονται σε επαφή με το δέρμα. Ακόμη και υπό συγκεκριμένες συνθήκες έκθεσης, ενδέχεται να ενέχουν μη προβλέψιμους κινδύνους για καρκίνο για τους καταναλωτές και ειδικά για τα μαρμά, υπογραμμίζει.

Τ' αυτό τον λόγο απαιτείται παρέμβαση από τα κράτη για την εκπόνηση μιας μελέτης οργανωμένης σε διάφορα επίπεδα και σε πολλά δείγματα. «Η λίστα με τα αποτελέσματα πρέπει να δημοσιοποιηθεί, προκειμένου οι καταναλωτές να αποφύγουν μάρκες ρούχων που αποδεδειγμένα χρησιμοποιούν υλικά που εμπεριέχουν κίνδυνο για τον άνθρωπο, και ειδικά για ορισμένες ομάδες πληθυσμού όπως παιδιά, έγκυοι, ασθενείς κ.ά.», προτείνει ο κ. Κουρέτας.

Σε κάθε περίπτωση, είναι ανάγκη να υπάρχει προστασία της υγείας και ενημέρωση του πληθυσμού για την ασφάλεια των ρούχων, που οι περισσότεροι θεωρούν (εσφαλμένα) πως δεν ενέχουν απειλή τοξικών χημικών επιβλαβών ουσιών.

Μηδενική ανοχή στο αλκοόλ

Οι νέες εθνικές συστάσεις στον Καναδά προσπαθούν να ενθαρρύνουν τους κατοίκους να κάνουν «μηδενική κατανάλωση» αλκοολούχων ποτών. «Αν πρέπει να πίνετε, δύο ποτά το πολύ κάθε εβδομάδα είναι μια ποσότητα χαμηλού κινδύνου», σύμφωνα με τις οδηγίες που υποστηρίζονται από την κυβέρνηση.

Η προηγούμενη σύσταση είχε γίνει το 2011 και ήταν αρκετά ανεκτικότερη. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές επέτρεπαν ως μέγιστο τα 10 ποτά την εβδομάδα για τις γυναίκες και τα 15 ποτά για τους άνδρες.

Κάθε ποσότητα βλάπτει

«Το κύριο μήνυμα αυτής της νέας σύστασης είναι ότι οποιαδήποτε ποσότητα αλκοόλ δεν είναι καλή για την

υγεία σας», δήλωσε η Εριν Χόμπιν, επιστήμονας της Δημόσιας Υγείας στο Οντάριο και μέλος της ομάδας εμπειρογνομόνων που ανέπτυξε τις κατευθυντήριες γραμμές. «Σε περίπτωση που πίνετε, όσο λιγότερο τόσο το καλύτερο». Σύμφωνα με το Κέντρο, κάθε κατανάλωση μεγαλύτερη των δύο ποτών την εβδομάδα –ή δύο μπύρων με 5% αλκοόλ ή δύο ποτηριών κρασιού με 12% αλκοόλ– επιφέρει αύξηση των κινδύνων για μια σειρά παθήσεων συμπεριλαμβανομένων των καρκίνων του μαστού και του παχέος εντέρου. Αυτό μπορεί να αποτελέσει μια σκληρή αφήγηση για το περίπου 80% των Καναδών ενήλικων, που σύμφωνα με έρευνες καταναλώνουν αλκοόλ. «Η νέα οδηγία είναι ίσως λίγο σοκαριστική», υπογράμμισε η δρ Χό-

Νέες συστάσεις από την κυβέρνηση του Καναδά προς τους πολίτες να μην καταναλώνουν οινοπνευματώδη ποτά.

μπιν. «Νομίζω πως αποτελεί πολύ νέα πληροφορία για το κοινό το γεγονός ότι με τρία ποτά την εβδομάδα, ο κίνδυνος για καρκίνο του εγκεφάλου και του λαμού αυξάνεται κατά 15% και αυξάνεται περαιτέρω με κάθε επιπλέον ποτό». Οι Καναδοί ειδικοί υποστηρίζουν ότι η δραστηριότητα στις οδηγίες –από σχεδόν δύο ποτά την ημέρα σε

δύο την εβδομάδα– είναι αποτέλεσμα καλύτερης έρευνας με την πάροδο του χρόνου. Οι νέες συστάσεις τοποθετούν τη χώρα σε πολύ διαφορετική θέση από άλλα δυτικά έθνη. Οι εθνικές οδηγίες της Αυστραλίας, που δημοσιεύθηκαν το 2020, συνιστούν ως μέγιστο όριο τα 10 ποτά την εβδομάδα. Η Γαλλία προτείνει το ίδιο.

ΗΠΑ και Βρετανία

Οι ΗΠΑ συνιστούν όχι περισσότερα από δύο ποτά την ημέρα για τους άνδρες και ένα για τις γυναίκες, ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο προτείνει όχι περισσότερες από 14 «μονάδες» αλκοόλ –περίπου έξι ποτήρια κρασί ή μπύρα– την εβδομάδα. Όμως ο Καναδάς δεν αποτελεί απόλυτη εξαίρεση. Από το

2015, το συμβούλιο υγείας της Ολλανδίας συνέστησε στους ανθρώπους να απέχουν εντελώς από το αλκοόλ ή να μην πίνουν περισσότερο από ένα κοινωνικό ποτό κάθε μέρα. Είναι ακόμη ένα ανοικτό ερώτημα εάν οι Καναδοί –που αγαπούν την μπύρα τους σχεδόν όσο αγαπούν το κόκκι– θα πειστούν να πίνουν λιγότερο έπειτα από τη νέα σύσταση-οδηγία. «Το αλκοόλ αποτελεί σε μεγάλο βαθμό μέρος της κουλτούρας μας στον Καναδά, είναι κοινωνικοποιημένο και πολύ κοινωνικά αποδεκτό», δήλωσε η δρ Χόμπιν. «Θα δείτε αλκοόλ στα γενέθλια, στους γάμους, ακόμη και όταν παρακολουθείτε το Hockey Night in Canada», είπε, αναφερόμενη στο αγαπημένο εβδομαδιαίο αθλητικό πρόγραμμα.

Συνθηματική εικόνα στις καναδικές παμπ οι ξύλινοι δίσκοι με διαφορετικά είδη βαρελίσιας μπύρας. Σύμφωνα με τις νέες συστάσεις, η συγκεκριμένη ποσότητα θα έπρεπε να καταναλωθεί από περισσότερα από ένα άτομα σε μία εβδομάδα.

ANALYSE / EUROBANK

Προς επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης επιτοκίων

Τα στοιχεία από τις ΗΠΑ συνεχίζουν στην πλειονότητά τους να αποδεικνύονται ασθενέστερα από τα αναμενόμενα, ενισχύοντας την εκτίμηση ότι η οικονομία κάνει τη δυναμική της καθώς οι επιπτώσεις από τα υψηλότερα επιτόκια της Fed αρχίζουν σταδιακά να γίνονται πιο αισθητές.

Χαρακτηριστικά, οι λιανικές πωλήσεις υποχώρησαν εκ νέου τον Δεκέμβριο με ρυθμό μεγαλύτερο από τον αναμενόμενο (-1,1% μηνιαίως), η βιομηχανική παραγωγή διατηρήθηκε σε πτωτική πορεία για τρίτο συνεχές μήνα (-0,7% μηνιαίως) κυρίως λόγω σημαντικής υποχώρησης στον τομέα της μεταποίησης και ο αριθμός των οικοδομικών αδειών -ενδεικτικός δείκτης για τις προοπτικές της οικοδομικής δραστηριότητας- υποχώρησε για τρίτο διαδοχικό μήνα (-1,6% μηνιαίως).

Τα ασθενή στοιχεία ενίσχυσαν τις εκτιμήσεις για υποχώρηση του ρυθμού αύξησης των επιτοκίων από τη Fed σε 25 μ.β. τους επόμενους μήνες, ενδεχόμενο που τιμολογείται με πιθανότητα μεγαλύτερη από 90% για την επόμενη συνεδρίαση την 1η Φεβρουαρίου. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της αγοράς, ο τρέχων κύκλος αύξησης των επιτοκίων της Fed αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο με τερματικό επιτόκιο 4,90%, ενώ το τελευταίο τρίμηνο του έτους αναμένεται συνολικά μείωση περιπου 50 μ.β., άποψη που διαφέρει από τις εκτιμήσεις της Fed για αύξηση του επιτοκίου υψηλότερα από 5,0% το τρέχον

έτος και μείωση του όχι πριν από το 2024, εν μέσω ανησυχιών για διατήρηση του πληθωρισμού πάνω από τον στόχο του 2,0% για μεγαλύτερο από το αναμενόμενο διάστημα κυρίως λόγω του υψηλού βαθμού στενότητας που συνεχίζει να χαρακτηρίζει την αγορά εργασίας.

Οι αυξημένες προσδοκίες για άνοδο των αμερικανικών επιτοκίων με ηπιότερο ρυθμό τους επόμενους μήνες, σε συνδυασμό με την απόφαση της Κεντρικής Τράπεζας της Ιαπωνίας (BoJ) να μην προχωρήσει, όπως αναμενόταν από μεγάλο μέρος των επενδυτών, σε νέα χαλάρωση του πλαισίου ελέγχου της καμπύλης αποδόσεων των κυβερνητικών ομολόγων, ενίσχυσαν σημαντικά τις άσφες σταθερού εισοδήματος.

Συγκριτικά, τα μεγαλύτερα κέρδη σε εβδομαδιαία βάση καταγράφηκαν από τα ομόλογα των ΗΠΑ, ενώ τα κέρδη για τα ευρωπαϊκά ομόλογα αποδείχθηκαν σχετικά περιορισμένα καθώς δέχθηκαν νέες πιέσεις στο τέλος της εβδομάδας λόγω δηλώσεων της προέδρου της ΕΚΤ αλλά και των πρακτικών της τελευταίας συνεδρίασης νομισματικής πολιτικής που ήρθαν σε αντίθεση με πρόσφατα δημοσιεύματα τα οποία είχαν αναφέρει ότι η Τράπεζα προτίθεται να προχωρήσει σε μείωση του ρυθμού αύξησης των επιτοκίων τον Μάρτιο.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Εντός α' εξαμήνου η εισαγωγή στο Χ.Α. του Αερολιμένα Αθηνών

Μεταξύ 2,7 και 3,3 δισ. η κεφαλαιοποίησή του κατά τη δημόσια εγγραφή

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Σε αποτίμηση που κινείται μεταξύ 2,7 και 3,3 δισεκατομμυρίων ευρώ, ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς, υπολογίζει πως θα πραγματοποιηθεί η δημόσια εγγραφή των μετοχών του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών ο διευθύνων σύμβουλος του ΤΑΙΠΕΔ Δημήτρης Πολίτης. Σύμφωνα με τον ίδιο, στόχος είναι η είσοδος της εταιρείας διαχείρισης του αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος» στο Χρηματιστήριο Αθηνών να γίνει εντός του πρώτου εξαμήνου. Αυτά δίδωσεν στο πρακτορείο Bloomberg, επιβεβαιώνοντας δημοσίευμα της εφημερίδας «Η Καθημερινή» της 25ης Δεκεμβρίου 2022. Ωστόσο, για να καταστεί εφικτή η ολοκλήρωση της συναλλαγής μέχρι τη μέση του έτους, θα πρέπει πρώτα να περάσει από τη Βουλή νέα τροποποίηση της σύμβασης παραχώρησης που λήγει το 2046. Η τροποποίηση είναι απαραίτητη για να συμπεριλάβει προβλέψεις περί εταιρικής διακυβέρνησης που απαιτούνται για μια εισηγημένη εταιρεία, μεταξύ άλλων, και για τις σχέσεις μεταξύ των μετόχων. Το πότε η ελληνική κυβέρνηση θα αποφασίσει να φέρει το θέμα στη Βουλή για ψηφοφορία θα κρίνει και τον χρονισμό της δημόσιας εγγραφής. Κύκλοι της αγοράς, πάντως, εκτιμούν ως πιο πιθανή περίοδο για την εισαγωγή, εφόσον όλα «τρέξουν» ομαλά και οι εκλογές δεν προκαλέσουν καθυστερήσεις, το δεύτερο μισό του Μαΐου.

Μέτοχοι του ΔΑΑ, εκτός από το ΤΑΙΠΕΔ που κατέχει το 30%, ποσοστό το οποίο και θα διατεθεί κατά τη δημόσια εγγραφή, είναι ακόμη το υπερταμείο (με 25%, το οποίο και θα διατηρήσει στο χαρτοφυλάκιο του), οι Avi Alliance GmbH (26,7%) και Avi Alliance Capital GmbH (13,3%), αμφότερες συμφερόντων του καναδικού ασφαλιστικού ταμείου PSP Investments, και η οικογένεια Δ. Κοπελούζου (5%).

Εφόσον η εκτίμηση για κεφαλαιοποίηση μεταξύ 2,7 και 3,3 δισεκατομμυρίων επιβεβαιωθεί, αυτό σημαίνει πως το 25% του ΔΑΑ, το οποίο θα διατηρήσει στο χαρτοφυλάκιο του το υπερταμείο, θα αξίζει μεταξύ 675 και 825 εκατομμυρίων, ενώ το 30% θα

Η συμφωνία μεταξύ Δημοσίου και PSP Investments προβλέπει το δικαίωμα της δεύτερης να αποκτήσει, κατά την εισαγωγή των μετοχών του ΤΑΙΠΕΔ στο Χρηματιστήριο, ένα επιπλέον ποσοστό 10%, αλλά με υπερίτιμμα.

Για να καταστεί εφικτή η ολοκλήρωση της συναλλαγής μέχρι τη μέση του έτους, θα πρέπει πρώτα να περάσει από τη Βουλή νέα τροποποίηση της σύμβασης παραχώρησης.

φέρει έσοδα στο ΤΑΙΠΕΔ μεταξύ 800 εκατομμυρίων και ενός δισεκατομμυρίου. Η συμφωνία μεταξύ Δημοσίου και PSP Investments (που ελέγχει συνολικά το 40% και το management) προβλέπει το δικαίωμα της δεύτερης να αποκτήσει, κατά την εισαγωγή των μετοχών του ΤΑΙΠΕΔ στο Χρηματιστήριο, ένα επιπλέον ποσοστό 10%, με σημαντικό όμως υπερίτιμμα

(premium) σε σχέση με την τιμή της μετοχής που θα διαμορφωθεί κατά τη δημόσια εγγραφή. Τη σχετική συμφωνία, που αποκάλυψε η «Καθημερινή» τον Δεκέμβριο, επιβεβαίωσε επίσης στις δηλώσεις του στο Bloomberg ο διευθύνων σύμβουλος του ΤΑΙΠΕΔ. «Τώρα είμαστε στο στάδιο που παρουσιάζουμε στους άλλους μετόχους και στην κυβέρνηση τις λεπτομέρειες για το τι έχουμε συμφωνήσει», αναφέρει χαρακτηριστικά.

Το «Ελευθέριος Βενιζέλος» διακίνησε πάνω από 22,7 εκατομμύρια επιβάτες το 2022, δηλαδή αύξηση 84% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Το 2019, τελευταίο έτος πριν από την πανδημία, τα λειτουργικά έσοδα του ΔΑΑ ανήλθαν στα 506,7 εκατομμύρια, τα κέρδη EBITDA στα 336,6 εκατομμύρια και τα προ φόρων κέρδη στα 224,9 εκατομμύρια.

Χρηματιστηριακές πηγές εμφανίζουν

ιδιαιτέρα αισιόδοξες για τη δημόσια εγγραφή, εξηγώντας πως οι διαχρονικά υψηλές μερισματικές επιδόσεις του ΔΑΑ, σε συνδυασμό με τις προοπτικές ανάπτυξης και το επιτυχημένο track record του management όπως και την παράταση της σύμβασης παραχώρησης έως το 2046 που ψηφίστηκε το 2019, μπορούν να διασφαλίσουν ζωρό επενδυτικό ενδιαφέρον τόσο από θεσμικούς όσο και από ιδιώτες επενδυτές.

Η εισαγωγή μιας τόσο μεγάλης εταιρείας δημόσιου και ιδιωτικού συμφέροντος στο Χρηματιστήριο, με κομβικό ρόλο για τον ελληνικό τουρισμό, εκτιμάται ότι όχι μόνο θα ενισχύσει το ενδιαφέρον για την ελληνική κεφαλαιαγορά, αλλά και θα δώσει την ευκαιρία σε ξένους και Έλληνες θεσμικούς επενδυτές και κυρίως ιδιώτες μικροεπενδυτές να συμμετάσχουν στο success story του ελληνικού τουρισμού.

Ανοδο κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο

Ανοδο κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε κέρδη σε ποσοστό 0,13%, κλείνοντας στις 95,70 μονάδες. Άνοδο 0,14% παρουσίασε ο Δείκτης FTSE/CySE 20 κλείνοντας στις 57,80 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €309.552,17. Κέρδη κατέγραψαν όλοι σχεδόν οι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες. Ο δείκτης της Κύριας Αγοράς σημείωσε αύξηση σε ποσοστό 0,75%, των Ενοδοχείων σε ποσοστό 1,70% και των Επενδυτικών Εταιρειών σε ποσοστό 1,91%. Αντίθετα, ο δείκτης της Εναλλακτικής Αγοράς κατέγραψε πτώση σε ποσοστό 1,42%.

Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε κέρδη σε ποσοστό 0,13%, κλείνοντας στις 95,70 μονάδες.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €232.430,14 (άνοδος 2,64% - τιμή κλεισίματος €1,94). Ακολούθησαν οι μετοχές της Salamis με €18.800 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €1,88), της Logicom με €12.445,42 (πτώση 1,98% - τιμή κλεισίματος €1,98), της Ρεττολίνα με €9.318,50 (πτώση 3,31% - τιμή κλεισίματος €1,17). Από τις μετοχές, που έτυχαν διαπραγματεύσεων, εννέα κινήθηκαν ανοδικά, εφτά καθοδικά και τέσσερις παρέμειναν αμετάβλητες.

Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε σε 144. Εξάλλου, το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ανακοινώνει την αναστολή της διαπραγματεύσεως των Δικαιωμάτων Προτίμησης της εταιρείας Actibond Growth Fund Public Company Ltd από τις 27 Ιανουαρίου 2023 μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 2023 (συμπεριλαμβανομένης), έως δηλαδή την εκκαθάριση όλων των συναλλαγών ενόψει της διαγραφής των Δικαιωμάτων Προτίμησης.

Η διαγραφή των Δικαιωμάτων Προτίμησης της εταιρείας από το σύστημα διαπραγματεύσεων ΟΑΣΗΣ, θα γίνει την Τετάρτη, 1η Φεβρουαρίου 2023.

Βελτίωση στα κόκκινα δάνεια «βλέπει» η Axia

Πολύ περιορισμένη αύξηση των νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων στις ελληνικές τράπεζες αναμένει η Axia Research το 2023, ακόμη και σε ένα εξαιρετικά δυσμενές σενάριο, κάρη στη στήριξη από την ανθεκτικότητα της οικονομίας, καθώς και τη διαχείριση που έχει γίνει από τον ίδιο τον κλάδο.

Πιο αναλυτικά, όπως σημειώνει η Axia, το τοπίο των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ελλάδα είναι πολύ πιο υγιές πλέον, με τους ισολογισμούς των ελληνικών συστημικών τραπεζών να έχουν βελτιωθεί σημαντικά από το 2019. Αυτό ήταν το αποτέλεσμα της βελτίωσης του μακροοικονομικού περιβάλλοντος, που οδήγησε σε επαναφορά αρκετών NPLs σε ενήμερη κατάσταση, σε ρυθμιστικές αλλαγές, συ-

Όπως υπολογίζει η Axia, από την κορύφωση της κρίσης (γ' τρίμηνο του 2015) και έως το γ' τρίμηνο του 2022, οι ελληνικές τράπεζες μείωσαν το απόθεμα NPLs κατά 104,6 δισ. ευρώ, που μεταφράζεται σε 35,7% στον δείκτη NPLs, ο οποίος διαμορφώνεται στο 9,1% στο σύνολο του κλάδου.

Στο δυσμενές σενάριο για το 2023 αναμένει πολύ περιορισμένη αύξησή τους.

μπεριλαμβανομένης της δημιουργίας του προγράμματος «Ηρακλής», καθώς και στην άφιξη νέων επενδυτών στην ελληνική αγορά. Η κυρίαρχη δύναμη της επιτυχημένης απομόχλευσης ήταν βέβαια η ενεργή διαχείριση των NPLs από τις τράπεζες. Όπως υπολογίζει η Axia, από την κορύφωση της κρίσης (γ' τρίμηνο του 2015) και έως το γ' τρίμηνο του 2022, οι ελληνικές τράπεζες μείωσαν το απόθεμα NPLs κατά 104,6 δισ. ευρώ, που μεταφράζεται σε 35,7% στον δείκτη NPLs ο οποίος διαμορφώνεται στο

9,1% στο σύνολο του κλάδου. Ειδικά το 2022 και εν μέσω ενεργειακής κρίσης και στροφής της νομισματικής πολιτικής, οι ελληνικές τράπεζες αποδείχθηκαν πολύ ανθεκτικές, σημειώνοντας αμελητέο ή και αρνητικό σχηματισμό μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, όπως επισημαίνει η Axia, με στήριξη από το μακροοικονομικό περιβάλλον. Η ελληνική οικονομία συνέχισε να βελτιώνεται τα τελευταία δύο χρόνια, όπως προσθέτει, σημειώνοντας μία από τις ταχύτερες ανακμήσεις από την παν-

δημία και ξεπερνώντας το επίπεδο του ΑΕΠ του 2019 στις αρχές του 2022. Αυτό το κατόρθωμα, όπως το χαρακτηρίζει, υποστηρίχθηκε από το αυξημένο ενδιαφέρον ξένων άμεσων επενδύσεων, όπως αποδεικνύεται από τον ισχυρό σχηματισμό παγίου κεφαλαίου, καθώς και από την απότομη ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης μετά το άνοιγμα της οικονομίας.

Οι θετικοί αυτοί «άνεμοι» έχουν βοηθήσει τις προσπάθειες απομόχλευσης των ελληνικών τραπεζών μειώνοντας τον σχ-

ματισμό NPE και αυξάνοντας την επαναφορά κόκκινων δανείων σε ενήμερα, ειδικά στον τομέα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Ταυτόχρονα, το ευνοϊκό περιβάλλον επέτρεψε την επαναταξινόμηση επικίνδυνων δανείων του «σταδίου III» (μη εξυπηρετούμενα) στο «στάδιο II» (εξυπηρετούμενα δάνεια αλλά με υψηλό κίνδυνο αθέτησης). Αυτό, όπως τονίζει η Axia, έρχεται σε αντίθεση με την επιδείνωση που σημειώθηκε σ' αυτό το μέτωπο στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με βάση τις γνωστοποιήσεις του «πυλώνα III», εκτιμά ότι οι ελληνικές συστημικές τράπεζες έχουν πάνω από 2,7 δισ. ευρώ μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα τα οποία έχουν ρυθμιστεί (forborne) και πληρούν τα κριτήρια για έξοδο από το καθεστώς NPE. Αυτό σίγουρα θα αντισταθμίσει μέρος του νέου σχηματισμού NPE το 2023, όπως επισημαίνει η Axia.

Μάλιστα, υπό ένα εξαιρετικά δυσμενές σενάριο με συνεχή πληθωρισμό, χαμηλότερο διαθέσιμο εισόδημα και μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αγωνίζονται για ταμειακές ροές, τα συνολικά νέα NPEs των ελληνικών συστημικών τραπεζών θα αυξηθούν κατά 1,6 δισ. ευρώ μόλις το 2023, όπως εκτιμά. Αυτό, επισημαίνει, μπορεί να φαίνεται χαμηλό, αλλά λαμβάνει υπόψη τη μορφή των χαρτοφυλακίων (μικρότερα στεγαστικά δάνεια και χαμηλότερος μη εξασφαλισμένος δανεισμός, συν παλαιότερα πιο επικίνδυνα δάνεια Μμε), καθώς και τα δάνεια που πληρούν τις προϋποθέσεις για έξοδο από το καθεστώς NPE.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Deloitte.

Ο πλήρης οδηγός Φορολογικές Πληροφορίες 2023 μόλις κυκλοφόρησε!

Κατεβάστε τον σε ελληνικά και αγγλικά

www.deloitte.com/cy/tax-facts-2023